

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

E-DEVLET ve YEREL YÖNETİMLER: E-BELEDİYE UYGULAMALARI
Yüksek Lisans Tezi

SERDAR KARATAŞ

İstanbul - 2014

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

Yüksek Lisans Tez Onay Belgesi

Enstitümüz Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Ana Bilim Dalı Mahalli İdareler ve Yerinden Yönetim Tezli Yüksek Lisans Programı Y1112.060245 numaralı öğrencisi **Serdar KARATAŞ**' in "E-DEVLET VE YEREL YÖNETİMLER: E-BELEDİYE UYGULAMALARI" adlı tez çalışması Enstitümüz Yönetim Kurulunun 25.02.2014 tarih ve 2014/05 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından *ayh.ksj.* ile Tezli Yüksek Lisans tezi olarak *kabul* edilmiştir.

Öğretim Üyesi Adı Soyadı

İmzası

Tez Savunma Tarihi :26/03/2014

1)Tez Danışmanı: Öğr. Gör. Dr. Fatih Turan YAMAN

2) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Burcu GÜDÜCÜ

3) Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Selahattin DEMİRCİ

[Handwritten signatures in blue ink over dotted lines]

Not: Öğrencinin Tez savunmasında **Başarılı** olması halinde bu form **imzalanacaktır**. Aksi halde geçersizdir.

ÖN SÖZ

Tez konusunun seçilmesi, çalışmaların hazırlanması ve tez çalışmamın her aşamasında yol gösterici çok değerli katkılarını benden esirgemeyen tez danışmanım Sayın Dr. Fatih Turan YAMAN Hocam' a ve gösterdiği anlayıştan dolayı sevgili eşim Dilek KARATAŞ' a en kalbi teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Ocak, 2014

Serdar KARATAŞ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
TABLO ve RESİM LİSTESİ	v
KISALTMALAR LİSTESİ	vi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: E-DEVLET

1.1. E-DEVLETİN KAVRAMININ TANIMI	3
1.2. E-DEVLETİN TEMEL UNSURLARI	4
1.3. E-DEVLET UYGULAMALARININ AMAÇLARI.....	5
1.4. E- DEVLETİN TAŞIMASI GEREKEN NİTELİKLER	8
ve ÖZELLİKLER	8
1.5. E-DEVLET VE GELENEKSEL DEVLET KARŞILAŞTIRILMASI.....	9
1.6. E-DEVLET UYGULAMALARININ ETKİNLEŞTİRİLMESİ	11
ve BEKLENEN FAYDALAR	11
1.6.1. Vatandaşlara Yönelik Beklenen Faydalar.....	12
1.6.2. Kamu Yönetimi İçinde Ulaşılabilecek Sonuçlar.....	13
1.6.3. Özel Sektörün Rolü ve Beklenen Faydalar.....	15
1.7. E-DEVLET UYGULAMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR	16
1.7.1.E-devletin Altyapısına Yönelik Sorunlar	17
1.7.2. Eğitim ve Kamu Zihniyetinde Dönüşüm Sorunu	18
1.7.3. İstihdam Sorunu	18
1.7.4. Erişilebilirlik Sorunu	18
1.7.5. Kamu Hizmetlerinin Fiyatlandırılması	19
1.7.6. Yasalardan Kaynaklanan Eksiklikler.....	20

İKİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMLERDE E-DEVLET: E- BELEDİYECİLİK

2.1.TÜRKİYE’DE YEREL YÖNETİMLER	22
2.1.1. Belediye Yönetimi.....	23
2.1.1.1. Belediyelerin Görev, Sorumluluk ve Yetkileri.....	24
2.1.1.2. Belediye Organları	27
2.1.1.2.1. Belediye Meclisi	27
2.1.1.2.2. Belediye Encümeni	28
2.1.1.2.3. Belediye Başkanı	30
2.1.2. Büyükşehir Belediyesi	30
2.1.2.1. Büyükşehir Belediyesi Görev ve Yetkileri.....	31
2.1.2.2. Büyükşehir Belediyesi Organları	32
2.1.2.2.1. Büyükşehir Belediye Meclisi.....	32
2.1.2.2.2. Büyükşehir Belediye Encümeni.....	33
2.1.2.2.3. Büyükşehir Belediye Başkanı.....	33
2.1.3. İl Özel İdareleri	34
2.1.3.1. İl Özel İdaresinin Görev ve Yetkileri	35
2.1.3.2. İl Özel İdaresi Organları	37
2.1.3.2.1. İl Genel Meclisi.....	37
2.1.3.2.2. İl Encümeni	38
2.1.3.2.3. Vali.....	39
2.1.4. Köy İdaresi	40
2.1.4.1. Köy İdaresinin Görev ve Yetkileri	40
2.1.4.2. Köy İdaresi Organları	41
2.1.4.2.1 Köy Derneği	41
2.1.4.2.2. Köy İhtiyar Meclisi	41
2.1.4.2.3. Köy Muhtarı.....	42
2.2.E-BELEDİYECİLİK KAVRAMI VE KAPSAMI.....	42
2.2.1.E-Belediyeciliğin Tanımı	43
2.2.2.E-Belediyenin Yerel Hizmet Sunumundaki Yeri ve Önemi	44
2.2.3.E-Belediyeciliğin Kapsamı.....	47

2.2.3.1.E-Belediye ve İnternet.....	47
2.2.3.2.Belediye Web Sayfası	48
2.2.3.3.Kent Bilgi Sistemleri	49
2.2.4. E-Belediyeciliğin Yerel Demokrasiye Katkısı ve E-Demokrasi.....	51
2.2.5. E-Belediyenin Sorunları ve Yapılması Gerekenler	54
2.2.6. E-Belediyenin Sorunları İçin Çözüm Önerileri	56

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA E-BELEDİYE UYGULAMALARI

3.1. TÜRKİYE'DE E-BELEDİYE UYGULAMALARI	57
3.1.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi.....	59
3.1.2. İstanbul Büyükşehir Belediyesi.....	61
3.1.3. İzmir Büyükşehir Belediyesi.....	64
3.1.4. Antalya Büyükşehir Belediyesi	66
3.1.5.Kayseri Büyükşehir Belediyesi	66
3.1.6. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi	69
3.1.7. Yalova Belediyesi	70
3.1.8. Değerlendirme.....	70
3.2. DÜNYADA E-BELEDİYE UYGULAMALARI	71
3.2.1. ABD'de E-Belediye Uygulamaları	74
3.2.2. İngiltere'de E-Belediye Uygulamaları	74
3.2.3. Singapur'da E-Belediye Uygulamaları	75
3.2.4. İsveç'te E-Belediye Uygulamaları.....	76
3.2.5. Somali'de E-Belediye Uygulamaları	76
3.2.6. Danimarka'da E-Belediye Uygulamaları	77
3.2.7. Hollanda'da E-Belediye Uygulamaları	77
3.2.8. E-Avrupa Uygulamaları	78
SONUÇ	84
KAYNAKÇA.....	87
ÖZET	96
ABSTRACT.....	97

ŞEKİL VE TABLOLAR LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 1: Geleneksel devlet İle E-Devlet Karşılaştırılması.....	10
Resim 1: Ankara Büyükşehir Belediyesi E-Belediye Uygulamaları.....	60
Resim 2: İstanbul Büyükşehir Belediyesinin İnteraktif E-belediye Uygulaması.....	62
Resim 3: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Beyaz Masa ve E-başvuru Formu.....	63
Resim 4: İzmir Büyükşehir Belediyesi E-İşlem Merkezi Sayfası.....	65
Resim 5: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Web Sayfası.....	68
Tablo 2: 2012 Döneminde Seçilmiş Ülkeler ve Bazı Ülkelerin Yeri.....	73

KISALTMALAR LİSTESİ

A.G.E.	Adı Geçen Eser
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
Ar-Ge	Araştırma ve Geliştirme
BLD.	Belediye
BŞB.	Büyükşehir Belediyesi
ÇEV.	Çeviren
DPT	Devlet Planlama Teşkilatı
E.F.T.	Elektronik Fon Transferi
İ.B.B.	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
İTO.	İstanbul Ticaret Odası
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
ODTÜ.	Orta Doğu Teknik Üniversitesi
T.B.M.M.	Türkiye Büyük Millet Meclisi
T.C.	Türkiye Cumhuriyeti
TBD.	Türkiye Bilişim Derneği
TODAİE	Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü
TSK.	Türkiye Silahlı Kuvvetleri
TUBİTAK	Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
VB.	Ve benzeri
VD.	Ve diğerleri
YAYEM	Yerel Yönetimler Eğitim ve Araştırma Merkezi

GİRİŞ

Hızlı bir değişim ve dönüşüm süreci yaşayan dünyamızda, bilgi ve teknoloji alanında baş döndürücü gelişmeler yaşanmaktadır. Özellikle bilişim ve bilgiye dayalı teknolojileri üreten, kullanan ve pazarlayan ulusların bilgi toplumu olarak adlandırdıkları bu dönemde, hem ülkenin ve halkın kalkınması hem de uluslararası arenadaki güç dengeleri açısından belirleyici bir konuma geldikleri bir gerçektir. Dolayısıyla bu gerçekliğin anlamlılığını sağlayacak temel unsurların etkinleştirilmesi ülkemiz açısından da son derece önemlidir.

Küreselleşmenin etkisiyle coğrafi sınırların bir bakıma ortadan kalkması, merkezî ve totaliter rejimlerin sayılarının azalarak yok olmaya yüz tutmaları, değer yargılarının ve demokratikleşme eylemlerinin hızla yaygınlaşması, dünyada yaşayan insanların politik güçlere olan bakış açılarını ve kamu hizmetlerine yönelik beklentilerini büyük ölçüde değiştirmiştir. Kamu yönetiminde halka en yakın birim olan yerel yönetimlerde değişimler gözlenmekte ve bu birimlerin yeniden yapılanmaları ile halka sundukları hizmetlerde iyileştirme sağlayabilmeleri için stratejiler geliştirilmektedir. Yerel yönetimlerin çok yönlü hizmet verme gereksinimleri için kullanılan bilişim teknolojileri, görüş alanlarını genişletmekte ve sorunlara uygun çözümler getirmektedir.

Belediyelerin kendilerini tanıtım, taşıdıkları ilke ve yaptıkları hizmetlerini elektronik ortama taşımaları e-belediyecilik kavramını ortaya çıkarmıştır. E-belediye, kentsel verilerin yeni bilgi teknolojisinin desteği ile yönetilerek, bu verilerden toplum yararına çeşitli bilgiler üretmeleri ve aktif bir biçimde halkın hizmetine sunulmasıdır. E-devletin önemli ve tamamlayıcı bir parçası e-belediye uygulamaları olmaktadır. Bu alana yatırım yaparak gelişme kaydeden ülkelerde, e-devlet uygulamalarının yerel yönetimlerle uzlaştığı ve birlikte yürütüldüğü görülmektedir.

Bu bağlamda çalışmada, önce e-devlet kavramına, e-belediyecilik kavramına ve hem Türkiye’de hem de Dünya’da bu alanda yapılan uygulamalara yer verilecektir. Çalışmanın birinci bölümünde, e-devlet yapısı, geleneksel devlet yapısı ile örnekleri ve e-devletin gerekliliği ele alınacaktır. İkinci bölümde, yerel yönetim ve e-belediyecilik kavramları, e-belediyeciliğin yerel yönetimlerin hizmet sunumundaki yeri incelenecektir. Üçüncü bölümde ise Dünya’ da ve Türkiye’ de e-belediye çalışmaları ve uygulamaları açıklanarak, küreselleşme ve teknolojik gelişmeler sürecinde belediyelerin geçirdiği aşamalar ve sorunları irdelenecektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE: E-DEVLET

1.1. E-DEVLETİN KAVRAMININ TANIMI

E-devlet, “kamu hizmetlerinin, tarafların doğrudan bağlantı kurmaya ya da fiziksel değiş tokuş yapmaya gerek kalmadan açık veya sınırlı kullanıcıların ulaşabildiği kapalı ağlar üzerinden elektronik olarak yapılabilmesini ifade etmektedir. Başka bir deyişle e-devlet, bilgi ve iletişim teknolojilerinin kamu etkinliklerini desteklemek amacıyla kullanılması olmaktadır.¹ E-devletle birlikte “devletin vatandaşlara karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve hizmetler ile vatandaşların devlete karşı olan görev ve hizmetlerinin karşılıklı olarak elektronik iletişim ve işlem ortamlarında kesintisiz ve güvenli olarak yürütülmektedir”.²

E-devlet, “devlet işlerinde gerek vatandaş gerekse işletmeler bazında hizmetlerin üretilmesi amacıyla elektronik ticaret araç ve tekniklerinin uygulanması” biçiminde de tanımlanmaktadır.³ Buna göre e-devlet, e-ticareti de kapsayan ancak ondan daha üst bir anlam ifade eden bir uygulamadır.

İlk bakışta kamu hizmetleri elektronik ortama taşınması işlevinin bir sonucu olarak görülen e-devlet kavramının ön plana aldığı husus devletin elektronikleştirilmesinde, bilgi ve iletişim teknolojilerinin yalnızca birer araç olarak kullanılmasından öte, bilgi işleme kapasitesi artırılmış, acil karar alabilen ve gereksinimlere hızla yanıt verebilen bir devlet yapısının oluşturulmasıdır.⁴

Diğer taraftan e-devlet; halkın demokrasi, katılımcı yönetim, daha iyi yönetilme ve etkin hizmet alma isteklerinin sağlandığı bir sistem olarak da tanımlanabilir. E-devlet ile kamunun hizmet verdiği alanlarda bilgi ve iletişim

¹ **Bilgi Toplumuna Doğru Türkiye Bilişim Şurası Sonuç Raporu**, T.C. Başbakanlık ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara, 10-12 Mayıs 2002, s.186.

² Demokaan Demirel, **E-Devlet ve Dünya Örnekleri**, Sayıştay Dergisi, Sayı 61, s.84

³ M.Howard, “E-Government Across The Globe: How Will ‘e’ ChangeGovernment?” **Government Finance Review**, 2001, s.6.

⁴ Mahmut Bilen, Cahit Şanver, “*Genişleyen Devletin Bunalımı ve E-Devlet*” **1. Ulusal Bilgi,Ekonomi ve Yönetim Kongresi**, Kocaeli, 2002, s.103.

teknolojilerinden yararlanarak daha şeffaf, vatandaşa daha yakın, daha ucuz ve daha iyi çalışan yönetsel bir yapı oluşturma olanağı sağlanmaktadır.⁵

1.2. E-DEVLETİN TEMEL UNSURLARI

E-devlet, kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınması işlevinin bir sonucu olarak görünmekle birlikte, belirtilmek istenen husus aslında daha derin olmaktadır. Devletin elektronik bir yapıya bürünmesinde bilgi ve iletişim teknolojileri gerçek anlamda birer araç olmaktadır. Temel amaç, bilgi işleme kapasitesi artırılmış, gereksinimlere anında cevap vererek acil kararları alabilen bir devlet yapısını oluşturmaktır.⁶ Buna göre e-devletin temel unsurları arasında yurttaşlar, kurum ve kuruluşlar (kamu örgütleri, işletmeler, sivil toplum kuruluşları vd.) ve kamu çalışanları yer almaktadır. Söz konusu unsurlar hakkında şunları söylemek mümkündür:

Yurttaşlar

İnternet ortamında ağ bağlantısı bulunan her vatandaş ülkenin e-devlet kapsamındaki uygulamalara rahat bir şekilde ulaşarak e-devlet hizmetlerinden yararlanabilmelidir. Bunun sağlanabilmesi için ülkedeki bilişim alt yapısının oluşturulması gerekir. Bu bağlamda hane halkına düşen bilgisayar sayısı, hane halkının internete bağlantısının var olup olmadığı, ülkedeki kamu kuruluşlarında bulunan internet bağlantısının oranı önemli etkenlerdir. Ayrıca vatandaşın e-devlet uygulamalarına bağlanabilir olması gerekmektedir.

Kurum ve kuruluşlar

Kamu yönetimini başkent teşkilatından taşra teşkilatına yerel yönetimlerinden fonksiyonel yerinden yönetim anlayışına göre örgütlenmiş kuruluşlarına kadar tüm kamu kurum ve kuruluşların e-devlet örgütlenmesinin ağ ortamında yer almaktadır. Farklı nedenlerle kamu yönetimi örgütlerine

⁵ N. Murat İnce, **Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar**, DPT, Mayıs 2001, s.21.

⁶ İbrahim Kırçova, **E-Devlet Uygulamaları ve Ekonomiye Etkileri**, İstanbul, İTO Yayınları, 2003, s.17.

başvuran vatandaşların başvuran vatandaşların talep ettikleri hizmetleri rahat bir şekilde alabilmeleri için söz konusu kurum ve kuruluşların tümünün e-devlet kapsamında yer alması gerekir.

Ayrıca günümüzün kamu yönetiminde karşılıklı iletişim ve işbirliği anlayışı içinde çok aktörlü yönetimi öne çıkaran yönetim ilkesinden hareketle özel sektör ve sivil toplum örgütlerinin de sözü edilen ağ ortamının bir unsuru haline getirilmesi gerekir. Bunla birlikte e-devlet plan ve programları dünyada açıklanmadan önce özel sektör tarafından geliştirilen e-iş veya e-ticaret uygulamaları e-devletin geliştirilmesinde ve yaygınlaştırılmasında destekleyici bir tecrübe unsuru olarak karşımıza çıkmaktadır. E-iş ve e-ticaret kapsamında şirketler birbirleri arasında iletişim kurmakta ve kendi internet sitelerinden mal alımı-satımı işlemleri yapmaktadırlar. Faaliyet gösterdikleri konularda uzmanlaşmış olan dolayısı ile kamusal hizmetlerin görülmesinde sağladıkları destekler yadsınamayacak olan sivil toplum örgütlerinin de e devlet uygulamalarının aktörü haline getirilmesi gerektiğini söylemek mümkündür.

Kamu çalışanları

Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların sayısının artışıyla, bilgi teknolojileri kullanım yeteneğine sahip nitelikli çalışanlar da artmıştır. Bu çalışan bireyler e-memur olarak tanımlanmaktadır.

1.3. E-DEVLET UYGULAMALARININ AMAÇLARI

Bilgi işlem kapasitesinin artırılması neticesinde toplumsal ihtiyaçlara anında cevap verebilen bir devlet yapısının oluşturulması e- devletin genel amacı olarak açıklanabilir. Buna ek olarak e-devlet uygulamalarının diğer amaçlarını aşağıdaki şekilde sıralamak mümkündür:⁷

- Kamu hizmetlerinde verimliliğin ve etkinliğin sağlanması,
- Kamu yönetiminde saydamlığın sağlanması,

⁷ Halil İbrahim Ülker, “*Bilgi Toplumu ve Devlet*” I.Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü. İİBF Yayını, İzmit, 2002, s.970.

- Kamu hizmetlerinde kesintisiz hizmet verilmesi,
- Kamu hizmetlerinde hızın artırılması
- Kamu kurumları arasında koordinasyon sağlanması,
- Kamu hizmetlerinde kalitenin artırılması
- İşlemlerde tasarruf sağlanması,
- Bilgiye kolay erişimin sağlanması,
- Bakım, onarım ve posta giderlerinde tasarruf sağlanması
- Kayıt dışı ekonominin kontrol altına alınması,
- Bürokrasinin azaltılarak, rüşvetin ve yolsuzlukların engellenmesi,
- Gereksiz istihdam fazlalığının önlenmesidir.

E- devlet uygulamalarıyla ulaşılmak istenen amaçlar daha geniş bir anlatımla aşağıdaki şekilde açıklanabilir. Şöyle ki;⁸

- E-devlet, kamunun yeniden yapılandırılmasında etkin bir araç olarak kullanılacak, yerel yönetimler de dahil olmak üzere, esnek, kaliteli, etkili, hızlı ve birlikte çalışabilir nitelikte hizmet sunabilen, iyi yönetim ilkelerinin benimsendiği kamu yönetimi yapısının oluşmasına destek olunacaktır. Bu kapsamda; mevcut kurumsal yapılar, e-devlet oluşumuna uygunlukları bakımından değerlendirilecek ve güçlendirilecektir.
- Kamu hizmet sunumunda temel bilgi altyapılarının oluşturulması sağlanacak; bu kapsamda gerçek kişilerde olduğu gibi tüzel kişiler için de tek numaraya dayalı bilgi sistemi ile adres ve gayrimenkul bilgi sistemleri geliştirilecektir. Gerçek ve tüzel kişilere ait temel bilgilerin ortak veri tabanlarından, belirli yetki ve sorumluluk ilkeleri çerçevesinde, ilgili kamu kuruluşları arasında elektronik ortamda etkin paylaşımı sağlanacaktır. e-devlet hizmetlerinin gerektirdiği

⁸ Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, **Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler-2**, Tодаie Yayın, 2009, s.895.

kurumlar arası bilgi paylaşımında, kişisel bilgilerin mahremiyeti ilkesinin gözetilmesi esas olacaktır.

- Kullanımı yoğun ve getirisi yüksek hizmetlere ilişkin e-devlet yatırımlarına öncelik verilecektir. Kamu bilgi teknolojileri yatırımlarında belirlenen ortak standartlar ve bu teknolojilerin bilgi paylaşımında sağladığı olanaklarla gerçekleştirilecek ortak hizmet sunumuyla mükerrer yatırımlar önlenerek ve kamu kaynaklarının etkin kullanımı sağlanacaktır. Kimlik belirleme, elektronik ödeme ve benzeri ortak işlemler tek kapıdan yürütülerek, hizmetlere erişim kolaylaşacak ve iş süreçleri hızlanacaktır.
- Bilgi güvenliğinin sağlanmasına yönelik yasal düzenlemeler yapılacak, güvenli kamu ağı oluşturulacak ve olağanüstü durum merkezi kurulacaktır.
- Kamuda e-imza kullanımı yaygınlaştıracaktır.
- Yerel yönetimlerce elektronik ortamda sunulan hizmetler geliştirilecek, bunlara ilişkin standartlar oluşturulacak ve veri paylaşımı sağlanacaktır. Bu hizmetlerin sunumunda sinerji fırsattan ortaya çıkarılacak, bilgi ve iletişim teknolojilerinin sağladığı imkanlardan faydalanılarak halkın yönetime etkin katılımı için ortam sağlanacaktır.
 - AB'nin elektronik kamu hizmetleri sunumunun geliştirilmesine ilişkin program ve girişimleri yakından izlenecek, belirlenen hedeflere uyum için gerekli tedbirler alınacaktır.

1.4. E- DEVLETİN TAŞIMASI GEREKEN NİTELİKLER ve ÖZELLİKLER

E-devlet uygulamalarında amaca uygun olarak elektronik devletin taşınması gereken nitelikler ve özellikler hakkında şunlar söylenebilir:⁹

- *Kullanım kolaylığı:* Bireylerin, kendi tercihleri ve ihtiyaçlarına göre devletle, yerel yönetimlerle ve uluslararası kuruluşlarla kolaylıkla bağlantı kurabilmeleri durumudur.
- *Ulaşılabilirlik:* Evde, işte, okulda, kütüphanede ve diğer tüm alanlarda e-devletin herkesin kullanımına açık olması.
- *Şahsi Kullanım ve Güvenilirlik:* E-devletin gelişmesi ve kamuya hizmeti için, gerektiği şekilde, güvenilirlik ve gizliliğin kendine özgü standartları kanıtlanmış olmalıdır.
- *Yenilikçilik:* En son teknolojiden yararlanılmalıdır.
- *İşbirlikçi olma:* Açık bir şekilde kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum örgütleri ile araştırma-geliştirme (ar-ge) kuruluşları arasında, uzmanlık ve deneyimlerine dayalı ortaklaşa geliştirilmiş çözümler olmalıdır.
- *Etkili Mali Yönetim:* Kaynak verimliliği sağlayacak stratejik yatırımlar yapılmalıdır. Kamusal hizmetlerin minimum ölçüde kaynak kullanımı ile maksimum ölçüde vatandaş memnuniyeti sağlayacak biçimde sunulması hedeflenmelidir.
- *Dönüşüm:* Yalnızca var olan uygulamaları otomatikleştirmek yerine, devlet işleyişini değiştirmede kişisel ve kurumsal önderlik aracılığıyla teknolojiden yararlanılmalıdır. Ayrıca kişisel ve kurumsal gelişimi sağlayıcı imkânlar sunmalarıdır.

⁹ Ahmet Ulusoy - Birol Karakurt “Türkiye’nin e-Devlete Geçiş Zorunluluğu”, **I.Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi**, K.Ü İİBFF Yayını, İzmit, 2002, s.120-121.

1.5. E-DEVLET VE GELENEKSEL DEVLET KARŞILAŞTIRILMASI

Bilgi sektöründeki hızlı gelişmeler, insan unsurunun verimliliğine etkileri nedeniyle doğan ekonomik sonuçlarının yanı sıra diğer alanlarda da hızla yapısal değişimleri beraberinde getirmektedir. Sanayi toplumunda öncelikli olarak yer alan “*maddi ürünlerin üretimi*” yerine, bilgi toplumunda yeni teknolojilerin kullanılmasıyla “*bilgi üretimi*” önem kazanmaktadır.¹⁰ Sanayi çağı geleneksel devlet anlayışında hükümet tarafından sunulan çeşitli hizmetlerde, insanlar çok fazla kırtasiyecilik işlemiyle karşı karşıya kalmaktadır. Basit yöntem ve uygulamalar, çalışanlar için karmaşık yapılar haline gelmekte ve bunun bir sonucu olarak, işlerin yürütülebilmesi için çok fazla sayıda işgücüne gereksinim duyulmaktadır. Ayrıca basit işlemler için sayısız formlar ve imzalara gerek duyulmakta, işlem süreci uzamaktadır.¹¹

İçinde bulunduğumuz çağda ise bilgi teknolojileri, kuruluşların yapısını, işleyişini, verimlilik ve değişimini etkileyen temel etken olup, özel ve kamu sektörü bilgi teknolojilerinden oldukça etkilenmektedir. Çalışanlar artık kağıt yerine bilgisayar dosyaları kullanmakta, veri tabanı dosya, dolaplarının yerini almaktadır. Devletler de bu süreçte “*e-devlet*”e dönüşerek hizmet kalitesini iyileştirip verimliliklerini arttırmaya çalışmakta ve geleneksel devlet anlayışından uzaklaşmaktadır.¹² Bilgi teknolojisinin temel taşı olan internet, kısa bir süre içinde yaşamımıza girmiş olmakla beraber, büyük bir hızla gelişerek, sonucunda yeni bir dünya yapısı ortaya çıkmıştır.

Günümüzde bilişim sektörünün önemini artıran etkenler de; küresel ekonominin örgütlenmesindeki değişimler, iş dinamiklerindeki değişimler, teknolojinin kendisindeki değişimler olarak ele alınabilir. Bu değişimlerin getirdiği zorunlulukların yanı sıra;

- Geleneksel devlet yapısının ağırlığı,

¹⁰ Adem Ögüt, “**Bilgi Çağında Yönetim**” Nobel Yayınevi, Ankara, 2003 s.39.

¹¹ T. James Bennet, “**Yeni Bilgi Teknolojisi ve Refah Değişen İş Dünyası**” Liberal Düşünce,(Çev. Güran, C.) S:9, 1998, s.92.

¹² Emre Sezici, “**Bilgi Teknolojilerin İşletmelerin Örgüt Yapılarına Olan Etkileri**” Güral Şirketler Grubunda Bir Uygulama, Kütahya, 2001, s.45.

- Görev ve hizmetlerin parasal yönünün gayri safi milli hasılaya oranlarının giderek artması,
- Kamu örgütlerinde uyum, denetim ve gözetim işlevlerinin etkin iletişim araçlarının kullanımını gerekli kılması,
- Devletin bilgi ve iletişim teknolojilerine uyma zorunluluğu, karar alma süreçlerinin basite indirgenmesi ve kısaltılması gereksiniminin çağdaş yaşamın bir parçası olması,
- Bireylerin kültür düzeylerinin artması,
- Devlet işlerinde ileri teknoloji araçlarının kullanılmaya başlanması,
- Kamu yararına yönelik hizmetlerin gerekliliği de e-devletin varlığını gerekli kılmaktadır.

E-devlet, geleneksel devlet modeline bir rakip olmamakta ve bu model içinde kamunun vermesi gereken hizmetlerin sunulmuş biçiminde değişiklikler yapan bütünler şeklinde değerlendirilmektedir.¹³ Aşağıdaki tabloda geleneksel devlet ile e-devlete ilişkin özellikler karşılaştırılmalı olarak açıklanmıştır:

Tablo 1: Geleneksel Devlet ile E-Devletin Karşılaştırılması

GELENEKSEL DEVLET	E-DEVLET
Pasif yurttaş	Aktif müşteri-yurttaş
Kâğıt temelli iletişim	Elektronik iletişim
Dikey/hiyerarşik yapılanma	Yatay/koordineli ağ yapılanması
Yönetimin veri yüklemesi	Yurttaşın veri yüklemesi
Eleman yanıtı	Otomatik sesli posta, çağrı merkezi vb.
Eleman-temelli denetim mekanizması	Otomatik veri güncellemesiyle denetim
Nakit akışı/çek	Elektronik fon transferi (EFT)
Tek tip hizmet	Kişiselleştirilmiş/farklılaştırılmış hizmet

¹³Halil Mutioğlu, “Küreselleşme ve E-(tik) Devlet”, I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü. İ.İ.B.F. Yayını, İzmit, 2002 s.962.

Bölümlenmiş/kesintili hizmet	Bütünsel/sürekli/tek-duraklı hizmet
Yüksek işlem maliyetleri	Düşük işlem maliyetleri
Verimsiz büyüme	Verimlilik yönetimi
Tek yönlü iletişim	Etkileşim
Uyruk ilişkisi	Katılım ilişkisi
Kapalı devlet	Açık devlet

Kaynak: Özgür Uçkan, “E-Devlet, E-Demokrasi ve Türkiye, Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılanması için Strateji ve Politikalar-I”, Literatür Yayıncılık, 2003, s.88.

Yukarıdaki karşılaştırmalı tablo, toplum açısından ele alınırsa, geleneksel sütununda, kapalı toplum yer alırken, dönüşümünü gösteren ikinci sütunda ise, bilgiyi dolayısıyla iktidarı paylaşan katılımcı kesimin yer aldığı açık toplum yer almaktadır. Klasik devlet modelinde halkın hizmet talebinin belirlenmesi sürecinde kamu örgütleri öne çıkarken, kamu örgütü ve onun elemanları klasik devlet modelinde yurttaşlar en basit kamusal hizmetlere ulaşma sürecinde kamu örgütü ve onun elemanları ile ilişki kurmak durumunda kalırken e-devlet modelinde ise birey arzu ettiği hizmete söz konusu türden bir ilişki kurmaksızın ulaşabilmektedir. Bunun yanı sıra geleneksel devlette, kamu kurum ve kuruluşlar arasında sürekli olmayan ve zayıf bir haberleşme söz konusu iken, e-devlet modelinde diyagonal bir bilgi akışı gerçekleştirilmektedir.

1.6. E-DEVLET UYGULAMALARININ ETKİNLEŞTİRİLMESİ VE BEKLENEN FAYDALAR

Devletin ağ sistemlerini ve internet uygulamalarını kullanarak şimdiye kadar verdiği hizmetleri bilişim teknolojileri aracılığıyla internet üzerinden yürütmesi e-devletin devlet kademesini oluşturmaktadır. Devlet bünyesindeki kurumların gerekli altyapı ve üstyapı oluşumlarının düzenli olarak yürütülmesi gerekmektedir. Altyapı gereksinimlerinin sağlanabilmesi için hem piyasadan ürün ve hizmet alımı yapmakta, hem de vatandaşa hizmet sunabilmek için üretim gelirlerini satın almaktadır. Bu gibi operasyonların gerçekleştirilmesinde geniş bir örgütlenmeye gereksinim duyulmaktadır.

Dolayısıyla örgütlenmenin etkinlik ve verimlilik içinde yönetilmesi gerekliliği doğmaktadır. Bu, normal koşullar altında gerçekleşmesi zor bir durumdur. Bu nedenle devlet, kendisini geliştirecek ve performansını arttıracak yapı arayışları içerisine girmektedir. Bu aşamada e-devlet konuya çözüm getiren bir anlayış olarak ortaya çıkmaktadır. Hizmet verdiği ve ilişkide bulunduğu kurumlar açısından incelendiğinde devlet, vatandaş, şirketler, devlet çalışanları, yerel yönetimler ve diğer devletler gibi büyük ilişkiler yumağı içerisinde bulunmaktadır. Bu tür kompleks yapıların çözümü ve kolaylaştırılması için işlemlerini sadeleştirilmesi, basit ve kullanımı kolay ve vatandaşın refahını artırıcı çözümler bulması gerekmektedir.¹⁴

1.6.1. Vatandaşlara Yönelik Beklenen Faydalar

E-devlet kavramının vatandaşa yönelik olan kısmında ise vatandaşın internet bağlantısının bulunması gerekmektedir. İnternet ortamında ağ bağlantısı bulunan her vatandaş ülkenin e-devlet yapısı kapsamındaki uygulamalara rahatça ulaşarak e-devlet hizmetlerinden yararlanabilmelidir. Bu nedenle, ülkedeki bilişim alt yapısının oluşturulması, hane halkına düşen bilgisayar sayısı, hane halkının internete bağlantısının var olup olmadığı, ülkedeki kamu kuruluşlarında bulunan internet bağlantısının oranı, e-devlet yapısının ve vatandaşın e-devlet uygulamalarına bağlanabilir olmalarında önemli etkenlerdendir.¹⁵

Bunun yanı sıra geleneksel kamu yaşamında süreç yönetimi, vatandaşların ilgili birimlerle yüz yüze görüşerek istekte bulunmalarına dayanmaktadır. Bu anlayış kapsamında devletin ihtiyaç sahibinden beklediği dilekçe yazma, form doldurma, belge hazırlama gibi işlevlerin önemli bir bölümü, e-devlet oluşumu kapsamında şekil değiştirmekte ya da bütünüyle ortadan kalkmaktadır.

Vatandaşların gerek duydukları hizmetin yerine getirilmesi için devlet dairesine gidip uzun kuyruklarda zaman kaybetme, sıkıntı yaşama dönemi de

¹⁴ Kırçova, a.g.e., s.17.

¹⁵ Kırçova, a.g.e. s.18.

e-devlet yapılanması ile ortadan kalkmaktadır. Çalışanlar artık kâğıtlar yerine bilgisayar ürünlerini kullanmakta, veri tabanı dosya dolaplarının yerini almaktadır.¹⁶ Devletler de bu süreçte e-devlete dönüşerek hizmet kalitesini iyileştirip verimliliklerini artırmaya çalışarak geleneksel devlet anlayışından uzaklaşmaktadırlar.

Doğumla beraber başlayan vatandaş devlet ilişkileri bireyin tüm yaşamı boyunca sürmektedir. Nüfus cüzdanı çıkartılması ile başlayan süreç, vergi ödemeleri, fatura ödemeleri, askerlik ve evlilik işlemleri, ehliyet işlemleri, sosyal güvenlik, eğitim, sigorta ve sağlık hizmetleri, e-seçim, e-sayım, e-demokrasi, emeklilik gibi işlemlerle de devam etmektedir. Bu çerçevede devlet vatandaşın en çok ilişki içerisinde bulunduğu organizasyon durumundadır. Dolayısıyla, e-devlet yapılanması açısından vatandaş-devlet ilişkilerinin elektronik ortama taşınması ve bilgi toplumu ölçütlerine uyumlu hale getirilmesi bir gereklilik olmaktadır.

1.6.2. Kamu Yönetimi İçinde Ulaşılabilecek Sonuçlar

Vatandaşın devletle olan ilişkisini müşteri bağlamında değerlendirmek e-devlet oluşumunu kaçınılmaz kılmaktadır. Bilindiği gibi özel sektörün hizmet kalitesinin yüksek olmasının nedeni hizmet ettiği kesimin gerçek birer müşteri olarak görülmesidir. Dolayısıyla, e-devlet sayesinde vatandaş da müşteri konumunda yer alacak ve buna paralel olarak da kamu kuruluşlarının hizmet kaliteleri artacaktır.¹⁷

E-devlet uygulamalarıyla yalnızca kamu işletmelerinin internet altyapıları ve kuruluş içi elektronik şebekeleri değil; aynı zamanda yaratılacak işbirliği ile kurumlar arası bilgi yönlendirmesi ve bilgi akışı sağlanmış olacaktır. Bu suretle klasik devlet sisteminden ayrıcalıklı olarak yurttaş için verilen ileri teknoloji hizmetleri ile her kuruluş diğer kamu kuruluşunun çalışmaları hakkında bilgi sahibi olacaktır. Böylelikle kamu kuruluşlarının hizmet kaliteleri artacaktır.

¹⁶ Bennet, a.g.e.,s.92.

¹⁷ Bilen ve Şanver, a.g.e. s.110.

İşlemlerini zamanında, hızlı, az harcamalarla ve en doğru şekilde gerçekleştiren devlet, kişi ve kurumlar sorunların minimum düzeye indiği yaşam kalitesinin yükseldiği bir ortamda yaşama olanağına kavuşabileceklerdir. E-devlet uygulamaları ile en uygun alternatifleri seçme olanağı çok daha kolaylaşacaktır. Bu aşamaya gelene kadar olan işlemler daha hızlı, ayrıntılı ve kapsamlı olduğu için alternatifler arasından seçimi yapacak olan yöneticinin işi hem kolaylaşmış, hem de vereceği kararın isabet ve doğruluğu artmış olacaktır. E-devlet uygulamaları; birçok kalıplaşmış işi yükümlenmesi ve birçok işi için harcanan zamanı da azaltmasından dolayı, yöneticilerin kendi işlerini yönetmek için daha fazla zaman bulmalarını sağlayarak daha etkin bir yürütme sağlayacaktır.¹⁸

E-devlet uygulamaları ile geleneksel kamu yönetimindeki bir işlemde karşılaşılan harçlar, fonlar gibi benzeri ücretler ortadan kalkmaktadır. Bu durum, hizmet bekleyen vatandaş yönünden de harcamaları azaltacaktır. Kamu hizmeti veren kurum ve kuruluşlar arasındaki işbirliği e-devlet uygulamaları ile artış göstermesiyle de her kurumun amaç ve işlevleri bilinecek ve yurttaş devlet kuruluşlarının hangi işlevleri üzerine aldığını ve bunların ne olduğu konusunda bilinçlenecektir. E-devlet sayesinde kurulacak bu işbirliği ile merkezi ve yerel yönetimlerin kendi aralarında ve birbirleri ile işbirliği gerçekleşmektedir. Bu işbirliği sonucunda kamu kuruluşları tarafından gerçekleştirilen etkinliklerde de verimlilik artışı söz konusu olmaktadır.

Kamu kurumlarındaki değişik yapılanma, teknolojik farklılıklar, koordinasyon yokluğu ve bunların yarattığı sonuçlar günlük bilgi işlem etkinliklerinde farklılıkların ve tekrarın oluşmasına neden olmaktadır. Devletin, gelişmiş teknolojiyi ve çağdaş yönetim tekniklerini birlikte kullanması, bireylere ve vatandaşa hizmeti ön plana çıkaran yeni bir yapılanmaya gitmesi zorunludur.¹⁹

¹⁸ İnce, a.g.e. s.25.

¹⁹ Murat Erdal, “Elektronik Devlet: E-Türkiye ve Kurumsal Dönüşüm” 1. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2004, s.12.

Bu yeni yapılanma, değişikliğe uğrayan bilgi ve teknolojinin verimli bir şekilde kullanılması kamu yararına, vatandaş odaklı, gelişmeyi ön plana alacak bir biçimde eğitimden ticarete, bankacılıktan güvenliğe, sağlıktan enerjiye, iletişimden ulaştırmaya kadar hemen her konuda kurumlar arasında koordinasyonu sağlayacak, dünyayla bütünleşmiş, kamu sektörünün, üniversitelerin, özel sektörün ve sivil toplum kuruluşlarının geniş katılımları ile oluşacak güçlü bir e-devlet yapısının kurulması ile mümkün olabilecektir.²⁰

E-devlet yapısının yaygınlaşmasıyla birlikte, tekil kurumsal yaklaşımlar yerine, e-devlet hizmetlerinin bütünleşik bir yapıda sunulması sağlanacaktır. Bu suretle, kamunun elektronik ortamda hizmet sunumunda tekrarın ve kaynakların boşa harcanmasının önlenmesi, kurum içi ve kurumlar arasında bilgi ve belge paylaşımında birlikte çalışmaktan kaynaklanan sorunların giderilmesi ve gereksiz bürokratik işlemlerin azaltılması sağlanacaktır.

1.6.3. Özel Sektörün Rolü ve Beklenen Faydalar

E-devlet uygulamaları ile birlikte; daha verimli, hızlı ve düşük maliyetli hizmet üretme ve sunma olasılığı bulunmaktadır. Devletin elektronik sisteme geçişiyle; yirmi dört saat hizmet verilme olanağı ile “*zamansal*” ve her yerden ulaşma olanağı ile de “*mekânsal*” bir rahatlama söz konusudur. Zamansal ve mekânsal kazanımlar ile harcamalarda azalmalar oluşmaktadır.

Özel sektör e-devlet sayesinde kendi çalışmalarını ve etkinliklerini yeniden gözden geçirme gereksinimi duyacak ve her iki sektörün verdiği hizmetler, rekabetçi bir ortamda topluma sunulacaktır. Bu rekabetçi ortam da yine vatandaşın yararı için oluşacak ve böylelikle bilgiye ulaşım harcamalarında azalma söz konusu olacaktır.²¹ E-devlet uygulamaları sayesinde devlet, özel sektörün idare yöntemleri ve yeteneklerinden faydalanacağından düşük verimlilik ve yönetimden kaynaklanan etkin

²⁰ Mustafa Sağsan, “E-Devlet Toplumların Yeni Umut Işığı Mı?” Stratejik Analiz Dergisi,2001, s.99.

²¹ Arif Özsağır - Mehmet Cengiz Küllük, “E-Devlet Yatırımlarının Geri Dönüşümü ve Ekonomik Büyümeye Etkisi” I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü.İ.İ.B.F. Yayını, İzmit, 2002, s.574.

olmama durumu da azalacaktır. Bu durum özel ve kamu kesiminde maliyetlerin azalmasının yanı sıra kamu sektöründe verimliliği de artıracaktır.²²

Özel Sektör veya iş dünyası yönünden e-devletin gerekliliğini gösteren unsurlar şu şekilde ele alınabilir:

Bürokrasiyle uğraşma; kuruluşlar arası mevcut ve gereksiz bürokrasi, iş kurma ve yeni şirket kararlarını zorlamaktadır.

Zamanında gerçekleşemeyen kararlar; iş dünyasında devletten beklenen karar ve izinlerde gecikme yaşanması, iş dünyasının rekabet gücünü de etkilemekte, geciktirmekte ya da tümüyle iptaline yol açabilmektedir.

Üretim planlamasında yaşanan kayıplar; devletin üretime yönelik olarak sunduğu teşviklerin kapsamlarının, iş dünyasına zamanında bildirilememesi, muafiyet taleplerinin hızlı olarak sonuçlandırılmaması üretim planlarını önemli ölçüde etkilemektedir.

Pazar kayıpları; iş dünyasının önünü açmadaki gecikmeler piyasaya girme sürecini uzatarak kayıplara yol açabilmektedir.

1.7. E-DEVLET UYGULAMASINDA KARŞILAŞILAN SORUNLAR

E-devlet uygulamalarından beklenen faydaların sağlanabilmesi hususunda çeşitli sorunlarla karşılaşabilmektedir. Bu sorunlar arasında altyapı, eğitim ve kamu zihniyeti, istihdam, erişilebilirlik vb. yer almaktadır. Aşağıda e devlet uygulamalarında karşılaşılan bu sorunlar irdelenmeye çalışılmıştır.

²²Demokaan Demirel, “Küresel Eksende Devletin Yeni Kimliği: Etkin Devlet” Sayıştay Dergisi, Ocak-Mart 2006, (60), s.105.

1.7.1.E-devletin Altyapısına Yönelik Sorunlar

E-devlette karşılaşılan ilk sorun *alt yapı* sorunudur. Altyapı; var olan bilgilerin işlenmesi, depolanması, bir yerden bir yere ulaştırılması ve bu bilgilere gerektiği zaman erişilmesine imkân veren teknolojileri, kuralları, standartları ve politikaları içine almaktadır. İnternet hizmetlerine geçerken, teknolojik altyapı tasarımları gerçekleştirilmeli ve hızla uygulama planı hazırlanmalıdır. Kullanıcıların en verimli şekilde hizmet alabilecekleri teknolojiler belirlenmeli ve gerekli altyapı oluşturulmalıdır.²³

Günümüzde telekomünikasyon alanında yaşanan teknolojik gelişmeler, çok sayıda yeni hizmetin üretilmesine ve vatandaşların hizmetine sunulmasına olanak sağlamıştır. Artık bu şekilde üretilen hizmetler daha geniş kesime ulaşmakta ve böylece operasyon harcamaları da düşmektedir. Günümüzde artık ulusların veya şirketlerin geleceği; bilginin nasıl, ne şekilde ve ne kadar iletişim sistemleri aracılığıyla paylaşılıp geliştirildiğinde doğrudan ilişkili olmaktadır. Gelişmiş bir iletişim altyapısı, bilgiye hızlı ulaşım ile beraber bilginin paylaşımı ve işlenmesinde verimlilik sağlayacaktır.²⁴

Türkiye’de e-devlet çalışmalarının beraberinde getirdiği altyapı sorunları şu şekilde sıralanabilir.²⁵

- Bölge, şehir ve mahalleler arasında hizmete ulaşım için yeterli altyapının olmaması, hizmetten eşit düzeyde yararlanma imkânı bulunmaması,
- İlk yatırım maliyetinin yüksekliği,
- Gizliliğinin ve güvenliğinin sağlanamaması,
- Bilgi paylaşımında belirli standartların oluşturulması,
- İletişim altyapısının yetersizliği,
- Ar-Ge çalışmalarının desteklenmemesi,

²³Türkiye Bilişim Derneği, “Türkiye’de E-Devlet Nasıl Olmalı?” Kamu Bilgi İşlem Merkezleri Birliği Çalışma Grubu, Ekim, 2001, s.48-49.

²⁴T.C. Başbakanlık, “E-Türkiye Girişimi Eylem Planı” Ağustos 2002, s.11.

²⁵Hüseyin Çetin, vd. “E-Türkiye Durum Analizi ve Çözüm Önerileri”, Telekomünikasyon Kurumu, Ankara, 2002, s.6.

- Bilgi işlem merkezlerinin aktif çalışmaması,
- Kalifiye personel eksikliği,
- Koordinasyon kurulunun oluşmaması,
- Kamu hizmetlerinin standart bir bedelinin olmaması.

1.7.2. Eğitim ve Kamu Zihniyetinde Dönüşüm Sorunu

Elektronik devlette karşılaşılan diğer sorun da *eğitim ve kamu zihniyetinin dönüşüm* sorunudur. Elektronik devletin iki tarafındaki kişilerin yani hem kamu hizmetini sunan, hem de bu hizmete erişmek isteyenlerin, eğitime, yeteneklerini geliştirmeye ve yeni sisteme adapte olmak için zamana gereksinimleri vardır.²⁶ Vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanması uzun bir süreç gerektirmektedir. Vatandaşlara kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunulabilmesi için vatandaşların eğitimi konusu, üzerinde durulması gereken bir konudur. Aslında vatandaşların bilgi ve iletişim teknolojilerine bir an önce uyum sağlaması kendi yararlarına çok olumlu sonuçlar doğuracaktır. Çünkü her vatandaş aynı zamanda elektronik devletin hizmetini talep eden kişidir.

1.7.3. İstihdam Sorunu

Elektronik devlet açısından diğer bir sorun *istihdam* sorunudur. İstihdam sorunu, esas itibariyle kişilerin devletin elektronik sürece geçmesi bakımından işlerini kaybetme tehlikesi ile karşılaşmasıdır. Kamuda çalışan personellerin yeniden iş bulmak zorunda olmaları işsizlik sorununu artıracaktır.²⁷

1.7.4. Erişilebilirlik Sorunu

Hızlı, ucuz ve herkes için *erişilebilir* internet hizmetinin sağlanması konusu da diğer bir sorundur. Erişilebilirlik ve devamlılık performansları,

²⁶ İnce, a.g.e. s.31.

²⁷ İnce, a.g.e. s.33.

ekonomide giderek önemi artan temel unsurlardır. Yazılım ve donanım teknolojileri bu performansı sunabilmek için giderek daha entegre duruma gelmekte ve donanımlar ise yazılım desteği ile daha akıllı hale gelmektedirler. Yazılımlarla iletişim ağları arasında gereken ses, veri ve görüntü gibi entegre hizmet kalitesi, her ortamda çalışabilirlik ve fiyatlandırılma gibi alanları adresleyecek şekilde giderek daha kompleks bir yapıya dönüşmektedir.

E-devlet oluşumunda, bilgisayar ekipmanları ve yazılımlarının aktif kullanımının yanı sıra, bilgi üretimi ve paylaşımı da önem kazanmaktadır. Bu amaca uygun olarak oluşturulan kurumsal internetler, e-devlet oluşumunun da öncelikli aşamalarından biri olmaktadır. Bilgi üretimini ve paylaşımını tamamlamış kurumların, e-devlet içindeki erişiminin en yaygın biçimde devlet partallarının kurulmasıyla sağlanacağı öngörülmektedir.²⁸

Kamu bilgilerine erişimde seçme unsuru önemli bir konudur, gizlilik gerektiren kamu bilgilerinin belirlenmesi ve bu bilgilere internet kanalıyla girilmemesinin sağlanması bir diğer sorunu oluşturmaktadır. Kamu hizmetleri çok geniş bir alana yayılmış olduğundan, vatandaşın kamu kurumları ile şirketlerin kamu kurumları ile ve kamu kurumlarının kendi aralarında iletişimi söz konusudur. Bunların her biri için, net üzerinden akan bilgiler göz önüne alındığında kamu kurumlarının kendi aralarındaki iletişimde bile, bilgilerin paylaşımı kritik olacaktır.²⁹

1.7.5. Kamu Hizmetlerinin Fiyatlandırılması

E-devlet uygulamalarındaki sorunlardan biri de kamu hizmetlerinin fiyatlandırılma konusu olmaktadır. Geleneksel devlet uygulamalarından yararlanan vatandaşların ödeyeceği ücretle elektronik devlet hizmetinden faydalanan vatandaşların ödeyeceği ücret aynı olmayacaktır. Elektronik hizmetten yararlanan vatandaşın ödeyeceği ücret, klasik devletin verdiği hizmetten yararlanan vatandaşa göre daha az olacaktır. Başlangıçta böyle bir

²⁸ Özgür Uçkan, “E-Devlet, E-Demokrasi ve E-Türkiye” Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2003, s.58.

²⁹ İnce, a.g.e. s.38.

uygulama haksızlık gibi görünse de hizmetin elektronik ortamda daha ucuza sunulması durumunda elektronik işlemler teşvik edilmiş olacaktır. Doğal olarak elektronik ortamda işlem maliyeti daha düşük olacağından kullanıcı yönünden de hizmetin görülmesi daha ucuza mal olacaktır.³⁰

Kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınması ve daha önce kâğıt üzerinde yapılan işlemlerin büyük bir kısmının bilgisayarlar aracılığı ile yapılmaya başlanması, bilgi ve iletişim teknolojisi ürünlerinin ve yöntemlerinin yoğun olarak kullanılması sonucunu yaratmaktadır. Bu durum da elektronik devletin mali sorununu gündeme getirmektedir. E-devlete yönelik sorun özellikle ilk yatırım maliyetinde oluşmaktadır. E-devletin yararlarının geri dönüşü güvenceli de olsa devlet orta ve uzun dönemli yatırımlara kaynak ayıramamaktadır³¹.

1.7.6. Yasalardan Kaynaklanan Eksiklikler

Yasalardan kaynaklanan eksikliklerin giderilmeye çalışılması elektronik devlet uygulamasında aşılması gereken sorunlardan biridir. Söz konusu teknolojiler aracılığı ile yapılan işlemlerde ortaya çıkan yasal sorunlara henüz birçok ülkede hukuki cevaplar verilmemiştir.

Elektronik devlet için hukuksal alanda yapılması gereken değişiklikler şöyle sayılabilir:³²

- İletişim sektörünün rekabete açılmasının düzenlenmesi,
- Elektronik imza ve onay kurumları,
- Elektronik kayıtların geleneksel hukuk karşısındaki zafiyetinin giderilmesine yönelik çalışmalar,

³⁰ Mete Yıldız, “Elektronik Devlet Kuramı ve Uygulamasına Genel Bir Bakış ve Değerlendirme” Çağdaş Kamu Yönetimi, Ed. A. Özgür, Nobel Basımevi, Ankara, 2003, s.318.

³¹ İnce, a.g.e. s.40.

³² Mehmet Aktel, “Küreselleşme ve Türk Kamu Yönetimi” Ankara, Asil Yayın Dağıtım, 2003, s.108.

- Elektronik ortamda kişisel bilgilerin korunmasına yönelik yasal düzenlemeler,
- Kamu kurum ve kuruluşları arasındaki bilgi değişimi ve paylaşımının sağlanması için yapılacak yasal düzenlemeler,
- Tüketicinin elektronik ticarete korunmasına ilişkin yasal düzenlemeler,
- Ceza hukukunun elektronik ortamda işlenen suçlar kapsamında yeniden değerlendirilmesi,
- Vergi, gümrük ve muhasebe kayıtlarının tutulmasına ilişkin yasal düzenlemeler,
- Vatandaşların kamu bilgilerine erişim hakkının yasal düzenlemelere bağlanması çalışmaları,
- Elektronik demokrasi uygulamalarına geçiş için gerekli düzenlemelerin yapılması.

İKİNCİ BÖLÜM

YEREL YÖNETİMLERDE E-DEVLET: E- BELEDİYECİLİK

2.1.TÜRKİYE'DE YEREL YÖNETİMLER

Yerel yönetimler kamu yönetimi sözlüğünde yer alan tanımı ile “Merkezi yönetimin dışında, yerel bir topluluğun ortak bir ihtiyacını karşılamak amacı ile teşekkül edilen, karar organlarını doğrudan halkın seçtiği, demokratik ve özerk bir yönetim kademesi, bir kamusal örgütlenme modelidir” olarak tanımlanır.³³

Aynı kavram il idaresi, belediye idaresi, köy idaresi gibi belli bir kamu idaresini ya da özelleştirme idaresi toplu konut idaresi gibi kamu kurumunu anlatmak amacıyla da kullanılabilir. Bu bağlamda köy, kent ve il düzeyindeki yerel ortak nitelikli kamu hizmetlerini yürütmek amacıyla oluşturulan kamu idare birimlerine “mahalli idareler” veya “yerel yönetimler” denilmektedir.³⁴

Bu tanımlarla beraber, Türkiye Cumhuriyeti'nin 1982 Anayasası'nda tanımı belirgin bir şekilde yapılmış ve ayrıntılı bir şekilde yazılmıştır. Buna göre 1982 Anayasası'nın “Mahalli İdareler” başlığı altındaki 127. maddesi şu şekildedir:

*“Mahallî idareler; il, belediye veya köy halkının mahallî müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir”.*³⁵ Yerel Yönetimler Türkiye Cumhuriyetinde üç ana başlık altında toplanmaktadır. Bunlar sırası ile İl Özel İdareleri, Köyler ve Belediyelerdir. Bununla beraber belediyelerin nüfus artışı, insan ihtiyaçlarından ve hızlı kentleşme neticesinde büyük kentlerde yeni

³³ Ömer Bozkurt, vd., **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, Todaie Yayın No:283, Ankara, s.258.

³⁴ Ahmet Ulusoy-Tekin Akdemir, **Mahalli İdareler: Teori-Uygulama-Maliye**, Ankara, 6.Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2010, s.19.

³⁵ **Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası**, 127. Madde, 9.11.1982 tarihli ve 17863 mükerrer sayılı Resmî Gazete

yönetimler oluşmuştur. Bu yönetim birimlerine de Büyükşehir belediyesi adı verilmiştir.

2.1.1. Belediye Yönetimi

Belediyeler Türk kamu yönetimi sistemi içinde yaklaşık yüzeli yıllık bir geçmişe sahiptir. Belediye Osmanlı yönetiminden Cumhuriyet'e intikal eden bir yerel yönetim birimidir. 1930 tarihinde kabul edilmiş olan 1580 sayılı belediye kanunu ülke belediyecilik deneyimine önemli katkı sağladıktan ve yetmiş beş yıllık uygulamadan sonra yerine 3 temmuz 2005 tarihinde kabul edilen 5393 sayılı belediye kanununa bırakmıştır.³⁶

Türkiye'de belediyeleri düzenleyen 5393 sayılı belediye kanununun 3. maddesi a bendine göre "belediye, *belde sakinlerinin yerel müşterek nitelikteki gereksinimlerini karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek belirlenen, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi*" olarak tanımlanmıştır. Yine aynı madde belediyenin organlarını; belediye meclisini, belediye encümenini ve belediye başkanını olarak açıklamaktadır.³⁷

Bir yerleşim biriminde belediye kurulabilmesi için nüfusun en az beş bin olması gerekmektedir. Ayrıca İl ve ilçe merkezlerinde belediye kurulması zorunludur.

Belediye kanununda tanımlanan hemşehri hukukuna göre "herkes ikamet ettiği beldenin hemşehrisidir. Hemşehrilerin, belediye karar ve hizmetlerine katılma, belediye faaliyetleri hakkında bilgilenme ve belediye idaresinin yardımlarından yararlanma hakları vardır. Yardımların insan onurunu zedelemeyecek koşullarda sunulması zorunludur. Belediye, hemşehriler arasında sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi ve kültürel değerlerin korunması konusunda gerekli çalışmaları yapar. Bu çalışmalarda

³⁶Bilal Eryılmaz, **Kamu Yönetimi: Düşünceler Yapılar Fonksiyonlar Politikalar**, Kocaeli, Umuttepe Yayınları, 5.Baskı ,2012, s.192

³⁷ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 3. madde, 03.07.2005 Tarihli, 25874 sayılı Resmi Gazete

üniversitelerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, sendikaların, sivil toplum kuruluşları ve uzman kişilerin katılımını sağlayacak önlemler alınır. Belediye sınırları içinde oturan, bulunan veya ilişkisi olan her şahıs, belediyenin kanunlara dayanan kararlarına, emirlerine ve duyurularına uymakla ve belediye vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarını ödemekle yükümlüdür.”³⁸

2.1.1.1. Belediyelerin Görev, Sorumluluk ve Yetkileri

Belediyelerin görev, sorumluluk ve yetkilerinin belirlenmesinde, *genel yetki ilkesi ve yetki ilkesinden* hareket edilmiştir. İlgili kanunda belediyenin yetki ve görevleri konu olarak belirtilmiş liste halinde sayılmamıştır.³⁹

Eski belediye kanunu (1580 Sayılı Belediye Kanunu) ile karşılaştırıldığında Belediyelerin yerel hizmet konusundaki yetki ve görevlerinin 5393 sayılı Belediye Kanunu ile artırıldığı söylenebilir. Belediye, salt alt yapıya ilişkin yetki ve görevleri olan bir kuruluş olmaktan çıkarak eğitim, sağlık, sosyal yardım, kültür, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi gibi geniş bir alanda yetkili ve görevli hale getirilmiştir. Belediyecilikte belediye kurumunu yönetmekten, kenti yönetmeye yönelik bir yapı oluşturulduğu anlaşılmaktadır.⁴⁰

5393 sayılı kanunun 14 üncü maddesinde "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlığı altında şu hüküm yer almaktadır:

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla:

- a. "İmar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentsel alt yapı; coğrafi ve kent bilgi sistemleri; çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık; zabıta, itfaiye, acil yardım, kurtarma ve ambulans; şehir içi trafik; defin ve mezarlıklar; ağaçlandırma, park ve yeşil alanlar; konut; kültür ve sanat, turizm ve tanıtım, gençlik ve spor; sosyal hizmet

³⁸ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 13. madde,

³⁹ Bilal Eryılmaz, a.g.e., s.193

⁴⁰ Bilal Eryılmaz, a.g.e., s.193-194

ve yardım, nikâh, meslek ve beceri kazandırma; ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi hizmetlerini yapar veya yaptırır. Büyükşehir belediyeleri ile nüfusu 50.000'i geçen belediyeler, kadınlar ve çocuklar için koruma evleri açar.”

- b. “Okul öncesi eğitim kurumları açabilir; Devlete ait her derecedeki okul binalarının inşaatı ile bakım ve onarımını yapabilir veya yaptırabilir, her türlü araç, gereç ve malzeme ihtiyaçlarını karşılayabilir; sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir; kültür ve doğa varlıkları ile tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânların ve işlevlerinin korunmasını sağlayabilir; bu amaçla bakım ve onarımını yapabilir, korunması mümkün olmayanları aslına uygun olarak yeniden inşa edebilir. Gerektiğinde, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme verir ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapabilir.”

Belediye, kanunlarla başka bir kamu kurum ve kuruluşuna verilmeyen mahallî müşterek nitelikteki diğer görev ve hizmetleri de yapar veya yaptırır. Hizmetlerin gerçekleştirilmesinde öncelik durumu, belediyenin malî durumu ve hizmetin ihtiyaç önceliği dikkate alınarak belirlenir. Belediye hizmetleri, vatandaşlara en yakın yerlerde ve en uygun yöntemlerle sunulur. Hizmet sunumunda özürsüz, yaşlı, muhtaç ve dar gelirlilerin durumuna uygun sosyal yardım ve hizmet yöntemleri uygulanır. Belediyenin sorumluluk, görev ve yetki alanı belediye sınırlarını kapsar. Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.⁴¹

İlgili kanunda belediyelere tanınan yetki ve imtiyazların başlıcaları şu şekilde sıralanabilir.⁴²

⁴¹ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 14. madde,

⁴² 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 15.Madde.

- ❖ “Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak.
- ❖ Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, belediye yasakları koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek.
- ❖ Gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri ile ilgili olarak kanunlarda belirtilen izin veya ruhsatı vermek.
- ❖ Özel kanunları gereğince belediyeye ait vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarının tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak; vergi, resim ve harç dışındaki özel hukuk hükümlerine göre tahsili gereken doğal gaz, su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak.”
- ❖ “Toplu taşıma yapmak; bu amaçla otobüs, deniz ve su ulaşım araçları, tünel, raylı sistem dâhil her türlü toplu taşıma sistemlerini kurmak, kurdurmak, işletmek ve işletletmek.
- ❖ Katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak.
- ❖ Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek.”
- ❖ “Kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.”

2.1.1.2. Belediye Organları

Türkiye’de belediye örgütünün yönetimi belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı olarak üç organdan oluşur.

2.1.1.2.1. Belediye Meclisi

“Belediye meclisi belediyenin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre seçilmiş üyelere oluşur.”⁴³ Her beldenin bir seçim çevresi olduğu belediye meclisi üyelikleri seçimlerinde onda birlik baraj uygulamalı nispi temsil sistemi uygulanır. Son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre, her seçim çevresinde seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.⁴⁴

“Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde”	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.

“Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırdığı günde toplanır. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür”. Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamanı mutat usullere belde

⁴³ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 17. madde,

⁴⁴ 2972 Sayılı Kanun, **Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun**, 2-3-5. Madde, 18.1.1984 Tarihli, Sayılı 18285 Remi Gazete

halkına duyurulur. Meclis toplantıları açıktır. Belediye başkanı, acil durumlarda lüzum görmesi halinde belediye meclisini bir yılda üç defadan fazla olmamak ve her toplantı bir birleşimi geçmemek üzere toplantıya çağırır. Olağanüstü toplantı çağırısı ve gündem en az üç gün önceden meclis üyelerine yazılı olarak duyurulur ve ayrıca mutata usullerle ilan edilir. Olağanüstü toplantılarda çağırılı gerektiren konuların dışında hiçbir konu görüşülemez.⁴⁵

“Belediye meclisinin görev ve yetkilerinin bazıları şunlardır.”⁴⁶

- ❖ “Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve kabul etmek.
- ❖ Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.
- ❖ Belediyenin imar plânlarını görüşmek ve onaylamak, büyükşehir ve il belediyelerinde il çevre düzeni plânını kabul etmek.”
- ❖ “Belediye adına imtiyaz verilmesine ve belediye yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına; belediyeye ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek.
- ❖ Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.
- ❖ İmar plânlarına uygun şekilde hazırlanmış belediye imar programlarını görüşerek kabul etmek.”

2.1.1.2.2. Belediye Encümeni

Belediyenin yürütme ve danışma organıdır. İlgili kanunun 33. maddesi belediye encümenin oluşturulmasına iki farklı uygulamaya yer vermiştir. Buna göre encümen, belediye başkanının başkanlığında;

⁴⁵ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 20. madde,

⁴⁶ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 18. madde,

1. "İl belediyelerinde ve nüfusu 100.000' in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği üç üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği iki üye olmak üzere yedi kişiden,
2. Diğer belediyelerde, belediye meclisinin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, malî hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üye olmak üzere beş kişiden oluşur."

Belediye encümeni, seçilmiş üyelerden ve birim amirlerinden kurulan karma bir yapıdadır. Üyelerin görev süresi bir yıldır, tekrar seçilebilir veya atanabilirler.⁴⁷

Belediye encümeninin görev ve yetkileri hakkında şunlardan söz etmek mümkündür:⁴⁸

- ❖ "Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip belediye meclisine görüş bildirmek."
- ❖ "Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.
- ❖ Öngörülmeven giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.
- ❖ Kanunlarda öngörülen cezaları vermek.
- ❖ Vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek.
- ❖ Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek."

⁴⁷ Bilal Eryılmaz, a.g.e., s.200

⁴⁸ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 34. madde,

2.1.1.2.3. Belediye Başkanı

Belediye başkanı, belediye idaresinin başı ve belediye tüzel kişiliğinin temsilcisidir.⁴⁹ Başkan belediye sınırları içerisindeki seçmenler tarafından çoğunluk esasına göre tek dereceli olarak beş yıllığına seçilir.⁵⁰

“Belediye başkanının bazı görev ve yetkileri şunlardır:”⁵¹

- ❖ “Belediye teşkilâtının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- ❖ Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek,
- ❖ Meclise ve encümene başkanlık etmek.
- ❖ Meclis ve encümen kararlarını uygulamak.
- ❖ Bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışındaki aktarmalara onay vermek.”

2.1.2. Büyükşehir Belediyesi

1982 anayasasınının 127. maddesi büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirilebileceğini hükme bağlamıştır. Anayasanın bu hükmü uyarınca büyük yerleşim yerlerindeki belediye yönetimini yeniden düzenlemek amacı ile Bakanlar Kurulu'nca “Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” kabul edildi. Bu KHK'ye göre İstanbul, Ankara ve İzmir kentlerinde büyükşehir belediyesi adıyla anakent belediyeleri kuruldu. Bu KHK'nin ardından 1984 yılında kabul edilen “3030 Sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun” ile büyükşehir belediyeciliğinin yasal oluşumu tamamlanmıştır. Yirmi yıldan beri uygulanmakta olan 3030 sayılı kanun yerine yerel yönetimler reformu kapsamında hazırlanarak TBMM de10 temmuz 2004 tarihinde kabul edilen 5216 sayılı büyükşehir belediye kanununa bırakmıştır. Günümüze kadar devam eden süreç içinde Türkiye'de büyükşehir belediye sayısı on altıya

⁴⁹ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 37. madde,

⁵⁰ 2972 Sayılı, **Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun**, 2.madde.

⁵¹ 5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 38. madde,

ulaşmıştır. 2012 yılına gelindiğinde ise on dört ilde büyükşehir belediyesi kurulmasını hükme bağlayan 6360 sayılı kanun (14.3.2013 tarihli ve 6447 sayılı kanun değişikliği ile) ile büyükşehir belediye sayısı otuza olmuştur.

“Büyükşehir belediyesi, sınırları il mülki sınırı olan ve sınırları içerisindeki ilçe belediyeleri arasında koordinasyonu sağlayan; idarî ve malî özerkliğe sahip olarak kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisidir.”⁵² Toplam nüfusu 750.000’den fazla olan illerin il belediyeleri kanunla büyükşehir belediyesine dönüştürülebilir. Büyükşehir belediyelerinin sınırları, illerin mülki sınırlarıdır.⁵³

2.1.2.1. Büyükşehir Belediyesi Görev ve Yetkileri

Büyükşehir belediyesinin görev ve yetkileri 5393 sayılı kanuna tabii olan belediyelere göre daha ayrıntılı bir şekilde düzenlenmiştir. Bunun nedeni belediyeler ile büyükşehir belediyeleri arasında ortaya çıkabilecek görev ve yetki çakışmasını engellemektir. 5216 sayılı kanun büyükşehir belediye yönetiminin görev ve yetkilerine hem alan hem de konu bakımında genişletmiştir. Alan bakımından büyükşehir belediyelerinin görevleri il mülki sınırlara ulaşmış ve böylece bu belediyeler ölçek bakımından büyütülmüştür.

Konu bakımından ele alındığında ise stratejik plan, nazım imar planı, ulaşım ana planı, su ve kanalizasyon, toplu taşımacılık, çevre sağlığı, merkezi ısıtma, itfaiye, yolcu ve yük terminalleri, anayol ve caddelerin yapımı, ağaçlandırma, spor, coğrafi ve kent bilgi sistemlerini kurma, sağlık merkezleri hastaneler, eğitim ve sosyal kültür hizmetleri, tarihi dokuyu koruma gibi ortak kent hizmetleri büyükşehir belediyesinin yetki ve sorumlu olduğu görülmektedir.⁵⁴

⁵² 5216 Sayılı, **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, 3. madde. 23.7.2004 Tarihli, 25531 Sayılı Resmi Gazete (Değişik:6360 Sayılı Kanun 4. madde)

⁵³ 5216 Sayılı, **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, 4.-5. madde. (6360 Sayılı Kanun değişik 5-6.madde)

⁵⁴ Bilal Eryılmaz, a.g.e., s.206

Büyükşehir belediyeleri ilçe belediyelerinin imar durumlarını denetlemek ilçe belediyeleri arasındaki ihtilafları çözmek hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonu sağlamakla görevli ve yetkilidir.⁵⁵

2.1.2.2. Büyükşehir Belediyesi Organları

Büyükşehir belediyesi, büyükşehir belediye meclisi, büyükşehir belediye encümeni ve büyükşehir belediye başkanından meydana gelmektedir.

2.1.2.2.1. Büyükşehir Belediye Meclisi

Büyükşehir Belediyesi yönetiminde karar organı olan Belediye Meclisi il sınırları içinde oturan seçmenler tarafından ilgili kanuna göre seçilmektedir. Meclis üyelerinin seçiminde "2972 Sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkındaki Kanun"⁵⁶a göre seçilir. Büyükşehir belediye meclisleri belediye hudutları içinde kalan ilçe seçim çevreleri için tespit edilen belediye meclisleri üye sayısının her ilçe için beşte biri alınmak suretiyle bulunacak toplam sayı kadar üyeden teşekkül eder.⁵⁶

İlçe belediyeleri başkanları ise büyükşehir belediye meclisinin doğal üyesidir. Belediye meclisi karar organı olduğundan dolayı alınan kararlar Vali veya Kaymakama gönderilmeden yürürlüğe giremez. Vali ya da Kaymakam hukuka aykırı gördüğü kararlar için on gün içinde idari yargıya başvurma hakları vardır.⁵⁷

5216 sayılı kanuna göre büyükşehir belediyesi meclisinin görevleri arasında şunlar yer almaktadır:⁵⁸

⁵⁵ Bilal Eryılmaz, a.g.e., s.207

⁵⁶ 2972 Sayılı, **Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun**, 6.madde.

⁵⁷ Nuri Tortop vd., **Mahalli İdareler**, Ankara, 2008, 2. Baskı, s.269

⁵⁸ Bilal Eryılmaz, a.g.e., s.208

- Büyükşehir belediyesinin plan program ve bütçesini görüşüp karara bağlama
- Büyükşehir nazım imar planını yapmak
- İlçe belediye meclislerince kabul uygulama imar planları ile bütçeleri tetkik ederek aynen veya değiştirerek kabul etmek.
- İlçe belediyelerince yürütülen hizmetlerde uyum ve koordinasyonu sağlayıcı kararlar almak.
- Meydan, cadde, sokak ve parklara isim vermek
- Hizmetlere ilişkin ücret tarifelerini belirlemek
- Borçlanmaya şirket kurmaya ve mahalli idare birliklerine katılmaya karar vermek vb. şeklinde sıralanabilir.

2.1.2.2.2. Büyükşehir Belediye Encümeni

“Büyükşehir belediye encümeni büyükşehir belediyesi danışma ve yürütme görevini yerine getirmektedir. Belediye meclisinin kendi üyeleri arasında gizli oyla bir yıl için seçeceği beş üye ile bir genel sekreter, biri mali hizmetler birim amiri olmak üzere her yıl için birim amirleri arasından beş üyeden oluşmaktadır.”⁵⁹

Büyükşehir belediye encümeninin görev yetki ve sorumlulukları ile ilgili 5216 Sayılı büyükşehir belediyesi kanununda hiçbir hüküm yoktur. 5393 sayılı belediye kanunda ve diğer kanunlarda belirtilen görevler büyükşehir belediye encümeni içinde geçerli durumdadır.⁶⁰

2.1.2.2.3. Büyükşehir Belediye Başkanı

Büyükşehir belediye başkanı büyükşehir il sınırları içindeki seçmenler tarafından ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre doğrudan seçilirler. Büyükşehir belediye başkanı belediye yönetiminin başı ve Büyükşehir belediyesi tüzel kişiliğinin temsilcisidir. Belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde

⁵⁹ 5216 Sayılı, **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, 16.madde.

⁶⁰ Ahmet Ulusoy – Tekin Akdemir, a.g.e., s.296.

kendisine vekâlet etmek üzere, belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir. Büyükşehir belediye başkanının görevlerinin bazıları ilgili sayılı yasaya göre şunlardır:⁶¹

- “Belediye teşkilatının en üst amiri olarak belediye teşkilâtını sevk ve idare etmek, beldenin ve belediyenin hak ve menfaatlerini korumak.
- Belediyeyi stratejik plâna uygun olarak yönetmek, belediye idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak, belediye faaliyetlerinin ve personelinin performans ölçütlerini belirlemek, izlemek ve değerlendirmek, bunlarla ilgili raporları meclise sunmak.
- Büyükşehir belediye meclisi ve encümenine başkanlık etmek, bu organların kararlarını uygulamak.
- Belediye personelini atamak, belediye ve bağlı kuruluşlarını denetlemek.
- Diğer kanunların belediye başkanlarına verdiği görev ve yetkilerden büyükşehir belediyesi görevlerine ilişkin olan Hizmetleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak.”

Büyükşehir belediye başkanları görev sürelerince profesyonel spor kulüplerine başkanlık edemezler. Hiçbir siyasi partinin yönetim ve denetim organı içinde yer alamazlar.

2.1.3. İl Özel İdareleri

1908’de ikinci meşrutiyetin ilanı ile beraber 1876 Kanun-i Esas-i yürürlüğe konulmuştur. Yetki genişliği ve görev bölüşümü ile ilgili bir yasa tasarısı meclise sunulmuştur. Bu tasarı meclis tarafından kabul görmemiş ve 1912 de yeni bir tasarı hazırlanmış ve meclise sunulmuştur. Bu tasarıda vilayetlerin ilkesi iki ayrı şekilde düzenlenmiştir.

- İdare-i Umumiyye-i Vilayet (Madde 1-74 İl’in genel yönetimi)

⁶¹ 5216 Sayılı, **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, 18.madde.

- İdare-i Hususiyey-i Vilayet (Madde75-149 İl'in özel yönetimi)⁶²

1913 yılında çıkarılan kanun ile 1987 yılında çıkarılan kanunlar göz önünde bulundurularak günümüzün il yönetimine şartlarını ve ihtiyaçlarını karşılayamaması düşüncesinden yola çıkarak yeni bir kanun hazırlanmıştır. Dönemin hükümeti tarafından hazırlanan bu kanun İl Özel İdaresinde önemli değişiklikler yapılacak şekilde meclis genel kurulunda 22.02.2005 tarihinde kabul edilerek 5302 sayılı kanun yürürlüğe girmiştir.⁶³

22.02.2005 tarihinde kabul edilen 5302 sayılı kanunla 3360 sayılı il özel idaresi kanununda köklü değişiklikler yapılarak yürürlüğe sunulmuştur.⁶⁴ 3360 sayılı kanun'da " taşınır ve taşınmaz mallara sahip ve bu kanunla belirlenmiş sınırlı, özel görevleri yapmakla yükümlü bir tüzel kişi" olarak tanımlanmışken, 5302 sayılı kanunda "İl halkının yerel nitelikteki ortak ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organları seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileri"⁶⁵ şeklinde tanımlanmaktadır.

2.1.3.1. İl Özel İdaresinin Görev ve Yetkileri

İl özel İdarelerinin görev alanı il sınırlarını kapsar,⁶⁶ il sınırları içindeki diğer yerel yönetimlerin hizmetlerini yetiştiremediği veya kanun dışında kalan kısımlara hizmet götürebilme gücü ve özelliği olan aynı zamanda karar organı il halkı tarafından seçilen mali ve idari özerkliği olan kamu tüzel kişiliği olduğundan dolayı görev ve yetkileri de diğer yerel yönetim birimlerinden daha farklı olması gerekmektedir. İlgili kanunda İl özel idarelerin görev ve yetkileri şu şekildedir:⁶⁷

- ✓ "Gençlik ve spor, Sağlık, tarım, sanayi ve ticaret; ilin çevre düzeni plânı, bayındırlık ve iskân, toprağın korunması,

⁶² A.Ulusoy-T.Akdemir, a.g.e., s.179

⁶³ A.Ulusoy-T.Akdemir, a.g.e., s.180

⁶⁴ A.Ulusoy-T.Akdemir, a.g.e., s.180

⁶⁵ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 3.madde, 4.3.2005. Tarihli, 25745 Sayılı Resmi Gazete

⁶⁶ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 5. madde

⁶⁷ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 6. madde.

erozyonun önlenmesi, kültür, sanat, turizm, sosyal hizmet ve yardımlar, yoksullara mikro kredi verilmesi, çocuk yuvaları ve yetiştirme yurtları; ilk ve orta öğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanmasına ilişkin hizmetleri il sınırları içinde,

- ✓ İmar, yol, su, kanalizasyon, katı atık, çevre, acil yardım ve kurtarma; orman köylerinin desteklenmesi, ağaçlandırma, park ve bahçe tesisine ilişkin hizmetleri *belediye sınırları dışında*, yapmakla görevli ve yetkilidir.”

Hizmetlerin diğer mahalli idareleri ve kamu kuruluşları arasında bütünlük ve uyum içinde yürütülmesine yönelik koordinasyonu o ilin valisi tarafından sağlanır. 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığına ve organize sanayi bölgelerine tanınan yetki ve sorumluluklar bu Kanun kapsamı dışında bırakılmıştır.⁶⁸

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nda İl Özel İdarelerine geniş yetki, imtiyaz ve muafiyetler tanınmıştır. İl Özel İdarelerine tanınan yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin bazıları şunlardır:⁶⁹

- ✓ “Kanunlarla verilen görev ve hizmetleri yerine getirebilmek için her türlü faaliyette bulunmak, gerçek ve tüzel kişilerin faaliyetleri için kanunlarda belirtilen izin ve ruhsatları vermek ve denetlemek,
- ✓ Kanunların İl Özel İdaresi'ne verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, yasak koymak ve uygulamak, kanunlarda belirtilen cezaları vermek,
- ✓ Hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, taşınır ve taşınmaz malları almak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, takas etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek,
- ✓ Özel kanunları gereğince İl Özel İdaresi'ne ait vergi, resim ve harçların tarh, tahakkuk ve tahsilini yapmak,

⁶⁸ Ülkü Ertabak, “İl Özel İdarelerinin Yeniden Yapılanması”, Türkiye’de Yönetim Geleneği, Kurumlar, Sorunlar ve Yeniden Yapılanma Arayışları, Ülke Yayıncılık 24, İstanbul, 1998, s.20.

⁶⁹ 5302 Sayılı Kanun, İl Özel İdaresi Kanunu., 7. Madde.

- ✓ Belediye sınırları dışındaki gayri sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek.”

İl Özel İdaresi'nin kamu hizmetine ayrılan veya kamunun yararlanmasına açık, gelir getirmeyen taşınmaz malları ile bunların inşa ve kullanımları her türlü vergi, resim, harç, katkı ve katılma paylarından muaftır.⁷⁰ İl Özel İdaresi'nin proje karşılığı borçlanma yoluyla elde edilen gelirleri, vergi, resim ve harçları, şartlı bağışlar ve kamu hizmetlerinde fiilen kullanılan malları haczedilemez.

2.1.3.2. İl Özel İdaresi Organları

İl Özel İdaresinin “İl Genel Meclisi” , “İl Encümeni” ve “Vali” olmak üzere üç organı bulunmaktadır. Bu organlardan İl Genel Meclisi Karar Organı Vali ve İl Encümeni Yürütme organlarıdır.

2.1.3.2.1. İl Genel Meclisi

İl Genel Meclisi il özel idaresinin karar organıdır. İl genel meclisinin üyeleri “2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyeti Seçimi Hakkında Kanun” a göre yapılmaktadır. “2972 sayılı Mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve İhtiyar heyetleri seçimi hakkında kanun” da il genel meclis üyelerinin seçimi ilgili maddeye göre; her seçim çevresinde (ilçeden), seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır. İl genel meclisi üyelikleri için, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:⁷¹

Nüfusu 25 000'e kadar olan ilçelerde	2
Nüfusu 25 001'den 50 000'e kadar olan ilçelerde	3
Nüfusu 50 001'den 75 000'e kadar olan ilçelerde	4
Nüfusu 75 001'den 100 000'e kadar olan ilçelerde	5

⁷⁰ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 8. Madde.

⁷¹ 2972 Sayılı Kanun, **Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun**, 5. Madde, 18.1.1984 Tarihli, Sayılı 18285 Remi Gazete

İl Genel Meclisinin bazı önemli görev ve yetkileri arasında şunlar yer almaktadır:⁷²

- ✓ “Stratejik plân ile yatırım ve çalışma programlarını, İl Özel İdaresi faaliyetlerini ve personelinin performans ölçütlerini görüşmek ve karara bağlamak”,
- ✓ “Bütçe ve kesin hesabı kabul etmek, bütçede kurumsal kodlama yapılan birimler ile fonksiyonel sınıflandırmanın birinci düzeyleri arasında aktarma yapmak”,
- ✓ “Belediye sınırları il sınırı olan Büyükşehir Belediyeleri hariç il çevre düzeni plânı ile belediye sınırları dışındaki alanların imar plânlarını görüşmek ve karara bağlamak”,
- ✓ “İl Özel İdaresi adına imtiyaz verilmesine ve İl Özel İdaresi yatırımlarının yap-işlet veya yap-işlet-devret modeli ile yapılmasına, İl Özel İdaresi'ne ait şirket, işletme ve iştiraklerin özelleştirilmesine karar vermek”,
- ✓ “Encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek”,
- ✓ “İl Özel İdaresi tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek”,
- ✓ “Yurt içindeki ve yurt dışındaki mahallî idareler ve mahallî idare birlikleriyle karşılıklı işbirliği yapılmasına karar vermek; diğer mahallî idarelerle birlik kurulmasına, kurulmuş birliklere katılmaya veya ayrılmaya karar vermek.”

İl genel meclisi, il özel idaresinin karar organıdır ve ilgili kanunda gösterilen esas ve usullere göre ildeki seçmenler tarafından seçilmiş üyelere oluşur.⁷³ Yerel yönetimler birimi olan il özel idaresinin karar organı olan İl genel meclisine, demokrasi yerel yönetimlerde başlar ve en iyi şekilde yerel yönetimlerde devam eder düşüncesi ile il genel meclisinin bütün toplantıları halka açıktır.

2.1.3.2.2. İl Encümeni

İl encümeni, il özel idaresinin yürütme organıdır. İl encümeni valinin başkanlığında, genel sekreter ile il genel meclisinin kendi üyeleri arasından her yıl seçeceği üç üye ve valinin birim amirleri arasından her yıl seçeceği iki

⁷² 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 10. Madde.

⁷³ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 9.madde

üyeden oluşur. Valinin katılmadığı encümen toplantısına genel sekreter başkanlık eder.⁷⁴

İl encümenin görev ve yetkileri şunlardır:⁷⁵

- ✓ “Stratejik plân ve yıllık çalışma programı ile bütçe ve kesin hesabı inceleyip il genel meclisine görüş bildirmek.”
- ✓ “Yıllık çalışma programına alınan işlerle ilgili kamulaştırma kararlarını almak ve uygulamak.”
- ✓ “Öngörülmeleyen giderler ödeneğinin harcama yerlerini belirlemek.”
- ✓ “Bütçede fonksiyonel sınıflandırmanın ikinci düzeyleri arasında aktarma yapmak.”
- ✓ “Vali tarafından havale edilen konularda görüş bildirmek.”
- ✓ “Kanunlarla verilen diğer görevleri yapmak.”

2.1.3.2.3. Vali

Vali, il özel ve il genel idaresinin en büyük amiri konumundadır. Merkezi idarenin hiyerarşisine dâhildir. Bağlı bulunduğu il sınırları içinde devlet tüzel kişiliğini temsil eder. Devlet adına kural olarak her türlü idari işlemi ve fiili gerçekleştirebilir. İl özel idarenin ve merkezi idarenin organı ve temsilcisi olan vali, bu iki önemli ve birbirinden bağımsız varlıkları birbirleri ile birleştiren ve bağlayan bir işlev görmektedir.⁷⁶ Vali, İçişleri Bakanlığının inhası bakanlar kurulunun kararı ve cumhurbaşkanının onayı ile atanmış ve merkezi idarenin ildeki en büyük temsilcisidir. Valilik istisnai bir memuriyettir.⁷⁷

Vali, il özel idaresi teşkilâtının en üst amiri olarak il özel idaresi teşkilâtını sevk ve idare eder. İl özel idaresini stratejik plâna uygun olarak yönetmek ve il özel idaresinin kurumsal stratejilerini oluşturmak, bu

⁷⁴ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 25.madde

⁷⁵ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 26.Madde

⁷⁶ Nezih Varcan, **Yerel Yönetimler**, Eskişehir, Dördüncü Baskı, Anadolu Üniversitesi Yayın No:1754, s.201-202.

⁷⁷ Varcan, a.g.e., s.203.

stratejilere uygun olarak bütçeyi hazırlamak ve uygulamak; il encümenine başkanlık etmek; İl genel meclisi ve encümen kararlarını uygulamak; İl özel idaresi personelini atamak; il özel idaresinin taşınır ve taşınmaz mallarını idare etmek; il özel idaresinin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmek; bütçeyi uygulamak, bütçede meclis ve encümenin yetkisi dışında kalan aktarmaları yapmak valinin önemli görevinin bir kaçıdır.⁷⁸

2.1.4. Köy İdaresi

Köyler 18.3.1924 tarih ve 442 sayılı "Köy Kanununa" göre yönetilmektedir. Türkiye'de yerel yönetim geleneği merkezin köylere karşı görevini yeterince yerine getirememesi nedeniyle önce köylerde başlamıştır denilebilir. Köylere 1924 tarihli bu yasa ile tüzel kişilik verilmiş ve böylece "yerel yönetim birimleri" dönüştürülmüştür. Kalkınmanın köylerden başlayarak gerçekleşmesini sağlayıcı, gerçekçi bir yasadır. Ancak köy yönetimine çok ve çeşitli görevler yüklenmesi, köy yönetiminin başlıca organları olan muhtar ve ihtiyar heyeti üyelerinin sahip olmadıkları kültürü ve deneyimi olmadığı gerekçesi ile eleştirilmiştir. İmam ile öğretmenin köy ihtiyar meclisinin doğal üyeleri olmaları ise eleştirileri biraz hafifletebilmektedir.⁷⁹

2.1.4.1. Köy İdaresinin Görev ve Yetkileri

Köy idaresinin görevleri, zorunlu ve köylünün isteğine bağlı olan işler olmak üzere iki çeşittir.⁸⁰ Mülki kademedede olmayan köy yönetiminin görevleri çok fazladır. 122 adet yerel görevin 17 adedi kültür ve eğitim alanındadır. Köyün zorunlu işleri arasında sağlık, temizlik, bayındırlık, yol, su, içme suyu, tarım ve okul işleri ile ilgili çeşitli hizmetler yer almaktadır.⁸¹ Kanun köylü bu

⁷⁸ 5302 Sayılı Kanun, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 30.madde

⁷⁹ Esergül Balcı Bucak, **Eğitimde Yerelleşme**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2000, s. 25.

⁸⁰ 442 Sayılı Kanun, **Köy Kanunu**, 12.madde, 7.4.1924 Tarihli, 68 Sayılı Resmi Gazete.

⁸¹ Bucak, age., s.21.

işleri yapmadığı takdirde ceza yaptırımına tabi tutacağını hükme bağlayarak zorunlu işleri kamu yükü olarak köylüye yüklemiştir.⁸²

Köyde çamaşırlık, pazar ve çarşı yeri yapmaktan munasip yerlerde orman yetiştirmeye, güreş ve cirit gibi oyunlar düzenlemekte, köye kitap getirtmeye kadar oldukça çeşitli işler köylünün isteğine bırakılmıştır.⁸³ İsteğe bağlı olarak yapılacak işlerin köylünün yarısından çoğunun istemesi ile köy derneği kararı, vali veya kaymakamların onayı ile zorunlu görevler arasında arasına alınması mümkün olabilmektedir.⁸⁴

2.1.4.2. Köy İdaresi Organları

Köy tüzel kişiliğinin organları, köy derneği, ihtiyar meclisi ve muhtardır. Bunlardan muhtar yürütme organı, ihtiyar meclisi ile köy derneği danışma ve karar organlarıdır.

2.1.4.2.1 Köy Derneği

Köy kanununun 24 üncü maddesine göre köy muhtarını ve ihtiyar meclisi azalarını seçmeğe hakkı olan kadın ve erkek köylülerin toplanmasıyla köy derneği oluşur.⁸⁵

Genel olarak köy derneğinin görevleri şöyledir; muhtar ve ihtiyar meclisi üyelerini seçmek, köyün isteğe bağlı işlerini zorunlu hale getirmek, imamı tayin etmek, köy tüzel kişiliği ile muhtar ve ihtiyar meclisi üyeleri arasında çıkan uyuşmazlıkları köyü temsil edecek kişiyi seçmektir.

2.1.4.2.2. Köy İhtiyar Meclisi

İhtiyar meclisinin başı olan muhtarla birlikte köyün yürütme organıdır. Köyün sınırı içinde köylüye ait işleri yapmak ve yaptırmak muhtarla onun başında bulunduğu ihtiyar meclisinin vazifesidir.⁸⁶

⁸² Varcan, a.g.e., s.220.

⁸³ 442 sayılı Kanun, **Köy Kanunu**, 14.madde

⁸⁴ Varcan, a.g.e., s.220.

⁸⁵ 442 sayılı Kanun, **Köy Kanunu**, 20.madde

Köy ihtiyar meclisinin üyelerini köylü seçmenler tarafından çoğunluk usulüne göre seçilmektedir. “2972 Sayılı Mahalli idareler ile mahalle muhtarlıkları ve İhtiyar heyetleri seçimi hakkında kanun” a göre köy ihtiyar meclisi üye sayısı nüfusu 1 000'e kadar olan köylerde 8, nüfusu 1 001'den 2000'e kadar olan köylerde 10, nüfusu 2 000'den fazla olan köylerde ise 12 üye şeklinde değişmektedir.⁸⁷

2.1.4.2.3. Köy Muhtarı

Köy tüzel kişiliğinin başı olan muhtar devletin köydeki temsilcisi ve memurudur. Köyün yürütme organıdır. Muhtarların görev süresi beş yıldır. Okur-yazar olması muhtar seçilmek için yeterlidir. Muhtarın göreceği işler iki türdür. Birincisi devlet işleri, ikincisi ise köy işleri olarak kanunda belirtilmiştir.

Muhtarın göreceği devlet işleri arasında hükümet tarafından bildirilecek kanunları ilan etmek, Köyün sınırı içinde dirlik ve düzeni korumak, kanunda verilen sağlık işlerini yürütmek, köyden vergi toplanmasına yardımcı olmak, asker toplamak ve benzerleri bulunmaktadır.⁸⁸ Bunlara ek olarak, İhtiyar meclisi ile görüşükten sonra köylüyü işe çağırmak; köy işlerine harcanacak parayı topladıktan sonra harcamak için emir vermek; gibi görevler muhtarın göreceği köy işlerindedir.

2.2.E-BELEDİYESİLİK KAVRAMI VE KAPSAMI

E-Belediyecilik, küresel bir dünyada teknolojik gelişmelerin hızla değiştiği gelişen teknolojileri kullanarak insana hizmet sunumunun, katılımcılığın ve şeffaflaşmanın temelini oluşturan yeni bir yerel yönetim anlayışının oluşumu biçiminde tanımlanabilir. Klasik yönetimin, çağın hızına ve işlem yapabilme yeteneğine ulaşması için var olan teknolojik altyapının

⁸⁶ 442 sayılı Kanun, **Köy Kanunu**, 34.madde

⁸⁷ 2972 Sayılı Kanun, **Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun**, 30.madde

⁸⁸ 442 sayılı Kanun, **Köy Kanunu**, 36.madde

kullanılması zorunlu olmaktadır. Sabit mekânlarda sunulan hizmetin, herhangi bir mekan ve zaman olmadan istenilen bilgiye en kısa ve en hızlı şekilde ulaşmak hedeflenmektedir.

Bilginin küreselleştiği günümüzde, bilgiye ulaşma yollarımızda çağın gerektirdiği durumlarında olmak zorundadır. Sabit mekân ve zaman diliminde gerçekleştirilen işlemler ve hizmet sunumlarında günlük saat diliminin çoğunu harcayarak gerçekleştirilmekteydi. E-belediyeçilik sistemine geçişle beraber internet bağlantısı olan her yerden işlemler yapılabilmektedir. Bu bağlamda rahatlık ve kalite açısından hizmet yurttaşa daha iyi sunulabilmektedir. Yurttaşlarda mekana ve zaman bağlı kalmadan hizmet sunumlarından yararlanabilmektedirler. Yurttaşlar bilgisayarını kullanarak emlak ve çöp vergisi borcunu öğrenebilir, borçlarını internet üzerinden ödeyebilirler. İhaleler ve duyurulara bakabilir, yerel yönetimlerin hizmet sunum tarzlarını yakından ve hızlı bir şekilde takip edebilirler. İmar durumu hakkında pafta, ada, parsel numaralarını sistemin e-imar bölümlerine giriş yapıp o bölgenin bilgilerini öğrenebilirler.

2.2.1.E-Belediyeçiliğin Tanımı

E-belediye en genel tanımıyla; yerel yönetim hizmet ve etkinliklerinde bilgi teknolojilerinin kullanımı, vatandaş ve işletmelere internet üzerinden aktif olarak hizmet sunumu, kurum içi birimlerin bilgisayar ağları ile bütünleşmesi ve ilgili dış birimlerle ağ üzerinden iletişimin sağlanmasıdır. Bununla birlikte elektronik belediye için çeşitli tanımlar da yapılmaktadır.⁸⁹ Buna göre;

- E-belediye uygulamalarında katılımcılık ve vatandaş odaklılık ön plandadır.⁹⁰
- E-belediyeçilik, teknolojik gelişmelerin hızla değiştirdiği dünyada, gelişen teknolojileri kullanarak vatandaşa hizmet etmenin ve

⁸⁹Murat Erdal, a.g.e. s.128.

⁹⁰H. Burçin Henden, “Yerel Yönetimlerde Uygulanan Toplam Kalite Yönetiminin“e-Belediyeçilik” Kavramı ile Bağlantısının İrdelenmesi”, Yapı ve KentteBilişim’04 Kent’te-Dönüşüm, e-belediyeçilik, e-mühendislik ve e-kentlilik 3.Ulusal Kongresi, Ankara, 2004, s.33.

şeffaflaşmanın temelini oluşturan yeni bir yerel yönetim anlayışının oluşturulmasıdır.⁹¹

- Görev ve hizmetlerin karşılıklı olarak elektronik ortamda; kolaylık sağlayan, kesintisiz, güvenli ve hızlı bir şekilde yürütülmesidir.⁹²
- Halka açık, halkla birlikte, verimli ve modern belediye hizmetlerine verilen toplam isimdir. E-belediye, teknolojinin katkısı ile daha iyi hizmet tasarlamının ve bu hizmeti tüketicisine onurlu bir yoldan teslim etmenin tek yoludur.⁹³
- Kente ilişkin verilerin güncel teknolojiye dayalı bilişim teknolojileri destekli çalışmalarla yönetilerek bu verilerden kent ve toplum yararına çeşitli bilgiler üretilmesi ve etkin bir biçimde vatandaşın hizmetine sunulmasıdır.⁹⁴

2.2.2.E-Belediyenin Yerel Hizmet Sunumundaki Yeri ve Önemi

Bilişim teknolojilerinin ve bilgi çağının gerekli kıldığı, kentsel yaşamda kolaylık sağlayan planlı ve programlı etkinliklerin gerçekleştirilmesinde, belediye ve yerel yönetimlere büyük görev ve sorumluluklar düşmektedir. Vatandaşların ve kuruluşların yerel yönetimlerden talepleri sürekli artış göstermekte, belediye hizmetlerinde etkinlik, verimlilik, daha düzenli ve sağlıklı bir çevre öncelikli beklentiler olarak ön plana çıkmaktadır. Sürekli gelişen bilişim teknolojileri, yerel yönetimlerin çok yönlü hizmet verme gereksinimi çerçevesinde yeni olanaklar sunmakta ve sorunlara uygun çözümler getirebilmektedir.⁹⁵ Yerel yönetsel birimlerin bu öngörüye sahip olarak yapılanması, bilgi ve iletişim teknolojileri çerçevesinde kendini yeniden yapılandırması ve ürettiği yerel hizmet kavramını yeniden tanımlaması

⁹¹Erdem Uçar, vd. "E-Belediyecilik Kapsamında Bir Kent Bilgi Sistemi Uygulanması", 2003, s.123.

⁹²Nur Şat, "Demokrasi için bir araç e-Belediye" Yapı ve Kentte Bilişim'03 belediyecilik ve e- Mühendislik 2.Ulusal Kongresi, Ankara, 2003, s.25.

⁹³G. Birgül Ayman. vd. "Yerel Yönetimler ve İnternet Paneli" Türkiye'yi İnternete Taşımak Konferansı, İstanbul, 2001.s.102.

⁹⁴H. Burçin Henden, **Katılımcı Yerel Yönetim Anlayışında E Belediyeciliğin Yeri ve Önemi**, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2005, s.6.

⁹⁵Turgay Ergun, "Kamu Yönetimi Kuram Siyasa Uygulama" TODAİE Yayın, Ankara, 2004, s.140.

gerekmektedir. Değişen teknoloji, yeniden yapılanmayı gerektiren nedenler arasında öncelikli sırayı almaktadır. Hizmet alanlarında oluşan değişim ve çeşitlenmeler yeni birimlerin kurulmasını, bağlantı yerlerinin değiştirilmesini, bir kısmının da kaldırılmasını gerektirmektedir.

Bir yerel yönetim sınırları içinde oturan, çalışan ya da okuyan insanların kendi bilgisayarlarından veya okul, kütüphane ya da kamu terminallerinden, yerel yönetim ile ilgili her türlü bilgiye ulaşabilmesi; yerel yönetim çalışanları ve diğer vatandaşlarla iletişim kurabilmesi; sanal ortamdaki konferanslar ve sohbet kanalları aracılığı ile yerel yönetim sorunları hakkında etkileşimde bulunabilmesi; çeşitli form ve raporları yerel yönetim yetkililerine sunabilmesi, son derece önemlidir. Böylece vatandaşlar, akla gelebilecek her konuda birbirleriyle etkileşimde bulunup, ortak sorunlarını dile getirip, bu konularda fikir üretebileceklerdir. En basit anlatımıyla e-belediyecilik ile yerel yönetimlerin daha demokratik, kolay ulaşılabilir ve şeffaf olması amaçlanmaktadır.⁹⁶

Yerel yönetimler hizmet alanlarının genişletilerek yetkilerinin artırılması ile halka yerinde ve daha hızlı hizmet götürebilmek ve halkın katılımını yönetime iletebilmek amacıyla e-devlet uygulamalarına gerek duymuşlardır. Yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilen e-devlet uygulamalarını belirlemek üzere e-yerel yönetimler kavramı kullanılmaktadır. Söz konusu uygulamalar, merkezi hükümet üniteleriyle koordinasyon içerisinde hizmet üretme ve sunma; yerel halkın yönetime katılımını sağlama ve yerel düzeyde e-yönetimi gerçekleştirme; yerel yönetim ünitelerinin etkin ve verimli hizmet vermelerine olanak sağlama üstünlüklerini de beraberinde getirmiştir.⁹⁷

Aynı zamanda, yerel yönetimlerin çoğunun bugün artık e-yönetim kapsamında kamu iş süreçlerinin dönüşümünün sağlanması ve vatandaşlar ile etkileşimli çalışma gibi uzun vadeli hedefleri de planları içerisine

⁹⁶H. Burçin Henden, a.g.e., s.6.

⁹⁷Ali Şahin, "Türkiye'de E-Devlet Uygulamaları ve Konya Örneği" Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2007, s.167.

yerleştirdikleri gözlemlenmektedir. E-yönetim yolunda bu tür gelişmeler, yerel yönetimlerin vatandaşlarla iş yapma tarzlarını değiştirmekte ve aynı zamanda kamu yöneticilerinin de yönetim şekillerini oldukça etkilemektedir.⁹⁸

Bu konuda, yerel yönetimlerin e-dönüşümünde yerel yöneticilerin de önemli bir etkiye sahip oldukları söylenebilir. Zira yerel yöneticilerin e-devlete yönelik algılama ve beklentileriyle yerel düzeyde elektronik bir yapılanmaya ne derece hazırlıklı oldukları önemli bir sorundur. Bu konuda yapılan bir araştırma, yerel yöneticilerin büyük bir kısmının e-yerel yönetim uygulamalarının götürülen hizmetin kalitesini, etkinliğini ve verimliliğini artıracaklarına inandıklarını ortaya çıkarmıştır. Ancak yeterli bütçe kaynaklarının olmayışı ve yetişmiş teknik eleman sıkıntısı, e-yerel yönetimlere dönüşümde ciddi sorunlar olarak görülmektedir.⁹⁹ Bu durum da, yerel yönetimlerde e-devlet uygulamalarının başarılı olmasında yöneticiler kadar kaynak olanaklarının da etkili olduğunu söylenebilir.

Yerel yönetimlerde bilişim teknolojilerinin aktif olarak kullanılması ile elektronikleşen yerel yönetimlerin faaliyetleri ve verimliliğinde artış yaratacağına inanılmaktadır. Dolayısıyla yerel yönetimler, yeni teknolojilerin kullanılabilmesi için gerekli desteği beklemektedirler. Bunlar arasında yerel yönetimlerde e-devlet yapılanması, toplumu bilgi toplumuna doğru yöneltmede bir çözüm yolu olarak görülmektedir. Bu nedenle, elektronik devlet yapılanmasından; kamu hizmetlerinin üretimi ve arzında etkinlik ve demokrasinin yönetim aşamalarına tam anlamıyla yaşama geçirilmesi gibi birçok talepler yer almaktadır.¹⁰⁰ Söz konusu talepler, yerel yönetimlerin elektronik ortama dönüşümünün hem kamusal hizmetlerin sunumunda hem de demokratik sürecin işleyişinde ne derece önemli bir gelişme olduğunu göstermektedir.

⁹⁸Ufuk Durna - Mehmet Özel, “**Bilgi Çağında Bir Yönetimsel Dönüşüm Yaklaşımı**” E-(Yerel) Yönetim” Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.5, S.10, 2008, s.15.

⁹⁹Türksel Kaya Bensghir-Ramazan Altınok, “**İnternet’in Aile İçi İlişkilere Etkileri: Türkiye’de Devletin ve Ailelerin Konuya Bakışı**”, Uluslararası Aile Kongresi, 3-4 Aralık 2005 İstanbul., s.710.

¹⁰⁰ Altınok ve Bensghir, a.g.e. s.676.

2.2.3.E-Belediyeciliğin Kapsamı

E-belediyeciliğin kapsamında belediyelerde teknolojik altyapı internet kullanımının yoğunluğu, web sayfalarının içeriksel durumu, kent bilgi sistemleri, e- belediyeciliğin demokrasiye katkısı ve bu bağlamda e-demokrasi kavramı, son olarak da, e- belediyeciliğin sorunları ve bunlara ilişkin çözüm önerileri incelenecektir.

2.2.3.1.E-Belediye ve İnternet

Yerel nitelikli elektronik dönüşüm sürecinin en önemli unsurlarından biri olan e-belediyecilik projesinin, halka en yakın yönetim birimleri olmaları nedeniyle, vatandaşlara hem bilgi sağlama ve hizmet sunma ve hem de bir demokrasi ögesi olarak bir takım fonksiyonları gerçekleştirmeleri gerekmektedir. Bu çerçevede internetin yerel yönetimlerde kullanılmasının hem yönetsel hem de siyasi boyutunun olduğu görülmektedir. Bu durum, yerel anlamda elektronik dönüşümün siyasi düzeyinin olduğunu da gözler önüne sermektedir.¹⁰¹

Bunlar, yerel yönetimlerde politik işlev olarak internet aracılığıyla hizmetlere katılıma olanak verilmesi, şeffaflık, hesap verebilirlik gibi alanlarda da daha aktif olabilme; yönetsel bakımdan da, daha ziyade belediye internet sayfaları oluşturma etkinliği olarak öncelikli sırada yer almaktadır¹⁰². Bu nedenle e-belediyeciliğin politik amacının; *internet* yardımı ile bu alanlarda daha iyi bir verimlilik sergilemek olduğu öne sürülmektedir.¹⁰³

Belediyelerin elektronik ortama geçerek internet kullanmaları, hem verilen hizmetlerde şeffaflık ve kolaylık sağlarken hem de yerel demokrasiye

¹⁰¹ Ali Şahin, a.g.e. s.167.

¹⁰² M. İlker Genco, “**Türkiye’de Yerel Yönetimlerde E-Belediyecilik Uygulamaları ve Gelişim Süreci**” Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay, 2010, s.7.

¹⁰³ Nedime Özkara, “**E-Belediye: Tarsus Örneği**” Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2010, s.57.

çok önemli destek sağlamaktadır. Artık günümüzde gelişmiş ülkelerdeki çoğu şehirde kurulan internet portalları kanalıyla kentte yaşayan vatandaşlara belediye hizmetleri hakkında bilgi sunulmakta, işlemler için gerekli formlara *online* olarak erişim sağlanmakta ve belediyecilik işlemlerinin çoğu belediye binasına uğramadan elektronik ortamda yapılabilmekte, interaktif şehir haritaları, online şikayet, istek, öneri ve e-demokrasi olarak da tanımlanan fikirleri özgürce açıklama olanakları sunulmaktadır. E-belediyecilik sayesinde operasyon ve hizmet süreci en aza indirgenip, belediye yönetimlerinin verimliliği, etkinliği ve hizmet kalitesi arttırılabildiği gibi yönetimde de netlik sağlanabilmektedir.¹⁰⁴

2.2.3.2.Belediye Web Sayfası

Yerel yöneticiler, kentlerde daha nitelikli ve kaliteli hizmet verebilmek için doğru ve hızla ulaşılabilecek bilgiye gerek duymaktadırlar. Bir kentin teknik alt ve üst yapısının kontrol altında tutulması, ulaşım denetimi, vergilerin düzenli toplanması ve kente yönelik sorunlara çözüm getirilmesi, mevcut sistemlerle mümkün olmamaktadır. Bu durum yerel yönetimlerin bilgi yönetimi oluşturarak kente sahip çıkabilmek için kendilerine yönelik konumsal temelli bilgi sistemlerini yaratmaya yöneltmiştir. Kent bilgi sistemleri, kentle ilgili etkinliklerin gerçekleştirilmesinde en uygun kararı verebilmek için, gereksinim duyulan planlama, alt yapı, mühendislik, temel hizmetler ve yönetsel bilgileri çabuk ve sağlıklı bir biçimde incelemek amacıyla gerçekleştirilen bilgi sistemlerinden biri olmaktadır.

Kent bilgi sisteminin temel unsuru, belediye sınırları kapsamında yaşayan vatandaşların nüfus, mülkiyet, meslek ya da vergi bilgilerinin toplandığı kent kütüğü olmaktadır. İkinci temel öge ise, kentin topoğrafik niteliklerini yansıtan mevcut haritalar, mülkiyet durumunu gösteren kadastro haritaları ve kent planlamasını gösteren imar planları ile kentin altyapı bilgilerinin elektronik ortamda yer aldığı grafikler kaydı olmaktadır.

¹⁰⁴ Özkara, a.g.e. s.58-59.

Bu bilgi sistemi ile kente yönelik mülkiyet, planlama, mevcut haritalar gibi grafik gösterimler olmak üzere kente ve kentliye yönelik tanımsal nitelikteki tablo verilerini ilişkisel veri tabanlarında model haline getirerek iki taraflı sorgulamak mümkün olmaktadır. Bunun yanı sıra kent bilgi veri tabanında saklanan her türlü veriye kolaylıkla erişebilme olanağı yaratıldığından, kentsel kontrol bir sorun olmamaktadır. Sonuçta kent yöneticileri, vatandaşların gereksinimlerini daha iyi belirler ve hizmete ilişkin daha yerinde ve kalıcı kararlar verebilirler.

Kent bilgi sistemlerinin en önemli avantajlarından biri de, geleneksel yöntemlerle sunulan hizmetlere göre sağladığı zaman ve emek tasarrufu olmaktadır. Bilgi sistemi kapsamında yapılan işlemler hem kısa sürede hem de az sayıdaki kişilerle yapılabilmektedir. Bu yöntemle oluşturulacak veri tabanı katkısı ile belediyeler, vatandaşlara ait eksik bilgileri, ödemeleri, vergileri izleyebilmekte, rapor düzenleyebilmekte ve adres bilgileri sayesinde ilgili vatandaşlara erişebilme olanağına sahip olabilmektedir. Bunun yanı sıra kent imar dokusunun düzenlenmesi de sağlanarak halkın refah düzeyi yükseltilir.¹⁰⁵

2.2.3.3.Kent Bilgi Sistemleri

Demokratik bir yerel yönetim yapılanmasında hizmet sunulacak kesimin tanınmasına yönelik olarak halkın yerel yönetimlerden talepleri; halkın yerel hizmetler hususunda gerekli ve yeterli bilgiye sahip olması; belediyenin görünümü; vatandaşın yerel hizmetler konusundaki önerileri ve gerçekleştirilen etkinliklerden halkın ne derece hoşnut olduğu belirlenmelidir. Zira bu konularda üretilecek politikaların buna göre tespit edilmesi, yerel yönetimlerin başarısına etki edecek önemli bir husus olmaktadır.¹⁰⁶

Belediyelere web sayfası sunulan olanaklar şöyle ele alınmaktadır:¹⁰⁷

¹⁰⁵ Tayfun İmir, “Elektronik Belediye Sisteminde Tahsilat ve Yönetişim Modeli” Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bilgisayar Eğitimi, Ankara, 2006, 48-50.

¹⁰⁶ M.Akif Çukurçayır, “İnternet ve Kent Yönetimleri” Belediye Dergisi, C.6, S.9, 2000, s.217.

¹⁰⁷ Türksel Kaya Bensghir, “Web’deki Belediyelerimiz: İstanbul Büyükşehir Belediyesi” Çağdaş

- Belediye görüntüsünü her zaman geliştirme olanağı,
- Halkın görüşlerini toplamada ve ayrıştırmada kolaylık,
- Belediye politikalarına halkın gereksinimlerini ve görüşlerini yansıtma zemini,
- Belediyelerin sosyal sorumluluğu uygulayabilme olanağı,
- Halkın yönetimin karar alma sürecine katılımını kolaylaştırma ve tutanaklara erişimi sağlamak,
- Halkın, belediyenin yönetsel yapısı, birimleri, işlemleri, görevlileri ve muhatap alınacak kişiler konusunda bilgilendirilmesi

Gelişmiş ülkelerde internetin özellikle de yerel yönetim etkinliklerinde, kullanıldığı alanlar oldukça fazladır. Bunlar¹⁰⁸:

- Kent hakkında genel bilgiler (Tarih, istatistiksel bilgiler, haritalar ve resimler gibi)
- Belediye yöneticileri ve belediye meclisi hakkında bilgiler (ilgili birimlerin telefon numaraları ve yetkili kişilerin isimleri, çalışma saatleri gibi)
- Kentsel etkinliklerin duyurulması;
- Önemli günlerin takvimi (belediyenin temizlik günleri ve saatleri gibi);
- Spor ve boş zaman etkinliklerinin duyurulması;
- Ulaşım araçlarının çalışma planı
- Kentteki resmî ve özel kuruluşların adresleri ve ulaşım kanallarının duyurulmasıdır.

Yerel Yönetimler Dergisi, C.9, S.3, 2000, s.82-83.

¹⁰⁸Çukurçayır, a.g.e. s.219.

2.2.4. E-Belediyeciliğin Yerel Demokrasiye Katkısı ve E-Demokrasi

Yerel demokrasinin gelişiminin yerel katılımın sağlanmasına bağlı bir süreç olarak da nitelendirilebilmektedir. Zira söz konusu katılım e-dönüşüm ile gerçekleştirilmekte ve dolayısıyla elektronik ortamda gerçekleştirilmektedir. E-belediyecilik; e-katılım kapsamını uzaktan yönetim ve politik katılım, iletişim hizmetleri ve çevrim-içi hizmetler doğrultusunda ele alınmaktadır. Bu belirlemeye göre, uzaktan yönetimin iletişim hizmetleri çerçevesinde, yerel yönetim görevlileri ile gerçekleştirilebilecek olan e-mail iletişimleri, çevrim-içi hizmetler kapsamına da, belediyelerin karar alabilmeleri için günlük konulara yönelik olarak vatandaş görüşünü yansıtan formların elektronik ortamda doldurularak belediyeye gönderilmesi yer almaktadır. Politik katılım kapsamında ise; vatandaşların belediyenin blog sayfasında yapacakları politik tartışmaları ya da belediye meclis üyelerine veya başkanına e-mail kanalıyla ulaşmaları iletişim hizmeti olarak, belediyelerin e-oylama yapmaları ve yine site üzerinden post edilen yerel referandum ve yerel seçim sonuçlarına ulaşabilir olmaları elektronik hizmetler olarak değerlendirilebilmektedir.¹⁰⁹

Elektronik yapılanma, yerel yönetimleri önemli ölçüde etkilemiş, dolayısıyla yerel katılımın elektronik ortamda gerçekleştirilmesini sağlamıştır. Son dönemlerde, belediyelerde, e-katılımın artırılabilmesi adına, kentsel verilerin teknoloji aracılığı ile değerlendirilerek, kent ve toplum yararına ilişkin olarak üretilen bilgilerin vatandaşlara sunulduğu gelişmiş e-belediye sistemleri kurulmaktadır.

E-belediye uygulamalarında ise, vatandaşın evinden ya da herhangi bir internet ortamından belediye ile ilgili tüm işlemlerini gerçekleştirebilmesi, dilek ve taleplerini iletebilmesi, bu hizmetlere vatandaşların katılımının

¹⁰⁹Anıl Çekiç, “Küreselleşen Dünyada Yerelleşme Süreci ve Yerelleşmede Demokratik Zeminin Sağlamlaştırılması İçin E-Katılımcılık Çözümünün Değerlendirilmesi” C.Ü. İİBF, C.11, S.2, 2010, s.164-165.

sağlanmasıyla daha etkin ve verimli bir hale gelmesi beklenmektedir. Bunun yanı sıra, vatandaşların belediyeden interaktif olarak cevap alabilmesi, yapmış olduğu başvurunun durumunu web tabanlı bir ara yüzler üzerinden izleyebilmesi ve kendi sunmak istediği desteği belediye yetkililerinin dikkatine sunabilmesi, katılımcı demokrasinin en gelişmiş boyutlarını yansıtmaktadır.¹¹⁰ Tüm bu teknik ve elektronik tabanlı belediye uygulamaları, sağladığı katılım üstünlüklerinden dolayı, yerel demokrasinin kuvvetlenmesinin yanı sıra, genel anlamda demokrasinin gelişmesi olanağını da sağlamaktadır.

Bununla birlikte, Avrupa konseyi de, demokrasinin elektronik düzeyine değinerek; demokrasinin gelişimini ve yaygınlaşmasını sağlamak üzere teknolojiyi kullanmayı hedeflemektedir. E-demokrasi, demokratik kurumlar ve demokratikleşme süreçlerine kamunun ilgisi ile katılımını artırmak için yeni fırsatlar vermesinin yanında bu yöntem ile sivil topluma katkıda bulunma ve politika geliştirme yöntemlerinin de oluşturulmasını da sağlamaktadır. Elektronik demokrasi, demokrasinin sahip olduğu kapasitenin gücünü, girişimleri kolaylaştırmak için genişletmekte, siyasi önceliklerin yeniden belirlenmesi için yerel ve küresel toplumun dönüşümüne önemli ölçüde destek vermektedir.¹¹¹

E-demokrasi, kamu kurum ve kuruluşları, seçilmişler (parlamento, hükümet ve muhalefet) ve seçmenler (vatandaşlar) arasındaki tüm elektronik biçimlerde etkileşim şekillerini kapsayan süreç ve yapılardan oluşmaktadır. İnternet, bu noktada en önemli altyapının temeli sayılmaktadır. İnternet aracılığı ile siyasi süreç ve kamu hizmetleri hakkındaki bilgilere vatandaşların erişiminin sağlanması ve bilgilere kolayca erişimin sağlanmasının sonucu olarak bireylerin siyasi süreçlere etkin katılımı varsayılmaktadır. Bilgi teknolojilerinin demokrasi kapsamında alınan karar süreçlerinin katkıda bulunmasına ve devlet-iş dünyası-vatandaş arasında daha aktif ve daha açık bağların yaratılmasına yoğunlaşmaktadır. Bu açıdan e-demokrasi,

¹¹⁰ Çekiç, a.g.e. s.164.

¹¹¹ Çekiç, a.g.e., s.87-88.

vatandaşların demokratik sürece katılımlarını sağladığından dolayı büyük öneme sahiptir.

E-demokrasi; Vatandaşların siyasetle uğraşanları gerçekleştirdikleri eylemlerden dolayı hesap verebilir kılmasını sağlayan ve politik temsilciler ile vatandaşlar arasındaki ilişkiyi kolaylaştırarak, temsilcilerin sorumluluklarını arttıran bilişim teknolojilerinin kullanılması olmaktadır. Bu çerçevede, e-demokrasinin hedefleri şu şekilde ele alınabilir.¹¹²

- Politik süreçlerin açıklık ve şeffaflıklarının artırılması ve bilgiye erişilebilirliğin sağlanmasıdır.
- Vatandaşlık eğitiminin güçlendirilmesi ve tartışılması ile ilgili olarak yeni alanlar oluşturarak fikir yapısının geliştirilmesidir.
- Vatandaşların demokratik sürece doğrudan katılımının artırılmasıdır.
- E-demokrasi, klasik demokratik süreçlerin bilgi ve iletişim teknolojilerine yakınsamasıdır.

E-demokrasi; kampanya, seçim, seçmen yazılımı, oylama, anket, temsilciler ile seçmenler arasındaki iletişimi ve vatandaşların daha çok katılımını teşvik eden aşamaları kapsamaktadır. Bunun yanı sıra, e-demokrasi, vatandaşların devletin siyaset oluşturmaya katılmasını sağlamasıyla bilgi, oylama veya tartışma gibi devlet ve vatandaşlar arasında, elektronik ortamda yapılan tüm iletişim biçimlerini saran süreç ve yapıları ifade etmektedir.

Elektronik ortam, etkileşimli yapısından dolayı vatandaşlar ve idari süreçler arasındaki bağı aktif bir duruma getirme olanağı sunmaktadır. Bir demokratik diyalog ortamı olarak oluşan bu etkileşim, yeterli sayıda vatandaş kapsadığı takdirde, gerçek bir erişim ve katılım platformuna

¹¹² Gökçe Maraş, “Kamu Yönetimlerinde E-Devlet ve E-Demokrasi İlişkisi” E.Ü. İ.İ.B.F., Maliye Bölümü, Haziran, 2011, s.131.

dönüşebilmekte ve idari ünitelerin hesap verebilirlik ve sorumluluk düzeyleri üzerinde olumlu etkide bulunabilmektedir.

E-demokrasi, yöneten ve yönetilenler arasındaki doğrudan iletişimin yaratılması ve yöneltmesinde ciddi bir potansiyele sahip olmasından dolayı demokrasinin garantisi olarak ele alınmakta; elektronik ortamda oy kullanma ve katılım aracılığıyla demokratik süreci yaygın duruma getirmede önemli bir fırsat olarak değerlendirilmektedir. Kısaca e-demokrasi; politik katılımın önündeki engelleri ortadan yok edecek, bilginin vatandaşlara adil bir şekilde getirilmesini, ulaşım kolaylığını, tüm alanlarda yeni kamusal alanların oluşmasını düşünce özgürlüğünü ve öz yönetimi sağlayarak katılımcı, dolayısıyla doğrudan demokrasiyi oluşturacak önemli bir unsur olarak görülmektedir.¹¹³

2.2.5. E-Belediyenin Sorunları ve Yapılması Gerekenler

Kent yönetiminin hizmet kesimine egemen olmasında oldukça önemli bir unsur olan e-belediyenin karşısına çıkan sorunlar, daha önceki düzenden kalanlarla beraber yenilik ve değişimlerle bunlara uyum sağlamanın da getirdiği sorunları da kapsamaktadır. En başta yöneticilerin değişikliklere ve yeniliklere olumsuz yaklaşımları, nitelikli eleman eksikliği, çalışanların yetersizliği, hizmet içi eğitimlerinin nitelik ve nicelik yönünden zayıflıkları, standartlaşmanın yokluğu, verilerin güncelliğinin gecikmesi, ilk harcamaların yüksekliği ve bürokratik engeller gibi sorunlar uygulamaların başarısını olumsuz yönde etkilemektedir.

Kent yönetiminde de diğer yönetimlerde olduğu gibi bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanmak; hizmetlerin kendiışler duruma getirilmesi, her çalışanın önüne bir bilgisayar getirilmesi demek değildir. Bu değişimin bilgi teknolojilerine tabi sistemlerinin kurulup uygulanmasında daha ziyade eldeki

¹¹³Erhan Örselli, "E-Demokrasi: Kavramın Anlamı ve Kapsamı", iç. Kurt Marquardt ve Orhan Gökçe (Ed.), E-Devlet: Gerçek ya da Hayal, Konya: Çizgi Kitabevi, 2008, s.63-68.

verilerin ne yönde kullanılıp yönetilmesi gerektiği ve iyi karar verebilmenin ve iyi bilgiye bağlı olduğu vurgulanmaktadır¹¹⁴.

Belediyelerde, web sitesi üzerinden hizmet sunarken karşılaşılan sorunlar şu şekilde değerlendirilmektedir:¹¹⁵

- Bilgi güvenliğini sağlamadaki yetersizlik,
- Bağlantı hızının düşük olması,
- Yetişmiş ağ personel sayısının yetersiz olması,
- Donanım maliyetinin yüksek olması,
- Yazılım maliyetinin yüksek olması,
- İhale süreci sebebiyle donanım/yazılım satın alma sürecinin uzun ve zor olması,
- E-imza uygulamasının henüz başlamamış olması,
- E-belediye için çok önemli Kent Bilgi Sistemlerinin kurulmasına dair belirlenmiş ilke veya standartların olmaması olarak sıralanmaktadır.

E-belediye uygulamalarındaki sorunlardan bir diğerinin de, belediyelerin düzenlemelerini tek başına yapmaları ve aralarında koordinasyona yeterince önem vermemeleri de ifade edilmektedir¹¹⁶.

Sitelerde halka karar verici yönde bir rol yüklenilmemekte, kurum şemaları oldukça fazla yer almasına karşın vatandaşın hangi hizmeti, kimden ne amaçla talep edebileceği konusunda açıklamalara yer verilmemektedir.

¹¹⁴Tahsin Yomralıoğlu, “Coğrafi Bilgi Sistemleri Temel Kavramlar ve Uygulamalar” 1. Baskı, Seçil Ofset, Trabzon, 2000, s.4.

¹¹⁵Bensghir, a.g.e. s.113-115.

¹¹⁶Eylem Cülcüoğlu, “Fırsatlar E-Belediyecilik Uygulamalarında” IT Business Weekly, Şubat 2007, s.41.

Web siteleri, belediyelerin insan unsuru olmayan ve internete tek yönlü olarak açılmış yüzleri olduğu belirtilmektedir.¹¹⁷

2.2.6. E-Belediyenin Sorunları İçin Çözüm Önerileri

E-belediyelerin sorunlarının çözümleri getirilen öneriler şu şekilde özetlenebilir:¹¹⁸

- Belediye programlarıyla diğer kamu kurumlarındaki hizmet programları uyumlaştırılmalıdır.
- Belediyelerde, bilgisayar donanımlarının ve yazılımlarının alımı, bakımı, güncelleştirilmesi ve verimli kullanılabilmesi ile ilgili işlemler için bütçede güçlü kaynaklar buraya yönlendirilmelidir.
- Belediye mevzuatındaki gerekli yenilemeler her zaman bilişim alanının en yakın mesafeden izlenecek şekilde gelişmelere paralel olarak vakit kaybetmeden yapılmalıdır.
- Kentsel etkinliklerde belediyelerin gereksinim duyduğu planlama, mühendislik projeleri ve uygulamaları bilgilerine süratle erişmek için sistemlerinin kurulması gerekmekte ve bunların kurulmasına dair ilke veya standartların oluşturulması için bu alandaki yetkili ve ilgililerin çalışma grupları oluşturulmalıdır.

Bunun yanı sıra belediyelerde bilgi işlem altyapıları kurularak bilişim alanında görevlendirilecek kadroları hizmet alanının nüfus miktarına uyumlu olarak gerekli düzeylerde tutulabilmelidir. Belediye çalışanlarının tamamının bilgisayar yetkinliğinin sağlanması da gerekmektedir. E-belediye ile belediyelerin yeniden yapılanması ve yeni yolları değerlendirmeleriyle, gelirlerini ve hizmet kalitelerini arttırarak, daha iyi hizmet ve sosyal kazanımlar sunarak sağlıklı ve çağdaş bir belediyecilik örneği sunabileceklerdir.

¹¹⁷B. Güler Ayman, vd. “Yerel Yönetimler ve İnternet Paneli” Türkiye’yi İnternete Taşımak Konferansı, İstanbul, 2001.

¹¹⁸Burak Günel, “Belediyelerin İnternetleşmesi” 5. Türkiye’de İnternet Konferansı, Ankara, 1999 <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/belediye-tam.doc> (Erişim: 26.01.2013).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE VE DÜNYADA E-BELEDİYE UYGULAMALARI

3.1. TÜRKİYE'DE E-BELEDİYE UYGULAMALARI

Otuzbir ülkede gerçekleştirilen e-devlet araştırmasına göre, Türkiye'de Internet üzerinden kamusal hizmetlerin kullanımı son bir yıl içerisinde %3'den %13'e yükselmiş, 2001 yılının sonuçlarıyla kıyaslandığında son bir yıl içerisinde internet üzerindeki kamu sitelerinden bilgi temin eden kişilerin oranı %2'den %12'ye çıktığı belirlenmiştir. Ancak araştırmaya konu olan ülkelerin sonuçları incelendiğinde Türkiye'de e-devlet kullanımının düşük olduğu ve söz konusu ülkeler arasında 23. sırada yer aldığı görülmektedir.¹¹⁹ E-devlet uygulamalarının etkinliği hususunda otuzbir ülkenin merkezi yönetimi düzeyinde yapılan bu araştırmanın sonuçlarına karşın, Türkiye'de bir yerel yönetim birimi olan belediyelerin bilgi teknolojilerini kullanma konusunda merkezi yönetimin önüne geçmiş olduğu söylenebilir. Evlendirme, inşaat izni ve imar ruhsatı verme, vergi tahsilâtı yapma gibi yerel nitelikteki sayısız kamu hizmeti pek çok belediye tarafından elektronik ortamda sağlanmaktadır. Burada bilgi teknolojilerinin belediyelerce yoğun bir şekilde kullanılmasına ve bu konuda belediyelerin özendirilmesine neden olan bazı çalışmalardan söz etmek mümkündür. Bu yöndeki çalışma portallarının başında ise yerel net projesi gelmektedir.

Türkiye'nin Yerel Yönetimler Portalı olan yerelnet¹²⁰ yerel yönetimlerin bilgi toplumuna katkı sağlaması amacı ile ortaya konulmuş bir projesidir. 2000 yılı sonunda kullanıma açılmış olan yerelnet, doğrudan Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) tarafından gerçekleştirilen bir kamu hizmetidir. Bu nedenle kullanıcılarına ağ üzerindeki her türlü bilgi ücretsiz olarak sunulmaktadır. Yerelnet kullanıcıları yerel yönetimlere ilişkin mevzuat ve yargı kararlarından ihale duyurularına yerel yönetimler hakkındaki akademik yazılardan yerel seçim sonuçlarına kadar birçok bilgiye kolaylıkla

¹¹⁹ www.internet.com/haber, 2003 (Erişim: 26.01.2013)

¹²⁰ www.yerelnet.org.tr (Erişim: 26.01.2013)

ulaşabilmektedirler. Tüm belediyelerin web sayfalarına yerel net üzerinden erişimin sağlanmış olması kullanıcılara sunulan önemli hizmetlerden bir diğeridir. Böylece kullanıcılar belediyelere ait seçim sonuçlarını görebilmekte belediyelerin personel yapıları, başkan ve belediye meclis üyeleri bilgilerine ulaşabilmektedir. Belediye yönetimleri ise buradan kullanıcılar tarafından kendilerine gönderilen mesajları alabilmekte ve ayrıca yaptıkları ilan ve duyuruları hemşerilerine iletebilmektedir.¹²¹

Türkiye de belediyelerin bilgi teknolojilerini kullanması konusundaki etkinliğini daha iyi anlayabilmek için bu kurumların sahip olduğu bilgisayar ve internet alt yapısına göz atmak gerekir. Bu bağlamda gerçekleştirilen bir araştırmanın sonuçları dikkat çekici bilgiler vermektedir. Belediyelerin bilgisayar ve internet varlığına ilişkin yapılan söz konusu araştırmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.¹²²

- Türkiye'de belediyelerin %69'u bilgisayara sahiptir. Bilgisayarların %95'lik bölümü, yeterli asgari teknik özelliklere ve belediyelerin %30'u otomasyona sahiptir;
- Belediyelerin yalnızca %15'i internet erişimi sağlamıştır. Bilgisayara sahip belediyeler arasında bu oran %22 düzeyindedir;
- Sosyo-ekonomik bakımdan gelişmiş bölgelerde yer alan belediyeler, bilgisayar altyapısı bakımından daha gelişkin durumdadır. Marmara belediyelerinde bilgisayarlaşma %90 düzeyindedir;
- Bilgisayara sahip olan belediyeler bütününde otomasyon %54, internet kullanımı %26, bir şirketten destek alma %91 düzeyindedir. Bu değerlerin en düşük oranlar sergilediği belediyeler ise, Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinde yer alanlardır. Bu bölgelerde bilgisayarlaşma oranı sırasıyla %43 ve

¹²¹www.yerelnet.org.tr, (Erişim: 26.01.2013)

¹²²www.tbd.org.tr, 2003 : 81; Erişim: 26.01.2013

%53, otomasyon %21 ve %28, internet kullanımı %13 ve %18, bir şirketten destek alma %42 ve %53 düzeyindedir;

- Küçük belediyelerde bilgisayarlaşma %55 düzeyindedir; İnternet kullanımı, bilgisayara sahip belediyeler için en küçük belediyelerde %12'den başlamakta, belediye büyüdükçe yavaşça artmakta, en büyük belediyelerde %63'e erişmektedir;
- Tüm nüfus dilimlerinde bir şirketten destek alma, bilgisayarı olan belediyeler genelinde %64-%86 oranlarındadır. Bir özel şirketten destek alma, büyükşehirlerde düşük iken, kasaba belediyelerinde oldukça yüksektir;
- Web sitesine sahip olan belediye sayısı, kesin olarak saptanamamış olmakla birlikte, 150'ye yakındır.

3.1.1. Ankara Büyükşehir Belediyesi

Ankara Büyükşehir belediyesine "<http://www.ankara-bel.gov.tr>" adlı web adresinden erişilmektedir. Kullanıcıların doğrudan büyükşehir belediye başkanına ulaşmalarının da sağlandığı web sayfasında ulaşılabilen bilgilerin bazıları aşağıdadır:

- Belediyenin hizmet birimleri
- Kentle ilgili proje ve yatırım bilgileri
- Belediye bütçesi
- Belediye hizmet rehberi
- Kentin tarihsel gelişimi
- Belediye faaliyet raporları
- İhale ilanları
- Şehir rehberi
- Tarihte belediye ve belediye meclisi hakkında bilgi;
- Mahalli idareler mevzuatı

Resim 1: Ankara Büyükşehir Belediyesi E-Belediye Uygulamaları

ANASAYFA | SİTE HARİTASI | ENGLISH SİTEDE ARA ARA!

ANKARA

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

ANA SAYFA | BAŞKAN | KURUMSAL | SOSYAL HİZMETLER | KÜLTÜREL HİZMETLER | KENTE BAKIŞ | HABERLER | İLETİŞİM

E-TAHSİLAT |
 ETKİNLİK TAKVİMİ |
 YAYINLARIMIZ |
 MEZARLIK BİLGİ SİSTEMİ |
 ULAŞIM BİLGİ SİSTEMİ |
 OTOBÜS NEREDE?

Uyarılar

E-Tahsilat Sisteminin güvenliği "GlobalSIGN 128 bit SSL" sistemi güvenesi altında ve SSL protokolüne göre gerçekleştirilmektedir.

*Ödemelerinizi yaparken dikkat etmeniz gereken bazı hususlar; Örneğin tahsilat uygulamasına doğru adresten eriştiğinizde, browsera göre sağ üst veya alt köşede iletişimin güvenli olduğunu gösteren bir kilit işareti görmemiz lazım, buna tıklayarak sertifikamızın geçerliğini kontrol edebilirsiniz. Sisteminizde mutlaka bir anti-virus yazılımı kurulu olmalı ve güncel tutulmalı. En önemlisi "Kredi Kartı Bilgileri, Şifre, T.C.Kimlik No vb." bilgilerinizi kimseyle paylaşmayınız."
Bu Haberi Paylaş

Web Uygulamaları

Ankara Büyükşehir Belediyesi

E-Tahsilat	Büyükşehir e-Devlet Kapısı	Büyükşehir Bugün ne yapıyor?	360° Sanal Tur
Bilgi Edinme	İhale İlanları	İmar Planları	Nöbelçi Eczaneler
Mezarlık Bilgi Sistemi	Hal - Balık Fiyatları	UKOME Kararları	Aykome Kazı İhbar
Kent Bilgi Sistemi	153 Mavi Masa		

ASKİ Genel Müdürlüğü

ASKİ Online	ASKİ e-Fatura	ASKİ Arıza Bildirim	ASKİ Günlük Faaliyet
Barajlardaki Doluluk Oranları			

EGO Genel Müdürlüğü

EGO Ulaşım Bilgi Sistemi	EGO Paso İşlemleri	EGO Otobüs Nerede?
--------------------------	--------------------	--------------------

Mobil Uygulamalar

ASKİ Mobil Uygulama Apple Store	EGO Mobil Uygulama Apple Store	EGO Mobil Uygulama WindowsPhone
ASKİ Mobil Uygulama Google Play	EGO Mobil Uygulama Google Play	

Ankara Büyükşehir Belediyesi © 2013

Kaynak: <http://www.ankara.bel.tr/index.php?cid=3651>

Ayrıca, interaktif kent haritası (<http://burc.ankara-bel.gov.tr/website/abb>); diğer resmi kurumlar belediyenin eğitim (<http://www.ankara-bel.gov.tr/okul.asp>) ve ulaşım hizmetlerine ilişkin bilgiler (<http://www.ankara-bel.gov.tr/otobus.asp>) web sayfasında yer almaktadır. Bunlara ek olarak Ankara büyükşehir belediyesi kentte neler yapılabileceği konusunda <http://www.ankara-bel.gov.tr/resmi.asp>) yöre insanının düşünce ve önerilerini öğrenebilmektedir. Ulaşım bilgileri kullanıcılara sunulmaktadır.¹²³

Ankara büyükşehir belediyesi internet sayfasında yer alan web uygulamaları bölümü incelendiğinde Ankara büyükşehir belediyesi başlığı altında e-tahsilat büyükşehir e-devlet kapısı, büyükşehir bugün ne yapıyor?, imar planları, ulaşım koordinasyon merkezi kararları (UKOME), alt yapı koordinasyon merkezi (AYKOME) kazı ihbarları, hal ve balık fiyatları mavi masa, mezarlık bilgi sistemleri gibi bilgi linkleri yer almaktadır. Yine aynı bölümde Ankara su ve kanalizasyon işler (ASKİ) genel müdürlüğü hakkında ASKİ online, e-fatura ve arıza, barajlardaki doluluk oranları ve ASKİ günlük faaliyet bilgilerine ulaşılabilmektedir. Ayrıca burada EGO genel müdürlüğünün ulaşım bilgi sistemleri, paso işlemleri, otobüs nerede web uygulamaları yer almaktadır. EGO ulaşım bilgi sistemi otobüs hatları ile ilgili ihtiyaç duyulabilecek tüm bilgilere (hat arama, adres arama, önemli yerler vb.) kolayca ulaşmayı sağlarken; otobüs nerede uygulaması ise durak veya hat numarası sorgulama işlemleri ile binilmek istenen otobüsün nerede olduğu hakkında bilgi vermektedir.

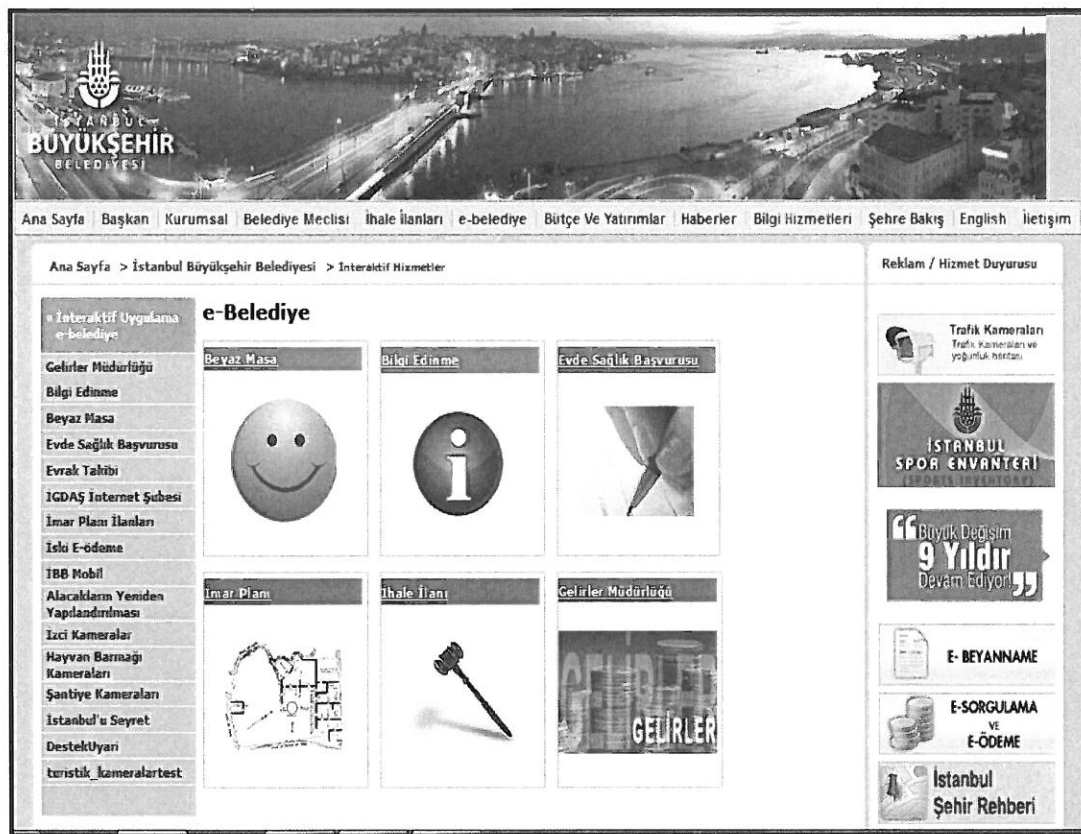
3.1.2. İstanbul Büyükşehir Belediyesi

İnternet teknolojisi İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından kentlilerle iletişim ve etkileşim aracı olarak 1997 sonundan beri kullanılmaktadır. Büyükşehir belediyesi bu etkinliği "<http://www.ibb.gov.tr>" adresi üzerinden gerçekleştirmektedir. İstanbul büyükşehir belediyesinin web sayfası incelendiğinde ilgili belediyeye ilişkin temel kurumsal bilgilere burada da yer

¹²³www.ankara-bel.gov.tr, 2003 Erişim: 26.01.2013

verildiği görülmektedir. Bunlar arasında büyükşehir belediyenin teşkilat yapısı ve belediye meclisi hakkında bilgiler belediye başkanının tanıtımı ve günlük programı, belediyenin faaliyetine ilişkin haberler yer almaktadır. Web sayfasında ayrıca, belediyenin basın bültenleri, belediye bütçesi ve yatırımlar, kent haritası ve kent ulaşım bilgileri gibi çeşitli bölümlere de bulunmaktadır. Buna ek olarak web sayfası interaktif e-belediyeçilik uygulamaları sunmaktadır.

Resim 2: İstanbul Büyükşehir Belediyesinin İnteraktif E-Belediye Uygulaması

Kaynak: <http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/e-belediye/Pages/e-Belediye.aspx>

Yukarıdaki resimde İstanbul Büyükşehir belediyesinin sunduğu e-belediyeçilik uygulamaları görülmektedir. Bu web sayfasında aşağıdaki uygulamalar yer almaktadır:¹²⁴

- Beyaz masa

¹²⁴ <http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/e-belediye/Pages/e-Belediye.aspx>

- Bilgi edinme
- Gelirle müdürlüğü
- Evde sağlık başvurusu
- Evrak takibi
- İGDAŞ internet şubesi
- İmar planı ilanları
- İSKİ e-ödeme
- İBB mobil
- Alacakların yeniden yapılandırılması
- İzci kameralar
- Hayvan barınağı kameraları
- Şantiye kameraları

Bu linkler arasından kullanıcı örneğin bilgi edinme bölümünü kullanarak İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden bilgi veya belge talep edebilmektedir. Yapacağınız başvuru, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu kapsamında değerlendirilmektedir. 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Madde 20. Maddesine göre istenen bilgi veya belgeye erişimi süresi on beş işgünüdür. Ayrıca İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na iş başvurusunda bulunmak isteyenler <http://application2.ibb.gov.tr/PDCB/> internet adresinden CV Formu doldurabilmektedir.¹²⁵

Resim 3: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Beyaz Masa E-Başvuru Formu

Kaynak: <https://crmweb.ibb.gov.tr/>

¹²⁵ <http://application2.ibb.gov.tr/Forms/BilgiEdinme/>

Kullanıcı beyaz masa, evrak takip sistemi veya evde sağlık hizmeti linklerinden herhangi birine bağlandığında ise önüne çıkan başvuru formu ile talebini belediyeye kolayca iletebilmektedir. Yukarıdaki resimde beyaz masa uygulamasına ilişkin başvuru formu örneği görülmektedir.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi web sayfasındaki hizmetlerden olan; “belediye hakkında bilgilere” ulaşabilmek için üyelik sistemi ile web sayfasına üye olmaları halinde kullanıcıların e-maillerine belediyenin faaliyetleri hakkında düzenli bilgiler gönderilmektedir. Kullanıcılar İstanbul Büyükşehir belediye meclisinin belirli zamanlardaki gündemini; “Dönemsel Sorgulama” başlığı altında öğrenebilmekte ayrıca son 10 meclis gündemini tarih, saat ve başlıklara göre izleyebilmektedirler. Yine kullanıcılar belediyedeki evraklarını, evrak numarası ve tarihini girmek suretiyle takip edebilmektedirler.¹²⁶

3.1.3. İzmir Büyükşehir Belediyesi

Kullanıcılar ve yerel halk İzmir Büyükşehir Belediyesine “<http://www.izmir-bld.gov.tr>” web sayfasından ulaşabilmektedirler. Web sayfasında kullanıcılara şu konularda hizmet sunulmaktadır; kentle ilgili haberler; belediye başkanı ve belediye yönetimi hakkında bilgiler; belediye duyuruları; hizmet kılavuzu; yönetmelikler; kent içi ulaşım bilgileri; sosyal hizmetler; kültür-sanat; belediye şirketleri; projeler; faaliyet raporları; kente dair bilgiler; hemşeri iletişim merkezi; yararlı linkler.

Web sayfası üzerinden kullanıcılara sisteme kayıt yaptırılmaları durumunda; belediyenin görev ve yetki alanında kalan hizmetlerde oluşabilecek programlı aksamaların (su kesintisi, güzergah değişikliği vb.) duyuruları e-posta adreslerine gönderilmektedir.¹²⁷

Belediye sayfasında yer alan **e-işlem merkezi** kullanılarak internet üzerinden yangın sigorta, ilan reklam vergisi, enfekte atık, minibüs ruhsat harcı, taksit ve taksit dolmuş ruhsat ücreti, servis araçları işletme ruhsat ücreti,

¹²⁶ www.ibb.gov.tr (Erişim: 26.01.2013)

¹²⁷ www.izmir-bld.gov.tr (Erişim: 26.01.2013)

idari para cezaları, işgaliye harcı ödemeleri ile kira borcunun tahsilâtını gerçekleştirilebilmektedir. Tüm bu işlemlerden ücretsiz olarak yararlanmak isteyen kullanıcıların sadece e-işlem merkezine üye olmaları gerekmektedir. E- işlem merkezi globasing 128 bit SSM protokolü ile korunmakta olup kullanıcıların kredi kartı bilgileri kesinlikle sistem içinde tutulmamaktadır. Ayrıca üç boyutlu güvenlik (3D secure) sistemi ile kullanıcıların internet üzerinden güvenli ödeme yapılması sağlanmaktadır.

E-işlem merkezinde yer alan bilgilendirme bölümü ile kullanıcılar sebze ve meyve hal fiyatları, balık hal fiyatları, hava kalitesi ölçüm değerlendirme, su kesintileri İBB sorumluluğundaki yollar ve meydanlar, ihaleler vb. konularda istedikleri bilgilere ulaşabilmektedirler.

Resim 4: İzmir Büyükşehir Belediyesi E-İşlem Merkezi Sayfası

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ **e - İŞLEM MERKEZİ**

Anasayfa Beyan ve Ödeme İşlemleri Sorgulama Bilgilendirme

Lütfen kullanıcı adınızı ve şifrenizi giriniz.

Kullanıcı adınız

Şifreniz

GİRİŞ

- Şifrenizi unuttuysanız, buradan öğenebilirsiniz.
- E-İşlem Merkezine Üye Olmak İçin Tıklayınız.

- Yangın Sigorta Vergisi
- İlan Reklam Vergisi
- Enfekte Atık
- Minibüs Ruhsat Harcı
- Taksi ve Taksi Dolmuş Ruhsat Ücreti
- Servis Araçları İşletme Ruhsat Ücreti
- İdari Para Cezaları
- İşgaliye Harcı
- Kira Borcu

Ödemelerinizi internet üzerinden gerçekleştirebilirsiniz.

1 2 3 4

Güncel Duyurular

- E-işlem merkezini kullanarak internet üzerinden yangın sigorta, ilan reklam vergisi, enfekte atık, minibüs ruhsat harcı, taksi ve taksi dolmuş ruhsat ücreti, servis araçları işletme ruhsat ücreti, idari para cezaları, işgaliye harcı ödemeleri ile kira borcunun tahsilâtını gerçekleştirebilirsiniz. **Emlak ve Çevre Temizlik Vergileri ile İlgili Ödemeler** İlçe Belediyeler tarafından tahsil edilmektedir.
- Tüm bu işlemlerden yararlanmak ücretsiz olmakla birlikte e-işlem merkezinden yararlanabilmemiz için üye olmanız gerekmektedir.

Kaynak: <https://www.izmir.bel.tr/eislem/Giris.aspx>

3.1.4. Antalya Büyükşehir Belediyesi

Antalya Büyükşehir belediyesinin www.antalya-bld.gov.tr adresli web sayfasında diğer belediyelerin web sayfalarında da yer alan genel bilgiler bulunmaktadır. Bunlar arasında belediyenin misyon vizyon ve kalite politikası yetki alanı organizasyon şeması meclis toplantıları ve benzerlerinin yer aldığı kurumsal bilgiler belediyenin sosyal hizmet ulaşım çevre sağlığı imar ve kentsel iyileştirme itfaiye ve güvenlik gibi hizmetlerine ilişkin çalışma ve faaliyet bilgileri Antalya kentinin tarihçesi coğrafyası ekonomi ve turizmine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Ayrıca kullanıcılar, belediyenin stratejik plan, performans programı, faaliyet raporlarına ulaşabilmektedir.¹²⁸

İnteraktif belediyeciliği başlatmış olan Antalya büyükşehir belediyesi, e-belediye kapsamında 7 Gün 24 saat belediye işlemlerine ait bildirim, borç, tahakkuk, ödeme, tahsilât, evrak takip, nikâh başvurusu, hizmet rehberi, vergi bilgileri sorgulama imkanı sunmaktadır. Kredi kartı ile kullanıcılar borçlarını güvenli bir şekilde ödeyebilmektedirler. Kullanıcılar şikâyet ve önerilerini ABİM'e bildirebilir, sonuçlarını takip edebilirler. Antalya büyükşehir belediyesi hizmetlerine ait detaylı bilgileri e-belediye sisteminden öğrenilebilmektedir. Bununla beraber, Antalya büyükşehir belediyesi mobil iletişim çağına ayak uydurarak sms belediyeciliğini başlatmıştır. SMS Belediyeciliği ile İnternet portalında kullanıcıların her yaptığı işlem için kullanıcılar tarafından bildirilmiş olunan cep telefonlarına sms ile bilgilendirme kısa mesajları atılmaktadır. Ayrıca cep telefon numaralarının Antalya büyükşehir belediyesine bildirilmesi halinde belediye içerisinde kullanıcı siciliyle alakalı yapılan tüm işlemlerde kullanıcıların bilgilendirilmesi mümkündür.

3.1.5. Kayseri Büyükşehir Belediyesi

İnternet portalı üzerinden www.kayseri.bel.tr/ adresi ile Kayseri büyükşehir belediyesinin web sayfasına yurttaşlar tarafından ulaşılabilir.

¹²⁸ www.antalya-bld.gov.tr (Erişim: 26.01.2013)

Kayseri büyükşehir belediyesi e-belediyeçilik uygulamalarına en erken başlatan belediyelerdendir. 1999 dan sonra e-belediyeçilik sistemini yavaş yavaş geliştirmeye başlayan kayseri büyükşehir belediyesi günümüzde, internet ve kent bilgi sistemlerinin kullanımını ileri düzeye taşıyabilmiştir. Kayseri büyükşehir belediyesinin e-belediye ve web sitesinden ulaşılabilen bazı başlıca konular şunlardır; Beyaz masa, bilgi edinme, sicil arama, e-ödeme, e-makbuz, mevcut borçlar, mevcut tahakkuklar, mevcut ödemeler, doküman yöntemi, bugün vefat edenler, haberler, duyurular, organizasyon şeması, belediye meclisi ve encümeni, iletişim bilgileri, belediye tarihi, iştirakler, kardeş şehirler yapılan projeler gibi bilgilere ulaşılmaktadır.

E-belediye sisteminde gerekli işlemleri yapabilmek için Kayseri ilinde ikamet edilmesi ve sisteme üye olunması gerekmektedir. Kayseri büyükşehir belediyesi sunmuş olduğu panoramik görüntü hizmeti ile gidilecek yerlerin önceden panoramik harita üzerinden belirlenmesi ve gidilecek yere daha rahat bir şekilde ulaşılmasını sağlamaktadır.

Ayrıca gidilecek yerlerdeki önemli restoran, kaplıca, kayak merkezi vb. yerler belirtilmektedir. Belediye başkanlığı bütün ihaleleri de e-belediye sistemi ile halka duyurmakta ve ihaleleri şeffaflık ve açıklık ilkesine göre yapmaktadır.¹²⁹

¹²⁹ <http://www.kayseri.bel.tr/web2/index.php> (Erişim:26.12.2013)

Resim 5: Kayseri Büyükşehir Belediyesi Web Sayfası

KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Arama...

Ana Sayfa Başkan Kurumsal Belediye Meclisi Yönetim Hizmet Birimleri İletişim Bilgileri

“Büyükşehir'den Haberler”

- “Biz İnadık, Şehir İnadı”
- Beyazşehir Spor Kompleksi Açıldı
- 2014 İlçeler İçin Dönüm Noktası
- Yeşilhisar Özhaseki'yi Bekliyor
- Arama Kurtarma Ekibi Avusturya'ya Gidiyor
- Raylı Sistem'den Büyük Performans
- Özhaseki Ufuktaki Kayseri'yi Açıklıyor
- Erciyes, Avrupa'da Sahne Alıyor
- Büyükşehir Meclisi Toplandı
- "Sporda Da Model Şehir Olduk"
- Büyükşehir Belediyesi'nde Bugün
- 250 Bininci Seyirciye Plaket

Haber Tarihi: 13/01/2014

[Haber Arşivi](#)

Kayseri Tarihi

- Belediye Mevzuatı
- Kurumsal Raporlar
- Vefat İlanları
- Webmail
- Kamu Hiz. Standartları
- Bilgi Edinme
- Meydandan Canlı Yayın
- Kayseri İçin Proje Var
- E-Kitaplarımız

Panoramik Görüntüler

Belediye

İhale İlanları

Ulaşım Hizmetleri

Bağlantılar

Raylı Sistem
İmar ve Şehir Hizmetleri
Hobi Bahçeleri
İtfaiye Hizmetleri
Beyazmasa Hizmetleri
Zabıta Hizmetleri
Mezarlık Hizmetleri
Katı Atık Yönetim Projesi

Kurumsal Bilgiler

Yönetim
Yönetim Seması
Belediye Encümeni
Belediye Tarihi
İstiraklerimiz
Kardeş Şehirler

Dış Bağlantılar

Engelli-Yaşlı Erişilebilirlik
Ekmek İsraf Etme
Gasteray
Kaymak
Kaskı
Kçetas
KayseriQaz

Dış Bağlantılar

Kayseri Valiliği
Kocasinan Belediyesi
Melikgazi Belediyesi
Talas Belediyesi
İncesu Belediyesi
Haçılar Belediyesi

Meydan Canlı Yayın

Anadolu Harikaları Diyan

Kayseri İçin Proje Var

Mehmet Özhaseki

Belediye Vizyon TV

E-Kitaplarımız

Kaynak: <http://www.kayseri.bel.tr/web2/index.php>

3.1.6. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Gaziantep büyükşehir belediyesinin web sitesi incelendiğinde ve diğer belediyelerle karşılaştırıldığında e-belediyecilik hizmetlerinin kullanıcılara yeterli derecede söylemek güçtür.. Gaziantep büyükşehir belediyesinin e-belediye ve web sitesine <http://www.gantep.bel.tr/index.html> internet adresinden ulaşmak mümkündür. Gaziantep büyükşehir belediyesi web site ve e-belediye hizmetini halka sunmakta geç kalmıştır. Ancak, merkezi hükümetin e-devlet projesinden sonra belediye web sitesi ve e-belediye sistemi kurulmasına ve istenilen düzeyde kullanıcılara hizmet sunma çalışmalarına hız vermiştir.

2011 yılında Gaziantep büyükşehir belediyesini ziyaret eden yurttaşların sayısı 1 milyon 394 bin 278 kişi olmuş, 2012 yılında ise bu sayı 1 milyon 621 bin 156 kişiye artarak ulaşmıştır. Teknolojik alt yapısını geliştirmekte olan ve güçlendirmekte olan büyükşehir belediyesine geçen yıl 2 bin 657 kişi istek ve şikâyetlerde bulunurken bunların 2 bin 360'ı sonuçlandırmıştır.¹³⁰

Gaziantep büyükşehir belediyesinin e-belediye ve web sitesinden ulaşılacak bazı konu başlıkları şunlardır; mobil imza, istek/şikâyet bildirim formu, istek/şikâyet takip formu, ruhsat sorgulama, borç bilgileri, tahakkuk bilgileri, tahsilat bilgileri, online tahsilat, sicil arama, günlük defin listesi, hayvanat bahçesi, botanik bahçesi, otobüs hareket saatleri, hal rayiç fiyatları, kardeş ve dost şehirler, teşkilat şeması, başkanın tanıtımı, belediye ihaleleri, belediye meclisi, belediye encümeni belediye organizasyon şeması, haberler, duyurular vb. bilgilere ulaşılabilir. E-belediye sistemine kayıt olmak gerekmektedir.¹³¹

¹³⁰ <http://www.gantep.bel.tr/index.html> (Erişim: 27.12.2013)

¹³¹ <http://www.gantep.bel.tr/index.html> (Erişim: 27.12.2013)

3.1.7. Yalova Belediyesi

Yalova belediyesi de e-belediyecilik hizmetlerinin sunulması hususun da Gaziantep büyükşehir belediyesi gibi geri kalmıştır. Kullanıcılar www.yalova-bld.gov.tr adresinden belediye'ye ait güncel haberleri, duyuruları, hava durumunu, ihaleleri ve sonuçlarını, vapur ve şehir hatları tarifelerini, nöbetçi eczaneleri, acil telefon numaralarını öğrenebilmektedir. Yalova Belediye Başkanlık makamı belediyedeki çeşitli makamlarla ve birim amirleriyle e-mail aracılığı ile iletişim kurmaktadır.¹³²

Yöre halkının belediyeye olan su, emlak ve çevre temizlik vergisi ödemelerine ilişkin bilgileri web adresinden erişilebilmektedir. E- belediye uygulamasında vatandaşlara özel şifreler verilmekte ve ödemeler kredi kartı ile de yapılabilmektedir. Ayrıca internet aracılığı ile özel şifre başvurusu da yapılabilmektedir. Yurttaşların internet aracılığı ile belediyeye istek ve önerilerinin ulaştırılmasını sağlayan belediye, hizmet-evi ve ücretsiz ALO BELEDİYE 153 nolu telefonu da kullanılmaktadır.

3.1.8. Değerlendirme

Türkiye'deki belediyelere ait web sayfa örnekleri incelendiğinde bazı temel özellikler ve ortak noktalardan söz etmek mümkündür. Bu özelliklerin başında merkezi hükümetin başlattığı e-devlet projesi ile birlikte belediyelerin kendi web sayfalarını geliştirme ve kullanıcılara daha kaliteli hizmet sunma hususundaki çabaları yer almaktadır. Bu bağlamda özellikle büyükşehir belediyeleri başta olmak üzere Türkiye'deki belediyelerin web sayfalarının içeriğinin oldukça geniş olduğu söylenebilir. Vatandaşlar web sayfaları aracılığı ile günlük hayatlarını kolaylaştıracak birçok bilgiye ulaşabilmektedirler. Bu hizmetlerin arasında çeşitli şikâyetlerin iletildiği beyaz masa uygulamaları, kenti tanımaya ve öğrenmeye yönelik kent rehberleri, ulaşım hizmetlerine yönelik toplu taşıma bilgileri ve kent trafiğinin sorgulanmasına yönelik bilgiler yer almaktadır. Belediye web sayfalarında sunulan hizmetlerin çeşitliliğine rağmen bazı olumsuzlukları da belirtmek

¹³² www.yalova-bld.gov.tr, (Erişim: 26.01.2013)

gerekir. Bunların en önemlisi ise hesap verebilirliğin ve şeffaflığın ortaya konulması hususudur. Belediyelerin özellikle mali konularda kullanıcılar ile yeterli düzeyde bilgi paylaşmadıkları söylenebilir.

Ayrıca, Belediyelerin web sitelerinde yaygın olarak belediye meclis ve encümen toplantıları gündem ve karar metinlerine yer verilmediği görülmektedir. Bu durum ise halkın doğrudan belediye yönetimini denetlemesine imkân tanımamaktadır. Bilgi toplumunun, e-öğrenmenin veya e-demokrasinin kurumsallaşması açısından belediye meclis ve encümen toplantı kararlarının ilan edilmesi gerekmektedir. Benzer biçimde, belediye bürokrasisinin denetime açıklığı hususunda da sorunlar bulunmaktadır. Web sayfalarında örgüt şemaları yer almakta, bu örgütleri düzenleyen yönetmelik maddeleri sıralanmakta, buna karşın o birimce yapılan işin amacı; işin yürütülmesinde görev alanlara ilişkin bilgiler; o birimin faaliyetlerine ilişkin raporların sunumu; vb. sunulmamaktadır.

Bunlara ek olarak Belediye web sayfalarında genellikle yerel nitelikli hizmetlerin tanıtımına yer verildiği görülmektedir. Söz konusu hizmetlerin tanıtımında ise büyük ölçüde belediye başkanlarına ait görsel materyaller kullanılmaktadır. Özellikle belediyelerin yayınladıkları e-bültenlerde yurttaşlara kullanılabilir gerekli bilgilerin sunulmasından daha çok belediye yönetimin reklamını ve tanımını yapar nitelikte haberlere yer verilmektedir ¹³³

3.2. DÜNYADA E-BELEDİYE UYGULAMALARI

Sanayileşme sürecini tamamlamış toplumlarda sanayi ötesi toplum ya da bilgi toplumu olarak değerlendirilen yeni bir yapılanmanın olduğu görülmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı ve küreselleşmeyle yeniden yapılanma süreci, kentlerin ve toplumların da önemli dönüşümler geçirmesine neden olmuş, neredeyse ikinci bir kentsel ve toplumsal devrimin yaşandığı bilişim çağının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Bu dönüşümü etkileyen faktörleri şu şekilde sıralanabilir:

¹³³ www.inettr.org.tr/inetconf7, (Erişim: 26.01.2013)

- *Dünya ekonomisindeki yapısal değişimler;* güç dengesinin Atlantik'ten Pasifik'e kayması, piyasaların küreselleşmesi ve artan küresel rekabet, Doğu Avrupa'daki sosyalist bloğun çözülmesi, liberal pazar ekonomilerinin egemenliği,
- *Teknolojik değişim;* mega teknolojilerin gelişmesi,
- *İstihdamın sektörel dağılımındaki değişim,*
- *İşgücünün nitelik bakımından değişimi;* nitelikli işgücüne talebin artması, eğitimin artan önemi, işgücünün yaş ortalamasının yükselmesi, mesleklerin yapı ve niteliklerinde değişim,
- *Yönetim ve organizasyon alanında değişimler;* yönetimin kavramsal değişimi, yönetişim ve örgüt-içi demokrasi, Japon yönetim sisteminin etkisi, yönetimde esneklik ve çoklu uzmanlaşma,
- *Kültürel, hukuki ve ekonomik küreselleşme,*
- *Dünya politik haritasının değişmesi,*
- *Finansın küreselleşmesi;* 70'li yıllardan itibaren dünya finans pazarının hızla değişmesi, Şirket etkinliklerinin küreselleşmesi,
- *Ekolojik dengeler;* Ekolojik dengelerin ulusal sınırlardan bağımsız tehdit altında olması ve bu dengenin korunması gereğinin uluslararası bir sorun haline gelmesidir.

İletişim teknolojisi üzerinde yükselen bilişim teknolojisi toplumları ve kültürel değerleri de etkileme ve değiştirme gücüne sahiptir. Devletleri bilgi devletine, toplumları da bilgi toplumuna doğru dönüşüme zorlamaktadır. Birçok ülkede devletin veya kamunun yeniden yapılandırılması çalışmaları başlamış ve sayısal devrimden rekabet üstünlüğü sağlamayı hedefleyen pek çok gelişmiş ülkenin (*ABD, Japonya, Singapur, İngiltere ve Kanada*) ulusal bilgi alt yapılarını geliştirdiklerini ve bu temel üzerine 2000'li yılların ilk beş yılı içinde e-devlete geçiş süreçlerini tamamlamak üzere çok ciddi çalışmalar yürüttükleri görülmektedir. Nitekim ABD'de geliştirilen bilgi altyapısı halkın

%50'sinin internete erişimini olanaklı kılmaktadır. Kamu yönetiminde bilgisayar ve internet uygulamalarının gelişmesiyle birlikte devlet-vatandaş-ışletme ve çalışanlar arasındaki ilişkiler yeni bir boyut kazanmış daha etkileşimli ve birbirine bağımlı hale gelmiştir.¹³⁴

Gelişmiş ülkelerin çoğunda bütünsel ve tek duraklı portal sistemiyle kamu hizmetlerinin sunulması hususunda önemli bir aşama kaydedildiği görülmektedir. Bu ülkelerde e-devlet ve e-belediye uygulamaları genellikle "işlem" aşamasında bulunmalarına rağmen, son aşamayı "e-dönüşüm" aşamasını zorlamaktadırlar. Gelişmiş ülkelerde e-devlet, e-belediye uygulamalarını dinamizme eden büyük güç ise, ülkedeki bilişim ve iletişim teknolojileri kullanım yaygınlığı ve refah düzeyiyle doğru orantılı olarak, vatandaşların ve iş dünyasının örgütlü talepleri olmaktadır.¹³⁵

Dünya Ekonomik Forumu tarafından yayımlanan *2012 Küresel Bilgi Teknolojisi Raporu*'na göre, ağ yapılar içinde olmaya hazırlık endeksinde ülke performanslarında 142 ülke arasında İsveç birinci sırayı almakta, ardından Singapur ve Finlandiya gelmektedir. ABD sekizinci sırada yer almakta, politika ve düzenleyici ortamdaki bazı sorunları nedeniyle ve alt yapıdaki gelişmişliğine karşın yükselmekte sıkıntı çektiği görülmektedir.

Tablo 2: 2012 Döneminde Seçilmiş Bazı Ülkeler ve Türkiye'nin Yeri

1. İsveç	7. Norveç	52. TÜRKİYE	92. Arjantin
2. Singapur	8. ABD	56. Rusya	142. Haiti
3. Finlandiya	9. Kanada	65. Brezilya	
4. Danimarka	10. İngiltere	69. Hindistan	
5. İsviçre	20. İsrail	72. Güney Afrika	
6. Hollanda	51. Çin	76. Meksika	

Kaynak: E.Selçuk Karaata, Dünya Ekonomik Forumu Tarafından Yayımlanan (Bilişim Sektörü Perspektifinden) Birbiriyle Bağlantılı Olmaya (Şebekeler / Ağlar İçinde Olmaya) Hazırlık Endeksi Hakkında Bilgi Notu Bankası "REF Rekabet Forumu", TÜSİAD Sabancı Üniversitesi, 2012, s.4.

¹³⁴Doğan Canman, "Kamu Görevlileri El Kitabı" TODAİE Yayın No.308, Ankara, 2002, s.314.

¹³⁵Uçkan, a.g.e., s.100-108.

3.2.1. ABD’de E-Belediye Uygulamaları

ABD’de e-belediyecilik konusunda değişik zaman aralıklarında farklı araştırmalar yapılmıştır. 2001 yılında yapılmış olan bir araştırmaya göre, e-belediyelerin önündeki engeller gözlemlenmektedir. Bunlar bilgi ve iletişim teknolojisi hususunda yetenekli, nitelikli çalışanların eksikliği, kısıtlı finans kaynakları, yetersiz bilgi teknolojileri alt yapısı ve geçersiz iş süreç ve normları şeklinde-dir. 2002 yılında yapılan bir başka araştırmada da, e-devlet çalışmasına katılan belediye yönetimlerinin % 85,3’ünün kendine ait web sayfasının bulunmadığı görülmektedir.¹³⁶

ABD’de Utah Eyalet Meclisi, eyaletteki kamu kuruluşlarından en azından bir kısım hizmet ve işlemlerini e-belediye uygulamasına uyumlu olmasını isterken, diğer taraftan Maryland Eyalet Meclisi, 2004 yılı içinde kamuya yönelik hizmetlerin % 80’inin online olmasını kararlaştırmıştır.

ABD’de bilgi teknolojilerinin, politik alanda oluşturduğu dramatik değişikliklere rağmen, yönetsel kurumlarda yönetimle ilişkili khneleşmeyi en aza indirgeyerek bir hizmet yönetim olgusunu oluşturduğu için, Clinton yönetimi, kamu hizmetlerinde zaman ve mekan engellerini ortadan kaldırmak amacıyla e-yerel yönetimi geliştirmeye alıřmıřtır¹³⁷. ABD’de yerel düzeyde son zamanların en dikkat çeken e-yönetim uygulaması ise, arabalara plaka verilmesi hizmetidir. İsteyen herkes arabasına plaka ıkartabilmekte ve plakalar evlere teslim edilmektedir.¹³⁸

3.2.2. İngiltere’de E-Belediye Uygulamaları

İngiltere e-dönüşüm sürecini en hızlı olarak yaşayan ülkelerden biri olmaktadır. 1995 yılında yalnızca 40 tane yerel yönetim biriminin web

¹³⁶Y.Chen, ve J. Gant, “**Transforming Local e-Government Services: the use of application service providers**”, Government Information Quarterly, 18(4), 2001 s.344, Aktaran: şahin, A. “Türkiye’de E-Belediye Uygulamaları ve Konya rneği, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 2007, s.172.

¹³⁷Durna - zel, a.g.e., s.23.

¹³⁸Elif Yceturk, “**Türk Kamu Yönetiminde E-Devlet Uygulamaları ve Tabana Yayılabilme Yeteneği Bakımından Bir Değerlendirme: Bolu rneği**”, I.Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K..İ.İ.B.F. Yayını, İzmit, 2002, s.143.

sayfasına sahipken, 1998 yılında bu sayı 300'e ulaşmıştır. 2002 sonu itibariyle kamu hizmetlerinin % 25'inin internet üzerinden sağlanması öngörülmüş ve 2005 yılı sonuna kadar yerel hizmetlerin % 100'ünün internet üzerinden sağlanması hedeflenmiştir. İngiltere'de ilk dönem web sayfaları bilgi aktarımı ve istatistiki veriler üzerine odaklanırken, politik yarışta önde olmak isteyen siyasi iktidar tüm kamu hizmetlerinin 2008 yılı sonunda internet üzerinden sunulması konusunda vaatte bulunmuştur.¹³⁹

İngiliz hükümeti 2008 yılında işlerin tamamını elektronik ortama geçirmeyi hedefleyerek, bu amaç doğrultusunda öncelikli olarak e-posta altyapısı kurulmuş, bunun için de yüz bin form elektronik ortama taşınmıştır. Bu uygulama kapsamında yerel yönetimle ilgili iskân edinme, vergi yükümlüğü gibi konulara internet aracılığıyla cevap verilmektedir. Bunun yanı sıra *Londra Şartlı Tahliye Dairesi*, bazı hükümlüleri elektronik ortamda izlemektedir.¹⁴⁰

3.2.3. Singapur'da E-Belediye Uygulamaları

Singapur küçük bir ada devleti olmasına rağmen uluslararası ilişkilerini, komşu ve diğer ülkelerle iyi konumlandırarak teknolojisini ileri düzeye taşımış ve bunla beraber halkına teknolojik konular düzeyinde çok iyi bir hizmet anlayışı oluşturmuştur. Singapur devleti halkına iyi hizmet vermek ve kamu düzenini daha iyi sağlamak için 1980'lerin başında kamu hizmetini bilgisayarlaştırmaya başlamıştır.¹⁴¹ Bütün e-devlet sistemlerinde olduğu gibi halkını müşteri gibi görerek kendisi için ve halk için daha kaliteli hizmet üretmek için 2000 yılında e-devlet eylem planını ortaya koymuştur. E-devlet uygulamaları ile beraber her türlü bürokrasiyi ortadan kaldırmak ve bütün kamusal işlemleri internet üzerinden yapmayı amaçlamıştır. Bu kapsamda farklı idari hizmetlerin sunumunu tek bir portalda toplamayı amaçlayan *e-citizen* projesinden söz edilebilir. E-citizen projesi, e-belediye uygulamalarını da kapsamakla birlikte sağlık, eğitim, iş ve iş bulma, ulaşım

¹³⁹ Şahin, a.g.e. s.173.

¹⁴⁰ Durna ve Özel, a.g.e. s.24.

¹⁴¹ Demokaan Demirel, a.g.e. s.106

gibi halkın ihtiyaçlarını karşılayacak bilgiler sunmaktadır. Halkın içinden bilgisayar kullanmayı bilmeyenlere gerekli eğitimler ve okuryazarlığı olmayanlara da ilgili kurslar verilmektedir.¹⁴²

3.2.4. İsveç'te E-Belediye Uygulamaları

İsveç bilişim teknolojilerinde dünyanın önde gelen ülkelerinden biri konumundadır. Tamamlanan iletişim alt yapısıyla tüm kuruluşlar kendi internetlerine sahiptirler. Bunun yanı sıra tüm belediyelerin kendi e-belediye stratejileri bulunmaktadır.¹⁴³

2006 yılı sonunda tüm belediyeler yirmi dört saat hizmet veren bir yapı oluşturmuşlardır. Belediye etkinlikleri bütünüyle şeffaf durumda ve belediye meclisinde alınan kararlar ve sunulan öneriler web siteleri kanalıyla yayınlanmaktadır. Her türlü bilgi ve hizmet çok hızlı bir şekilde alınabilmektedir. Gelişmiş bir personel politikasıyla sürekli hizmet içi eğitime, yurttaş denetimine ve vatandaşa sürekli hizmete büyük önem verilmektedir.¹⁴⁴

İsveç, 2012 Küresel Bilgi Teknolojisi Raporu'na göre ağ yapılar içinde olmaya hazırlık endeksinde ilk sırayı almaktadır.

3.2.5. Somali'de E-Belediye Uygulamaları

Afrika ülkesi olan Somali halkına devlet olarak web erişimini sağlamıştır. Afrika kıtasında web hizmetini vatandaşlarına sunan ilk ülke ise Gana olmuştur.¹⁴⁵ Somali'nin internet sağlayıcı *Somali Internet Company'dir*. Şirket internet hattını genel olarak sabit telefon hatları üzerinden sağlamıştır. Ancak ülkenin ekonomik durumunun iyi olmamasından dolayı ülke genelinde sabit telefon hatları yaygınlaşmamış ve internet hattı ve web kullanımı etkili olamamıştır. Başkent Mogadish'da da sabit hattın vasat durumda olmasından

¹⁴² Gülden Tozkoparan, turk.internet.com., (Erişim: 03.02.2012)

¹⁴³ Şahin, a.g.e. s.174.

¹⁴⁴ İmir, a.g.e. s.51.

¹⁴⁵ Demirel, a.g.e. s.108.

dolayı web kullanımı istenilen düzeyde olmamıştır. Bununla birlikte e-devlet ve e-belediyeciliğe geçiş oldukça yavaş bir biçimde gerçekleşmiştir. Dünya ülkelerine baktığımızda ekonomilerinin orta düzeyde veya Somali Cumhuriyeti'nden daha iyi olduğu görülmektedir. Ülkelerin halklarına bu tür teknolojik hizmetleri götürebilmesi için ekonomilerinin de normal düzeyde olması gerekmektedir. Bu ekonomik durumdan dolayı da ülkenin gelişmişlik düzeyi etkilenmekte e-devlet ve e-belediyecilik istenilen düzeyde gelişmemektedir. Somali devleti ekonomisi zayıf olmasına karşın e-devlet ve e-belediye alanında sağlam başlangıç adımları atmıştır.

3.2.6. Danimarka'da E-Belediye Uygulamaları

Az sayıdaki nüfusu, yüksek oranda bilgisayar okuryazarlığı ve ulusal gelirlerinin yüksekliği ile Danimarka e-devlet yolundaki çalışmalarıyla en başarılı ülkelerden biridir. Ülkede vatandaşların % 70'i kişisel bilgisayar sahibi olup, bunların % 50'si evlerinden internete ulaşabilmektedirler. Bunun yanı sıra tüm kamu yönetimi bünyesinde bulunan kuruluşların kendilerine ait web siteleri bulunmakta ve ülke çapında 275 yerel yönetim biriminin de kendisine ait birer internet sitesi bulunmaktadır.¹⁴⁶ Danimarka, *2012 Küresel Bilgi Teknolojisi Raporu*'na göre ağ yapılar içinde olmaya hazırlık endeksinde dördüncü sırayı almaktadır.

3.2.7. Hollanda'da E-Belediye Uygulamaları

Hollanda, bilgi çağının önde gelen çağdaş uluslarından biri durumuna gelebilmek için oldukça büyük gayret göstermektedir. İlk bakışta Hollanda, elektronik hizmetlerin gelişimi için mükemmel koşullar sağlamaktadır. Zira bu ülkede, nüfus eğitilidir, vatandaşın hükümete güveni fazladır, iyi bir teknik alt yapı, vatandaşlar arasında yüksek düzeyde internet kullanımı alışkanlığı ve iyi örgütlenmiş merkezi kayıtlar mevcuttur. Dolayısıyla kamu hizmetlerinin elektronik ortamda dağıtımında Hollanda'nın önde gelen ülkelerden birisi olması şaşırtıcı olmamaktadır.

¹⁴⁶Salih Çakıroğlu, "E-Devlet" Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, 2005, s.32.

Buna rağmen Hollanda son zamanlarda kamu hizmeti dağıtımındaki öncü pozisyonunu yitirmektedir. Bunun başlıca sebebi kamu hizmetlerinin % 70'inden fazlasının yerel yönetimler tarafından sağlanıyor olmasıdır. Büyük ulusal örgütlenmeler elektronik hizmet sunumunu başarılı bir şekilde uygularken, belediyeler bu konuda yavaş uyum göstermektedir.¹⁴⁷ Hollanda, 2012 Küresel Bilgi Teknolojisi Raporu'na göre ağ yapılar içinde olmaya hazırlık endeksinde altıncı sırayı almaktadır.

3.2.8. E-Avrupa Uygulamaları

Avrupa Birliği'nin 1999 yılında çalışmalarını başlattığı e-Avrupa programının kabul edilmesinin ardından çalışmalar hızla devam etmiş ve Lizbon'daki Avrupa Birliği zirvesinde 23-24 Mart 2000 tarihlerinde de konuyla ilgili olarak bir gelişim raporu sunulmuştur¹⁴⁸. Avrupa Konseyi tarafından 23 Mart 2000'de Lizbon'da yapılan toplantıda, AB'nin dünyadaki en rekabetçi ve dinamik ekonomi haline gelmesi yönünde iddialı bir strateji ortaya konmuştur. Bu strateji çerçevesinde, "e-Avrupa" adı verilen girişim başlatılmış, 14 Haziran 2000 tarihinde ise çalışma bir eylem planına dönüştürülerek *E-Avrupa 2002* adıyla uygulamaya konmuştur. Gerçekleştirilen bu çalışma ile bilgi teknolojileri merkezli yeni ekonominin ve özellikle de internetin sunduğu fırsatlardan en üst düzeyde yararlanmak hedeflenmiştir.¹⁴⁹

E-Avrupa girişiminin, aday ülkeleri de kapsayacak biçimde genişletilmesi ile "e-Avrupa+" girişimi doğmuştur. E-Avrupa+ eylem planı; e-Devlet, e-Sağlık, e-Öğrenme ve e-Ticaret alanlarında "*herkese, erişebileceği, hızlı ve uygun fiyatlı iletişim hizmetini sağlamayı*" ön koşul olarak

¹⁴⁷ Şahin, a.g.e. s. 174.

¹⁴⁸ N. Kemal Pak, "Avrupa+ Girişimi" TBD Bilişim: Bilişim Kültürü Dergisi, Haziran 2001, s.10-11.

¹⁴⁹ M. Devrim Aydın, "e-Avrupa+ ve Türkiye: Bilgi Teknolojileri Alanında Avrupa Birliği Kriterlerine Uyum", Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Haziran 2005, <http://www.digitaldevlet.org/eAVRUPA.pdf> (Erişim: 26.01.2013).

koymuştur¹⁵⁰. E-Avrupa+ eylem planı ile aday ülkeler, rekabet güçlerini artırmak amacıyla reformlarını hızlandırmaya, ekonomilerini modernize etmeye, kurumsal ve idari kapasitelerini artırmaya teşvik edilmektedirler. Haziran 2002'de Sevilla'da yapılan Avrupa Konseyi toplantısında, programın hedefleri revize edilmiş ve "e-Avrupa 2005" hedefleri belirlenmiştir.¹⁵¹

- *İnteraktif Kamu Hizmetleri:* 2004'ün sonunda, üye ülkeler uygun ve herkesin kolay ulaşabileceği interaktif kamu hizmetlerini sağlamış olmalıdır. Komisyon ve üye ülkeler bazı kamu hizmetlerinin karşılıklı olarak kullanımı ve interaktifliği konusunda ortak bir görüşe sahip olmalıdırlar. Bununla ilgili konular potansiyel geniş bant ağının kullanımını, çoklu platform erişimini ve özel ihtiyaçları insanlar için erişiminin belirlenmesini içermektedir.
- *Kamu Üretimi:* 2005 yılı sonunda üye ülkeler kamu üretiminin büyük bir kısmını elektronik olarak gerçekleştirip, harcamaları kısıp hükümet üretiminde verimliliği artırmalıdır.
- *Kamu İnternet Erişim Noktaları:* Bütün vatandaşların komünlerde ve belediyelerde internete erişimi geniş bant bağlantılarıyla kolaylaştırılmalıdır. Bu sistemin kurulumuyla üye ülkeler öz sermaye kullanmalı ve gerektiğinde özel veya birlikte işbirliği halinde olmalıdır.
- *Geniş Bant Bağlantıları:* Üye ülkeler 2005 yılında bütün kamu idaresi için geniş bant bağlantılarını kurmayı hedeflemelidir. Yönetimler bağlantıları satın alırken teknolojiler arasında ayrımcılık yapmamalıdır.

¹⁵⁰Yaman Akdeniz, "Beyaz Kitap": İnternet'in Çok Taraflı Yönetimi-Türkiye'deki Politika Yaratma Sürecinin Çağdaşlaşmasına Doğru, Türkiye Bilişim Vakfı Dizisi: 1, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2003

¹⁵¹Avrupa Toplulukları, Komisyonu "e Avrupa 2005: Herkes İçin Toplum" Sevilla Avrupa Konseyi, görünümünde sunulmak üzere bir Eylem Planı. Brüksel, 21/22 Haziran 2002
http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/3/Diger/020702_eAvrupa2005EylemPlani.pdf
 (26.01.2013).

- *Karşılıklı İşletim*: Komisyon 2003 e-devlet Bakanlığı konferansında karşılıklı işletimin e-devlet için önemini belirttiği bir çalışma programı sunmuştur.
- *Kültür ve Turizm*: Üye ülkeler özel sektör ve din otoritelerinin işbirliği ile Komisyon 2005'te halkın bilgiye kolay erişebileceği ve Avrupa'yı ilerletecek e-hizmetler belirlemeli ve uygulamalıdır.
- *Kamu Hizmetleri arasındaki Güvenli İletişim*: 2003 sonunda Komisyon ve üye ülkeler sınıflandırılmış kamu bilgi değiş tokuşu için güvenli iletişim ağı kurma olanaklarını inceleyecektir.

Lizbon'da e-Avrupa Programı'nın esas amaçları her vatandaşı, okulu, evi, işyerini ve kamu yönetimlerini sayısal çağa taşımak ve online ortamda oluşturmak, mali açıdan ve yeni fikirleri geliştirme yönünden hazırlıklı bir girişimci kültürle desteklenen, bilgisayar okuryazarlığına sahip bir Avrupa oluşturmak, sosyal katılımı güçlendiren ve tüketici güvenliğinin sağlandığı, tüm toplumu içine alan bir sürecin yaratılması olarak belirtilmiştir. Ayrıca, Avrupa Birliği'nin dezavantajlı olduğu yönler de; internet ve elektronik ticaret uygulamalarına pahalı, güvensiz ve yavaş erişim; online kesim için yetersiz düzeyde bilgisayar okuryazarlığı; aktif, girişimci ve hizmet temelli kültür eksikliği; yeni uygulamaların ve hizmetlerin geliştirilmesinde dinamik rol oynaması gereken kamu sektörünün bu konudaki yetersizliği olmaktadır.

11-12 Mayıs 2000 tarihlerinde Varşova'da yapılan Avrupa Bakanlar Konferansı'nda, Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleri, 15 AB ülkesi tarafından Lizbon'da ortaya konulan stratejik hedefi benimsemiş; e-Avrupa girişiminin bir parçası olmak konusunda uzlaşmış ve aday ülkeler olarak kendileri için e-Avrupa benzeri bir eylem planı hazırlamaya karar vermişlerdir. Aday ülkelerin Komisyonla yaptığı işbirliği sonucunda hazırlanan e-Avrupa+ girişimi ve eylem planı 23-24 Mart 2001 tarihinde Stockholm'de yapılan liderler zirvesinde görüşülüp onaylanmıştır. Haziran 2001 tarihinde Göteborg

Zirvesi'nde açıklanan "e-Avrupa+ Eylem Planı" şu dört amaç üzerine kurulmuştur:¹⁵²

1. Bilgi toplumunun temel yapı taşlarını oluşturma çalışmalarının hızlandırılması
 - a) Herkes için uygun fiyatlı iletişim hizmetlerinin sağlanması
 - b) Bilgi toplumu ile ilgili müktesebata uyum ve uygulama
2. Daha ucuz, daha hızlı, daha güvenli internet
 - a) Daha ucuz ve daha hızlı internet erişimi
 - b) Araştırmacılar ve öğrenciler için daha hızlı internet
 - c) Güvenli ağlar ve akıllı kartlar
3. İnsan kaynağına yatırım
 - a) Avrupa gençliğinin sayısal çağa hazırlanması
 - b) Bilgi tabanlı ekonomide iş gücü
 - c) Bilgi tabanlı ekonomiye herkesin katılımı
4. İnternet kullanımının canlandırılması
 - a) E-ticaretin hızlandırılması
 - b) Elektronik devlet: kamu hizmetlerine elektronik erişim
 - c) Çevrimiçi sağlık
 - d) Küresel ağlar için Avrupa sayısal içeriği
 - e) Akıllı ulaşım sistemleri
 - f) Çevrimiçi çevre

E-Avrupa+ Eylem Planı, Avrupa Komisyonu'nun yardımıyla, aday ülkelerin politik kararlılıkları temel alınarak oluşturulmuştur. Aday ülkeler bu yardımı, e-Avrupa+ Eylem Planı için Avrupa Topluluğu'nun desteğini alma yönünde olumlu bir adım olarak kabul etmektedirler. Aday ülkeler, bu hedef doğrultusunda tanımlanan eylemleri yerine getirmek üzere, mevcut ve gelecekteki programlarından gerekli desteği sağlaması için topluluğu cesaretlendirmektedirler.¹⁵³

¹⁵²E-Avrupa+Eylem Planı, Haziran, 2001, s.2,3
http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/3/Diger/010600_eAvrupa+EylemPlani.pdf (Erişim: 26.01.2013).

¹⁵³E-Avrupa+Eylem Planı, a.g.e., s.3.

E-Avrupa+'nın sonuçları ise şöyle ele alınmaktadır:

- İnternet erişimi çok daha hızlı olacak ve erişim kolaylaşacak,
- Eğitim alanında internet kullanımı yaygınlaşacak, internet üzerinden eğitim verilebilecek,
- Kişisel bilgiyi değiştirilemez ve taklit edilemez biçimde barındıran kartlar geliştirilecek ve bu kartlarla sahtecilik önlenebilecek,
- İletişim alt yapısının gelişimi ile evden çalışmak mümkün hale gelebilecek,
- Tek bir cihazla hem çalışma hem de iletişim sağlanabilecek,
- İnternet üzerinden alış veriş mümkün olacak ve elektronik ticaret yaygınlaşacak,
- Kişisel sağlık bilgileri özel elektronik kartlarla her yere taşınabilecek,
- Devlette şeffaflık ve açıklık sağlanacak,
- Web sitelerinin artması ile pek çok bilgiye ulaşılabilecek,
- Ulaşımında kolaylık ve gerekli bilgilere ulaşılabilirlik sağlanacak,
- Çevrenin izlenmesiyle tehlikeli durumlarda anında müdahale yapılabilecek.

E-Avrupa+ girişiminin sonucunda yürütülen e-devlet çalışmaları, Türkiye'de kamu kuruluşlarına, üniversitelere, belediyelere, Türk Silahlı Kuvvetleri'ne (TSK) ait 3054 adet web sitesinin kurulmasını sağlamıştır.¹⁵⁴

Bununla birlikte varılan nokta itibarıyla yine de Avrupa Birliği ülkelerinin gerisinde bulunan Türkiye'de teknik çalışmaların yanı sıra sosyal ve kültürel dönüşüm çalışmalarının da yapılması, bilgi toplumu koşullarına ve gereksinimlerine uygun eğitim verilmesi gerekmektedir. E-devlet yapılanması kapsamında hayata geçirilen web sitelerinin çoğu bilgi verme işlevi görmekte ve tanıtım hizmeti sunmaktadır. Günümüzde vatandaşların etkin olarak

¹⁵⁴N.Hüseyin Kuran, "Türkiye İçin E-Devlet Modeli, Analiz ve Model Önerisi" İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, 2005, s.25.

interneti kullanarak bilgisayarları başından interaktif işlemler yapabilecekleri web sitesi sayısı olması gerekenden çok az durumdadır.

Türkiye’de e-Avrupa uyum çalışmaları 2000 yılında başlatılmış, 2001 yılında Başbakanlık tarafından ilk somut adım atılmıştır¹⁵⁵. Aynı tarihte başlatılan “e-Türkiye” girişimi ile 2001-2002 yıllarını kapsayan bir plan ortaya konulmuş ve plan çerçevesindeki çalışmaların koordinasyonu görevi TÜBİTAK’a verilerek e-Avrupa uyum çalışmalarıyla başlatılan tartışmalar ve karmaşa belirli ölçüde de olsa ortadan kaldırılmıştır. 2001-2002 dönemini kapsayan e-Türkiye çalışmasının ardından, 27 Şubat 2003 tarihinde yayımlanan 2003/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile 2003-2004 dönemi için “e-Dönüşüm Türkiye Projesi”¹⁵⁶ adıyla yeni bir plan uygulamaya konulmuş ve projenin, koordine edilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi ile ilgili olarak bu kez TÜBİTAK yerine DPT Müsteşarlığı görevli kılınmıştır.¹⁵⁷ Devlet Planlama Teşkilatı tarafından yürütülen bu çalışmalarda 2003 tarihinde 2003-2004 dönemini kapsayan bir *Kısa Dönem Eylem Planı* hazırlanmıştır¹⁵⁸. Bu planın 2004 yılında sona ermesinin ardından ise 2005 yılı Eylem Planı devreye girmiştir. 2005 Eylem Planının uygulanması sonrasında 2005-2006 yıllarında Bilgi Toplumu Stratejisi (2006-2010) ve Eylem Planı hazırlanmıştır.

¹⁵⁵Mustafa Akgül, “E-Türkiye Masalı” TBD Bilişim, Bilişim Kültürü Dergisi, Haziran 2001, s.12.

¹⁵⁶ DPT, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, “e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı” 2003-2004” Eylül, 2004.

¹⁵⁷ M. Devrim Aydın, a.g.e.

¹⁵⁸ Demokan Demirel, “Yönetişimde Yeni Bir Boyut: E-Yönetişim” Türk İdare Dergisi, S.466, Mart 2010, s.83.

SONUÇ

Günümüzde yönetimlerde hizmetlerin sunumuna yönelik toplumsal talepler; verimlilik, etkinlik, işlemlerde hız, kırtasiyeciliğin azalması, yönetsel talepler ise; açıklık, hesap verilebilirlik, idari kontrolün paylaşılması, yönetim ilkeleri ile beraber ortaya konulmaktadır. Bu kavramlar, kamu yönetiminde yeniden yapılanmanın gereği olarak yaşamımızda yer almaktadır. Yerel yönetimler de, halka en yakın kamu yönetimi birimleri olarak bu değişimin hemen fark edilebileceği alanlar arasındadır. Yerel halkın istek ve gereksinimlerini en aktif biçimde sağlayabilmek adına oluşturulan yerel yönetimlerin, bu hizmetleri elektronik ortama yansıtmaları ve yeni sisteme geçişleri hem çalışanlar, hem de vatandaş yönünden olumlu sonuçlar yaratmaktadır. E-belediyecilik, sadece internet sayfası ya da bir web sitesi açmak değil, yönetsel, toplumsal ve bilgilendirme amaçlı tüm süreçlerin, zaman ve mekân sınırlandırması olmadan, hızlı ve dinamik bir şekilde elektronik ortamda gerçekleştirilmesi demektir.

Demokratik düzende de merkezi ve yerel yönetimler demokrasinin gerektirdiği kurallar çerçevesinde farklı, ancak birbirini bütünleyen yönetsel unsurlar olarak etkinlikte bulunmaktadır. Karşılıklı etkileşim doğrultusunda yürütülen bu etkinlikler, demokratik düzenlerin hedeflerine ulaşmasında son derece önemli bir rol oynamaktadırlar. Merkezi yönetimin bu yönden, toplumsal ve politik hedeflerine ulaşmasında yerel yönetimlerin desteğine duyduğu zorunlu gereksinim açıkça görülmektedir. Dolayısıyla merkezi yönetime göre, halkla yakın bir etkileşimde bulunması, yerel yönetimleri hem demokratik yönetimler ve hem de merkezi yönetimler için vazgeçilmez bir unsur durumuna getirmektedir. Yerel yönetimlerin demokratik sistemleri doğrudan demokrasi düşüncesine yakınlaştıran idari birimler olarak değerlendirilmeleri de, onların önemini daha fazla arttırmaktadır. Bu çerçevede demokratikleşme yönünde yapılan çalışmalar konusunda dikkatleri üzerine çeken yerel yönetimler, bilişim teknolojilerindeki

gelişmelerin başlattığı e-devlet uygulamaları kapsamındaki e-belediyeçilik ile birlikte yepyeni bir sürece girmiştir.

Küreselleşme olgusunun vazgeçilmez bir parçası olarak kabul edilen bilgi ve iletişim teknolojilerinin toplumsal yaşamın her alanında olduğu gibi, yönetim alanında da kullanılmaya başlamasıyla, e-devlet uygulamaları doğrultusunda e-belediye ve e-yerel yönetim ve e-demokrasi kavramları ortaya çıkmıştır. Gerçekleştirilen e-devlet uygulamalarının, yerel yönetimler boyutunda demokrasinin gelişimine büyük ölçüde destek verdiği bulunduğu da belirtilmektedir. Zira yerel yönetimlerde bilgi ve iletişim teknolojilerinin aktif olarak kullanılmasıyla yaşanan e-dönüşüm sürecinin, bu yönetsel birimlerdeki gerek hizmetlerde verimliliği gerekse katılım düzeyini yükselttiği düşünülmektedir. Nitekim vatandaş, e-devlet uygulamalarıyla yedi gün, yirmi dört saat ile ifade edilen zamandan özgür olarak hizmet alabilmekte ve karar alma süreçlerine katılabilmektedir. Bilişim teknolojilerinin sunduğu olanaklar, vergi ve harç hizmetlerinden yönetsel kararlara katılmaya kadar geniş bir çerçevede halka sunulmaktadır. Bu nedenle yerel yönetimlerde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmanın hem hizmet kalitesini, hem de demokratikleşme boyutunu arttırdığı gözlemlenmektedir.

E-devlet uygulamalarının ifade edilen tüm üstünlük ve kolaylıklarının gerçekleştirilebilmesi için bazı koşulların da yerine getirilmesi zorunludur. Merkezi yönetimin, e-devlet hizmetlerinin yaygınlaşması için gerekli kaynaklara sahip bir yerel yönetim sistemini mümkün kılan yapılanmayı gerçekleştirilememesi, yerel yönetimlerde e-dönüşümün yetersiz düzeyde kalmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla, yerel yönetimlerde e-dönüşümün uygulanabilmesi için yerel yönetimlerin gerekli gelir kaynaklarına sahip olması oldukça önemlidir. Yerel yönetimlerin işlevlerini sürdürebilmeleri ve yeni teknolojiyi kullanabilmeleri için yeterli gelir kaynaklarına sahip olmasının yanında, yerel yöneticilerin de bilgi teknolojileri konusunda daha bilinçli olması zorunluluğu doğmakta ve yerel halka bu teknolojileri kullanabilmeleri için gerekli olanakları sağlaması gerekmektedir.

Sonuçta, vatandaşların e-yerel yönetimlerin sağladığı hizmet ve katılım olanaklarından yararlanabilmeleri için bilişim okuryazarlığı yeterliliğine sahip olmaları, başka bir deyişle, bilgisayar ve internet teknolojilerini doğru ve bilinçli bir biçimde kullanabilmeleri zorunludur. Bunun yanı sıra, yerel yönetimler düzeyinde e-dönüşüm konusunda doğru stratejiler belirlenmesi ve bilgi ve iletişim teknolojilerinden yüksek oranda yararlanılması da, yerel yönetimlerin e-dönüşümüne ve yerel demokrasinin gelişmesine destek olabilecek önemli avantajlar olarak gösterilebilir.

KAYNAKÇA

AKDENİZ Yaman , **“Beyaz Kitap”**: İnternet'in Çok Taraflı Yönetimi- Türkiye'deki Politika Yaratma Sürecinin Çağdaşlaşmasına Doğru, Türkiye Bilişim Vakfı Dizisi: 1, Papatya Yayıncılık, İstanbul, 2003.

AKGÜL Mustafa, **“E-Türkiye Masalı”** TBD Bilişim, Bilişim Kültürü Dergisi, Haziran 2001.

AKTEL Mehmet, **“Küreselleşme ve Türk Kamu Yönetimi”** Ankara, Asil Yayın Dağıtım, 2003.

Avrupa Toplulukları, Komisyonu **“e Avrupa 2005: Herkes İçin Toplum”** Sevilla Avrupa Konseyi, görünümünde sunulmak üzere bir Eylem Planı. Brüksel, 21/22 Haziran 2002

AYMAN Birgül G., vd. **“Yerel Yönetimler ve İnternet Paneli”** Türkiye'yi İnternete Taşımak Konferansı, İstanbul, 2001.

Bennet T. JAMES, **“Yeni Bilgi Teknolojisi ve Refah Değişen İş Dünyası”** Liberal Düşünce,(Çev. Güran, C.) S:9, 1998.

BENSGHİR K. Türksel ve ALTINOK Ramazan, **“İnternet'in Aile İçi İlişkilere Etkileri: Türkiye'de Devletin ve Ailelerin Konuya Bakışı”**, Uluslararası Aile Kongresi, 3-4 Aralık 2005 İstanbul.

BİLEN Mahmut ve ŞANVER Cahit, **“Genişleyen Devletin Bunalımı ve E-Devlet”** 1. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Kocaeli, 2002.

Bilgi Toplumuna Doğru Türkiye Bilişim Şurası Sonuç Raporu, T.C. Başbakanlık ODTÜ Kültür ve Kongre Merkezi, Ankara, 10-12 Mayıs 2002.

BOZKURT Ömer , vd., **Kamu Yönetimi Sözlüğü**, Todaie Yayın No:283, Ankara

BUCAK B. Esergöl, **“Eğitimde Yerelleşme”**, Detay Yayıncılık, Ankara, 2000.

CANMAN Doğan, **“Kamu Görevlileri El Kitabı”** TODAİE Yayın No.308, Ankara, 2002.

Chen, Y. ve Gant, J. **“Transforming Local e-Government Services: the use of application service providers”**, Government Information Quarterly, 18(4), 2001 s.344, Aktaran: Şahin, A. **“Türkiye’de E-Belediye Uygulamaları ve Konya Örneği**, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 2007.

CÜLCÜLOĞLU Eylem, **“Fırsatlar E-Belediyecilik Uygulamalarında”** IT Business Weekly, Şubat 2007.

ÇAKIROĞLU Salih, **“E-Devlet”** Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Yönetimi Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, s.2005.

ÇEKİÇ Anıl, **“Küreselleşen Dünyada Yerelleşme Süreci ve Yerelleşmede Demokratik Zeminin Sağlamlaştırılması İçin E-Katılımcılık Çözümünün Değerlendirilmesi”** C.Ü. İİBF, C.11, S.2, 2010.

ÇETİN Hüseyin, vd. **“E-Türkiye Durum Analizi ve Çözüm Önerileri”** Telekomünikasyon Kurumu, Ankara, 2002.

ÇUKURÇAYIR Mehmet A., **“İnternet ve Kent Yönetimleri”** Belediye Dergisi, C.6, S.9, 2000.

DEMİREL Demokaan , **E-Devlet ve Dünya Örnekleri**, Sayıştay Dergisi, Sayı 61.

DEMİREL Demokaan, **“Küresel Eksende Devletin Yeni Kimliği: Etkin Devlet”** Sayıştay Dergisi, Ocak-Mart 2006.

DEMİREL Demokaan, **“Yönetişimde Yeni Bir Boyut: E-Yönetişim”** Türk İdare Dergisi, S.466, Mart 2010.

DPT, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, “**e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı**” 2003-2004” Eylül, 2004.

DURNA Ufuk ve ÖZEL Mehmet, “**Bilgi Çağında Bir Yönetimsel Dönüşüm Yaklaşımı: E-(Yerel) Yönetim**” Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, C.5.2008.

ERDAL Murat, “**Elektronik Devlet: E-Türkiye ve Kurumsal Dönüşüm**” 1. Baskı, Filiz Kitabevi, İstanbul, 2004.

ERGUN Turgay, “**Kamu Yönetimi Kuram Siyasa Uygulama**” TODAİE, Ankara, 2004.

ERTABAK Ülkü, “**İl Özel İdarelerinin Yeniden Yapılanması**”, Türkiye’de Yönetim Geleneği, Kurumlar, Sorunlar ve Yeniden Yapılanma Arayışları, Ülke Yayıncılık 24, İstanbul, 1998.

ERYILMAZ Bilal, **Kamu Yönetimi: Düşünceler Yapılar Fonksiyonlar Politikalar**, Kocaeli, Umuttepe Yayınları, 5.Baskı, 2012.

GENCO M.İlker, , “**Türkiye’de Yerel Yönetimlerde E-Belediyecilik Uygulamaları ve Gelişim Süreci**” Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hatay, 2010.

HENDEN H. Burçin, **Katılımcı Yerel Yönetim Anlayışında E Belediyeciliğin Yeri ve Önemi**, Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 2005

HENDEN H.Burçin, “**Yerel Yönetimlerde Uygulanan Toplam Kalite Yönetiminin“e-Belediyecilik” kavramı ile Bağlantısının İrdelenmesi**”, Yapı ve KentteBilişim’04 Kent’te-Dönüşüm, e-belediyecilik, e-mühendislik ve e-kentlilik 3.Ulusal Kongresi, Ankara, 2004.

HOWARD M., “**E-GovernmentAcross the Globe: How Will ‘e’ ChangeGovernment?**” Government Finance Review, 2001.

İMİR Tayfun, “**Elektronik Belediye Sisteminde Tahsilat ve Yönetişim Modeli**” Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Bilgisayar Eğitimi, Ankara, 2006.

İNCE N. Murat, “**Elektronik Devlet: Kamu Hizmetlerinin Sunulmasında Yeni İmkanlar**” DPT, Mayıs 2001.

KARAATA E.Selçuk, , Dünya Ekonomik Forumu Tarafından Yayımlanan (Bilişim Sektörü Perspektifinden) Birbiriyle Bağlantılı Olmaya (Şebekeler / Ağlar İçinde Olmaya) Hazırlık Endeksi Hakkında Bilgi Notu Bankası “**REF Rekabet Forumu**”, TÜSİAD Sabancı Üniversitesi, 2012, s.4.

KIRÇOVA İbrahim, “**E-Devlet Uygulamaları ve Ekonomiye Etkileri**” İstanbul, İTO Yayınları, 2003.

KURAN N.Hüseyin, , “**Türkiye İçin E-Devlet Modeli, Analiz ve Model Önerisi**” İstanbul Bilgi Üniversitesi, İstanbul, 2005.

MARAŞ Gökçe, “**Kamu Yönetimlerinde E-Devlet ve E-Demokrasi İlişkisi**” Erciyes Üniversitesi, İİBF, Maliye Bölümü, Haziran, 2011.

MUTİOĞLU Halil, “**Küreselleşme ve E-(tik) Devlet**”, I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü. İ.İ.B.F. Yayını, İzmit, 2002.

ÖĞÜT Adem, “**Bilgi Çağında Yönetim**” Nobel Yayınevi, Ankara, 2003.

ÖRSELLİ Erhan, “**E-Demokrasi: Kavramın Anlamı ve Kapsamı**”, iç. Kurt Marquardt ve Orhan Gökçe (Ed.), E-Devlet: Gerçek ya da Hayal, Konya: Çizgi Kitabevi, 2008.

ÖZKARA Nedime, “**E-Belediye: Tarsus Örneği**” Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin, 2010.

ÖZSAĞIR Arif ve KÜLLÜK M.Cengiz, “**E-Devlet Yatırımlarının Geri Dönüşümü ve Ekonomik Büyümeye Etkisi**” I. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, Kocaeli Üniversitesi İİBF Yayını, İzmit, 2002.

PAK N. Kemal, “**Avrupa+ Girişimi**” TBD Bilişim: Bilişim Kültürü Dergisi, Haziran 2001.

SAĞSAN Mustafa, “**E-Devlet Toplumların Yeni Umut Işığı Mı?**” Stratejik Analiz Dergisi, 2(19), 2001.

SEZİCİ Emre, “**Bilgi Teknolojilerin İşletmelerin Örgüt Yapılarına Olan Etkileri**” Güral Şirketler Grubunda Bir Uygulama, Kütahya, 2001.

ŞAHİN Ali, “**Türkiye’de E-Devlet Uygulamaları ve Konya Örneği**” Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2007.

ŞAT Nur, “**Demokrasi için bir araç e-Belediye**” Yapı ve Kentte Bilişim’03 belediyeçilik ve e- Mühendislik 2. Ulusal Kongresi, Ankara, 2003.

T.C. Başbakanlık, “**E-Türkiye Girişimi Eylem Planı**” Ağustos 2002. T.C. Resmi Gazete . 1984, sayı: 18453

TORTOP Nuri vd., **Mahalli İdareler**, Ankara, 2008, 2. Baskı.

Türkiye Bilişim Derneği, “**Türkiye’de E-Devlet Nasıl Olmalı?**” Kamu Bilgi İşlem Merkezleri Birliği Çalışma Grubu, Ekim, 2001.

Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasası, 9.11.1982 tarihli ve 17863 mükerrer Sayılı Resmî Gazete

Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü, **Ulusal Kalkınma ve Yerel Yönetimler-2**, Todaie Yayın, 2009.

TÜRKSEL K., Bensghir, “**Web’deki Belediyelerimiz: İstanbul Büyükşehir Belediyesi**” Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi, C.9, S.3, 2000.

UÇAR Erdem, vd. **“E-Belediyecilik Kapsamında Bir Kent Bilgi Sistemi Uygulanması”**, 2003.

UÇKAN Özgür, **“E-Devlet, E-Demokrasi ve E-Türkiye”** Literatür Yayıncılık, İstanbul, 2003.

UÇKAN Özgür, **“E-Devlet, E-Demokrasi ve Türkiye, Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılanması için Strateji ve Politikalar-I”**, Literatür Yayıncılık, 2003.

ULUSOY Ahmet ve AKDEMİR Tekin, **Mahalli İdareler: Teori-Uygulama-Maliye**, Ankara, 6.Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2010

ULUSOY Ahmet ve KARAKURT Birol, **“Türkiye’nin e-Devlete Geçiş Zorunluluğu”**, I.Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü İİBF Yayını, İzmit, 2002.

ÜLKER H. İbrahim, **“Bilgi Toplumu ve Devlet”** I Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü. İİBF Yayını, İzmit, 2002.

VARCAN Nezih, **“Yerel Yönetimler”**, T.C. Anadolu Üniversitesi Yayını No: 1754.

YILDIZ Mete, **“Elektronik Devlet Kuramı ve Uygulamasına Genel Bir Bakış ve Değerlendirme”** Çağdaş Kamu Yönetimi, Ed. A. Özgür, Nobel Basımevi, Ankara, 2003.

YOMRALIOĞLU Tahsin, **“Coğrafi Bilgi Sistemleri Temel Kavramlar ve Uygulamalar”** 1. Baskı, Seçil Ofset, Trabzon, 2000.

YÜCETÜRK Elif, **“Türk Kamu Yönetiminde E-Devlet Uygulamaları ve Tabana Yayılabilme Yeteneği Bakımından Bir Değerlendirme: Bolu Örneği”**, I.Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, K.Ü.İ.İ.B.F. Yayını, İzmit, 2002.

5216 Sayılı, **Büyükşehir Belediyesi Kanunu**, 23.7.2004 Tarihli, 25531 Sayılı Resmi Gazete

5302 Sayılı, **İl Özel İdaresi Kanunu**, 4.3.2005 Tarihli, 25745 Sayılı Resmi Gazete

5393 Sayılı Kanun, **Belediye Kanunu**, 03.07.2005 Tarihli, 25874 sayılı Resmi Gazete

2972 Sayılı Kanun, **Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanun**, 18.1.1984 Tarihli, Sayılı 18285 Resmi Gazete

442 Sayılı, **Köy Kanunu**, 13. Madde, 7.4.1924 Tarihli, 68 Sayılı Resmi Gazete.

İNTERNET KAYNAKLARI

Bilgi Toplumu Stratejisi, “E-Dönüşüm Türkiye Projesi”
<http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Portal.aspx?value=UE9SVEFMSUQ9MSZQQUdFSUQ9MTUwJIBBR0VWRVJTSU9OPS0xJk1PREU9UFVCTEITSEVEX1ZFUINJT04=> (Erişim: 26.01.2013.)

GÜNAL Burak, “Belediyelerin İnternetleşmesi” 5. Türkiye’de İnternet Konferansı, Ankara, 1999 <http://inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/belediye-tam.doc> (26.01.2013).

DPT, e-Dönüşüm Türkiye Projesi Kısa Dönem Eylem Planı, Değerlendirme Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ocak 2005, s.25 <http://ekutup.dpt.gov.tr/plan/aep/e-dtr/deger04.pdf> Erişim: 26.01.2013.

E-Avrupa+Eylem Planı, Haziran, 2001,
http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/3/Diger/010600_eAvrupa+EylemPlanı.pdf Erişim: 26.01.2013

http://www.bilgitoplumu.gov.tr/Documents/3/Diger/020702_eAvrupa2005EylemPlanı.pdf Erişim: 26.01.2013.

<http://www.gantep.bel.tr/index.html> (Erişim: 27.12.2013)

<http://www.kayseri.bel.tr/web2/index.php> (Erişim: 26.12.2013)

AYDIN M. Devrim, “**e-Avrupa+ ve Türkiye: Bilgi Teknolojileri Alanında Avrupa Birliği Kriterlerine Uyum**”, Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Haziran 2005, <http://www.digitaldevlet.org/eAVRUPA.pdf> Erişim: 26.01.2013

T.C. Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü, “Genelge” E-Dönüşüm Türkiye Projesi, Sayı:B.02.0.PPG.0.12-320-3416

http://www.linux.org.tr/wp-content/uploads/2010/04/27_2003_12_eDTR.pdf
(Erişim: 26.01.2013.)

www.ankara-bel.gov.tr, 2003 Erişim: 26.01.2013

www.antalya-bld.gov.tr Erişim: 26.01.2013

www.ibb.gov.tr (Erişim: 26.01.2013)

www.inettr.org.tr/inetconf7, (Erişim: 26.01.2013)

www.internet.com/haber, 2003 (Erişim: 26.01.2013)

www.izmir-bld.gov.tr (Erişim: 26.01.2013)

www.tbd.org.tr, 2003 : 81; Erişim: 26.01.2013

www.turk.internet.com., (Erişim: 03.02.2012)

www.yalova-bld.gov.tr, (Erişim: 26.01.2013)

www.yerelnet.org.tr (Erişim: 26.01.2013)

www.yerelnet.org.tr, (Erişim: 26.01.2013)

<http://www.ankara.bel.tr/index.php?cID=3651>(Erişim: 03.01.2014)

<http://www.ibb.gov.tr/tr-TR/e-belediye/Pages/e-Belediye.aspx>

(Erişim: 05.01.2014)

<https://crmweb.ibb.gov.tr/> (Erişim: 06.01.2014)

<https://www.izmir.bel.tr/eislem/Giris.aspx> (Erişim: 08.01.2014)

<http://www.kayseri.bel.tr/web2/index.php> (Erişim: 08.01.2014)

<http://application2.ibb.gov.tr/Forms/BilgiEdinme/> (Erişim: 09.01.2014)

ÖZET

E-DEVLET ve YEREL YÖNETİMLER: E-BELEDİYE UYGULAMALARI

KARATAŞ Serdar, E-Devlet ve Yerel Yönetimler: E-Belediye Uygulamaları, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2014.

Küreselleşme sonucunda giderek hızlanan bilgi çağında toplumların katılımcılık, şeffaflık, bireye odaklı servis anlayışı, hesap verebilirlik gibi nosyonlara sahip olan servis sağlayıcıları, her alanda olduğu gibi, yerel yönetimlerin yeniden yapılanmasında da kendini göstermektedir. Vatandaşa en yakın kamu yönetim birimi olan yerel yönetimlerin yeniden yapılanmaları, hizmet sunumlarını elektronik ortama yansıttıkları e-belediyecilik uygulamalarında da izlenebilmektedir.

Bu çalışmada, e-devlet ve e-belediyecilik kavramlarının açıklamaları yapıldıktan sonra; dünyada ve Türkiye’de bilgi teknolojilerinden faydalanan yerel yönetimlerin hizmet sunumlarındaki dönüşüm süreci incelenecektir.

Anahtar kelimeler:

1. Yerel Yönetimler
2. E-Belediye
3. E-Devlet
4. E-Demokrasi
5. E-Belediye Uygulamaları

ABSTRACT

KARATAŞ Serdar, E-Government and Local Governments: E-Municipality Applications, Master thesis, İstanbul, 2014.

Accelerated as a result of globalization in the age of information society participation, transparency, individual-oriented service concept, with notions of accountability, such as service providers in all areas, as well as the restructuring of local government presents itself. The local government closest to the citizen restructuring of public administration units, service offerings can be traced to the electronic media reflect the e-municipality applications.

In this study, e-government and e-municipality, after explanations of the concepts in the world of information technologies in Turkey and benefit from the process of transformation of local governments serve their presentation will be examined.

Key words:

1. Local Governments
2. E-Municipality
3. E-Government
4. E-Democracy
5. E-Municipality Applications,

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI
MAHALLİ İDARELER VE YERİNDEN YÖNETİM BİLİM DALI

E-DEVLET ve YEREL YÖNETİMLER: E-BELEDİYE UYGULAMALARI
Yüksek Lisans Tezi

SERDAR KARATAŞ

İstanbul - 2014

